

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZELSANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM 5. SINIF MÜZİK DERSİNİN KODALY
YÖNTEMİNE GÖRE YENİDEN YAPILANDIRMA ÇALIŞMASI

ÇİLEM BEYLİK

İzmir
2022

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZELSANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM 5. SINIF MÜZİK DERSİNİN KODALY
YÖNTEMİNE GÖRE YENİDEN YAPILANDIRMA ÇALIŞMASI

ÇİLEM BEYLİK

DANIŞMAN
Prof. Dr. Banu ÖZEVİN

İzmir
2022

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersinin Kodaly Yöntemine Göre Yeniden Yapılandırma Çalışması” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

23/08/2022

Çilem BEYLİK

Tarih: 19/09/2022

Tez Başlığı:

İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersinin Kodaly Yöntemine Göre Yeniden Yapılandırma Çalışması

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 166 sayfalık kısmına ilişkin, 19/09/2022 tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (**Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı**) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin **benzerlik oranı % 16'dır**.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz

Programı Kullanım Kılavuzunu okudum

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15)

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30)

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Altı (6) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☒ Kaynakça dâhil, ☒ Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. x EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. x	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : Çilem Beylik
Öğrenci No : 2019950235
Anabilim Dalı : Güzel Sanatlar Eğitimi
Programı : Müzik Öğretmenliği
Statüsü : Yüksek Lisans x

Doktora

ÖĞRENCİ

Çilem Beylik

19/09/2022

DANIŞMAN

Prof. Dr. Banu ÖZEVİN

19/09/2022

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu () işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin ciltlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

TEŞEKKÜR

Lisans dönemimin başından bu yana sevgisiyle, bilgisiyle, birikimiyle, desteğiyle hep yanımda olan bu çalışmanın fikir olarak ortaya çıkmasından son halini alana kadar enerjisiyle, büyük özverisiyle bu sürecin öğretici ve keyifle akmasını sağlayan, bana inanan ve yoluma ışık tutan çok değerli sevgili danışman hocam Prof. Dr. Banu Özevin'e, lisans ve yüksek lisansımda değerli bilgileriyle, destekleriyle yanımda olan sevgili Doç. Dr. Sermin Bilen'e ve Dr. Öğretim Üyesi Esin Uçal Canakay'a, çalışmam boyunca destekleriyle hep yanımda olan değerli meslektaşlarıma, sevgili arkadaşlarıma, sevgili Ali Öztürk'e, hayatıma ışık tutan, bu süreçte sevgileriyle, destekleriyle her daim yanımda olan, sevgili ailem Zeynel Beylik, Zekine Beylik, Hasan Beylik ve F. Ebru Tolun Karahasanoğlu'na sonsuz sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın müzik eğitimi alanına ışık tutması dileğiyle.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Amaç ve Önem	2
1.3 Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri.....	3
1.4 Sınırlılıklar.....	3
BÖLÜM II.....	4
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1 Eğitim	4
2.1.1 Eğitim Programı ve Eğitimde Program Geliştirme.....	4
2.1.2 Program Geliştirmede Psikolojik Temeller.....	8
2.1.3 Yapılandırmacı Yaklaşım	10
2.2 Müzik Eğitimi	14
2.3 Müzik Eğitimi Yöntem ve Yaklaşımları	16
2.3.1 Orff Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi.....	16
2.3.2 Dalcroze – Eurythmics Yöntemi.....	17
2.4. Kodaly Yöntemi.....	18
2.4.1. Zoltan Kodaly'nin Yaşamı.....	18
2.4.2 Kodaly Yönteminin Gelişimi	20
2.4.3 Kodaly Yöntemi Felsefesi.....	21
2.4.4. Kodaly Yöntemi Amaçları ve İlkeleri.....	22
2.4.5. İçsel İşitme/Duyum ve Müzikal Bellek	23

2.4.6. Kodaly Yöntemi'nde Çocuk Gelişimsel Yaklaşım	24
2.4.5. Kodaly Yöntemi Araçları	25
2.4.5 Halk müziği	28
2.4.6 Kodaly Yönteminde Öğrenme Öğretme Süreci	28
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	32
Kodaly Yöntemi ile İlgili Araştırmalar	32
Milli Eğitim Bakanlığı Müzik Müfredatı ile ilgili Araştırmalar	35
BÖLÜM III	36
YÖNTEM.....	36
Veri analizi	37
Araştırmacının rolü	37
BÖLÜM IV	38
BULGULAR.....	38
Kodaly Yöntemine Göre Düzenlenmiş İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersinin Hedeflerine İlişkin Bulgular.....	38
Kodaly yöntemi ile düzenlenmiş 5. Sınıf müzik dersine yönelik eğitim programında kullanılabilecek etkinlikler	49
Ders 1 Uç Uç Böceğim	50
Ders 2 Yağmur Yağıyor	57
Ders 3 Bingöl Halayı.....	63
Ders 4 Kuş ve Kış	67
Ders 5 Yavru Kuş.....	74
Ders 6 Mini Mini Kuş	77
Ders 7 Yağ Satarım	81
Ders 8 Ay Dede.....	85
Ders 9 Merdiven.....	93
Ders 10 Al Mendili	98
Ders 11 Kardeşlik.....	101

Ders 12 Postacı.....	108
Ders 13 Yurdumda	110
Ders 14- 3/4'lük Ölçüde Ritm Çalışması	111
Ders 15 Benim Bahçem	112
Ders 16 Guguk	117
Ders 17 Halay.....	120
Ders 18 Ha Buradan Aşağı.....	123
Ders 19 Tekir.....	124
Ders 20 Kış Baba	126
Ders 21 Ninni	130
Ders 22 Neşeli Ol.....	133
BÖLÜM V	140
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	140
KAYNAKÇA.....	145
EK 1.	152

TABLolar LİSTESİ

<i>Tablo 1</i> Tonik Sol-fa İsimleri.....	25
<i>Tablo 2</i> Uzman görüşleri	44
<i>Tablo 3</i> Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Ders Kitabı Eserleri.....	45
<i>Tablo 4</i> Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Dersi Şarkıları Ders Kazanımı ve Müzikal Göstergeler.....	46
<i>Tablo 5</i> Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Ders Kitabı 1.Bölüm.....	47
<i>Tablo 6</i> Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Ders Kitabı 2. Bölüm.....	48
<i>Tablo 7</i> Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Ders Kitabı 3. Bölüm.....	51
<i>Tablo 8</i> Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Ders Kitabı 4.Bölüm.....	53

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1</i> Bilişsel Alan Basamakları	10
<i>Şekil 3</i> Bağlı Solmizasyonda Do Notasının Gösterimi	26
<i>Şekil 4</i> Fonomimi	27
<i>Şekil 5</i> Ritim Süresi Heceleri	28
<i>Şekil 6</i> Kodaly Yöntemi Öğrenme Öğretme Süreci	29
<i>Şekil 7</i> Kodaly Ders Planı Şablonu.....	30

ÖZET

İLKÖĞRETİM 5. SINIF MÜZİK DERSİNİN KODALY YÖNTEMİNE GÖRE YENİDEN YAPILANDIRMA ÇALIŞMASI

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf müzik öğretim programını Kodaly Yöntemi'ne göre yeniden yapılandırılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma nitel bir çalışmadır. Araştırmanın verilerine literatür tarama, doküman analizi ve uzmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılmıştır.

Zoltan Kodaly ve arkadaşları tarafından geliştirilen Kodaly Yöntemin ilkeleri ve felsefesi Kodaly'e aittir. Yöntemin amaçları arasında; bireyin müzik okuryazarlığını, yaratıcılığını, sesini kullanma kabiliyetlerini geliştirmek yer almaktadır. Türkiye'de devlet okullarında müzik öğretmenlerinin girdiği müzik dersleri ilk olarak 5. Sınıfta başlamaktadır. Bu sebeple bu çalışmada resmi müzik eğitimine başlangıç olarak kabul edilebilecek 5. Sınıf müzik dersinin Kodaly yöntemine göre yeniden yapılandırılması amaçlanmıştır.

Çalışmada Millî Eğitim Bakanlığı 5. sınıf müzik dersi öğretim programı hedefleri ve Kodaly yönteminin amaçlarına uygun olarak hedefler belirlenmiştir. Belirlenen hedeflerle öğrencinin ritmik ve melodik becerilerinin gelişmesi, müzikal okuma ve yazma becerilerinin gelişmesi, müzikal doğaçlama becerilerinin gelişmesi, dinleme becerilerinin gelişmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte öğrencinin kendi duygularını ve düşüncelerini müzik yoluyla ifade edebilme, dilini doğru kullanabilme, bireysel veya toplu müzik etkinliklerinde söyleme ve çalma etkinliklerinde aktif rolde oynaması, müzik yoluyla estetik bakış açısına sahip olma, yaratıcı yeteneklerini fark etme ve geliştirme, müzik yoluyla kendi üzerinde pozitif gelişim sağlarken; işbirliği, paylaşım, sorumluluk, iyilik erdemlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi, müziğin verdiği kapsayıcı güven, sevgi ve huzurla yaşamı sevmeye, kendi kültüründeki zengin repertuarı tanıma, farklı kültürlerdeki zengin repertuarı tanıma, dünyada bilinen ve üzerinde ortak karara varılmış olan yüksek sanat müziğini tanıma hedeflerinin kazandırılması amaçlanmıştır.

Bu hedeflere göre yapılandırılmış 22 ders planı kapsamında etkinlikler düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, 5. sınıf müzik dersi, müzik dersi öğretim programı, Kodaly Yöntemi, Zoltan Kodaly.

ABSTRACT

RESTRUCTURING 5TH GRADE MUSIC EDUCATION LESSONS ACCORDING TO THE KODALY METHOD

This research was carried out in order to restructure the 5th grade music curriculum of the Ministry of National Education according to the Kodaly Method. This study is a qualitative study. The data of the research were obtained as a result of literature review, document analysis and interviews with experts.

The principles and philosophy of the Kodaly Method, developed by Zoltan Kodaly et al., belong to Kodaly. Among the aims of the method; to improve the individual's musical literacy, creativity and ability to use his voice. In Turkey, the music lessons that music teachers take in public schools first start in the 5th grade. For this reason, in this study, it is aimed to restructure the 5th grade music lesson, which can be considered as the beginning of formal music education, according to the Kodaly method.

In the study, objectives were determined in accordance with the objectives of the 5th grade music lesson curriculum of the Ministry of National Education and the objectives of the Kodaly method. With the determined goals, it is aimed to develop the students' rhythmic and melodic skills, to develop their musical reading and writing skills, to develop their musical improvisation skills, and to develop their listening skills. In addition, students can express their feelings and thoughts through music, use their language correctly, play an active role in singing and playing activities in individual or collective music activities, have an aesthetic point of view through music, realize and develop their creative abilities, and develop positive self-development through music. While providing; It is aimed to create and develop the virtues of cooperation, sharing, responsibility, benevolence, to love life with the inclusive trust that music gives, love and peace, to know the rich repertoire in their own culture, to know the rich repertoire in different cultures, to get to know the high art music that is known in the world and on which a common decision has been reached.

Activities were organized within the scope of 22 lesson plans structured according to these objectives.

Keywords: Music education, 5th grade music lesson, music lesson curriculum, Kodaly Method, Zoltan Kodaly.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

21.yy' da insanlık günden güne ilerleyen çalışmalarıyla, düşünceleriyle ve teknolojik gelişmeler ile birlikte hızla büyüyen dünyada varlığını sürdürmeye çalışmaktadır. 21. yy'da insanın gelişimleri ile buluşlar, küreselleşme ve yeni dünya düzeni her alanda etkisini göstermektedir ve bu yüzyılda insanın sorgulayan, düşünen, üreten, yaratıcı ve yeniliklere açık olması beklenmektedir. Dil, din, ırk ayrımı yapmaksızın her insanın gelişiminin zaruri olduğu düşünülmektedir.

Eğitim, bir varoluşta evrenin, dünyanın, tüm yaşam sistemlerinin ve bilincin de hikayesini bilirken, bu hikâyede insanın kendisini ve rolünü tanımasına yardımcı olmaktadır. Eğitimin nihai hedefi, insanların bu engin ve sınırsız anlam içindeki rollerini gerçekleştirebilmektir (Langford, 1999; akt, Tutkun 2010).

Tutkun (2010) insan yetiştirmenin eğitim sisteminin işi olduğunu belirtmektedir. Eğitim sistemi çoklu unsurlardan bir bütün oluştururken, bu bütünün ideolojisi, anlayışı ve tutarlılığı vardır. Eğitim sistemi insanı da içine alan, insandan topluma, toplumdaki tüm sistemlerin ortak noktasına kadar yer alan sistemlerden biridir. Bu zincirleme aslında eğitim sistemi sürekli bir devinim halinde olan, başkalaşarak değişip dönüşen, etkileyen ve etkilenen dinamik bir sistemdir ve buna da ihtiyaç duymaktadır. Eğitim, bu dinamizm ile beraber düşünebilen, sorgulayan, yaratıcı ve gelecekte ülkesini ileri noktaya taşıyacak bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. “Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır” (MEB, 2018 s. 3).

Eğitim sistemi içerisinde yer alan müzik derslerinin, nitelikli bir biçimde işlendiği takdirde düşünen, sorgulayan, estetik bakış açısına sahip, yaratıcı, bireyler yetiştirilmesinde önemli katkıları olabilmektedir. “Nitelikli bir toplumun oluşturulmasında özellikle önemli olan yaratıcı kişiliklerin geliştirilmesinde, müzik eğitimi en etkili araçlardan biridir” (Bilen, 1995). Bu bağlamda müzik eğitim programlarının öğrenciyi sürece çağdaş yöntem ve

yaklaşımlara göre yeniden düzenlenmesi ve öğrencinin öğrenme sürecine dahil edilmesi ve bu bakış açısıyla yetiştirilmesi modern çağı yakalayabilmenin bir gereğidir. Bu gereklilik doğrultusunda, Millî Eğitim Bakanlığı (2018, s. 10) müzik eğitiminin önemini ve işleme biçimini ele alırken şu noktaya dikkat çekmiştir: Müzik eğitiminde Dalcroze Yöntemi, Orff Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi, Kodaly Yöntemi gibi aktif öğrenme yöntemleri ve yaklaşımlarına yer verilmesine vurgu yapmıştır. Bu şekilde işlenen dersler müziksel anlama, duyumsama ve müzikal beceriler kolaylıkla kazandırılabilir.

Zoltan Kodaly ve arkadaşları tarafından yapılandırılan ve geliştirilen Kodaly yöntemi, kültürel halk kaynaklarından gücünü alan felsefesi ve ilkeleri doğrultusunda belirli birçok öğretme tekniği ile aşamaları olan, şarkı söylemenin bu eğitim anlayışının özü olduğunu savunan, geniş kapsamlı, sağlayan yüksek sanat müziğini hedefleyen ve müziğin herkes için olması gerektiği görüşüyle oluşturulan bir müzik eğitimi yöntemidir (Yıldırım 1995, Yiğit 2000, Choksy ve diğerleri 2001, Geoghegan 2020).

Sanatın dallarından biri olan müzik eğitiminin çocuklar ve hatta insanlar üzerindeki etkisinin güçlü olduğu düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak şarkı söylemenin ilk sırada yer aldığı, birlik beraberliği, paylaşmayı, iş birliğini, kişinin yeteneği doğrultusunda kendinde ulaşabileceği en üst sınıra ulaşmayı hedefleyen Kodaly yönteminin nitelikli bir müzik eğitimi için önemli ipuçları sunduğuna düşünülmektedir. Kültürel birikimi destekleyecek ve yaşatacak şekilde 5. Sınıf müzik öğretim programının hedefleri ve gereksinimleri dikkate alınarak Kodaly yönteminin ana fikirleri ve araçları doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığı okullarında işlenen 5. Sınıf müzik öğretim programının yeniden revize edilmesi ve adapte edilmesi konusunda etkili bir yere sahip olabileceği düşünülmektedir.

1.2 Amaç ve Önem

Bu görüşten yola çıkarak bu çalışmanın amacı, çağdaşlığını tüm dünyada koruyan ve ülkemizde de tanınan ve sisteme entegre edilmeye çalışılan Kodaly yöntemini MEB sistemine dahil etme ve katkı sağlama olarak belirlenmiştir. Bu amaç ile Millî Eğitim Müzik dersi ve Kodaly yönteminin kazanımları, ilkesi, hedefleri incelenmiştir. Kodaly yönteminin felsefesi, ilkeleri ve adapte edilebilir esnekliği doğrultusunda Türk eğitim sistemiyle, müzik kültürüyle ve halk müziğine değer verilen bakış açısıyla bağdaştığı düşünülmektedir. Kodaly yönteminin, ülkemizdeki müzik eğitiminde iyileştirilmesi gereken noktalarda; müzik okuryazarlığının kazandırılması, yaratıcılık kabiliyetlerinin gelişmesi, sesini doğru kullanma ve şarkı söyleyebilme becerilerinin gelişmesinde yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu katkı sayesinde bilinçli müzik dinleyicisi, müzik eğitimcileri yetiştirmede temel sağlanabileceğine

ve daha ender de olsa rastlanan sanatçı olabilecek potansiyelde çocukları keşfedip yönlendirebileceğine düşünülmektedir.

MEB 1.-8. Sınıf Müzik Öğretim Programı, Müzik Dersi Öğretim Program Kitapçığı'nda müzik derslerinde aktif öğrenme yöntemlerinden biri olan Kodaly yönteminden faydalandığı belirtilmektedir. Ancak öğrenme-öğretme süreçleri incelendiğinde Kodaly yönteminin tam anlamı ile kullanılmadığı görülmüştür.

Ulaşılabildiği kadarı ile yapılan tezler, makaleler incelenmiş ve 5. Sınıf Müzik Eğitimi'nde Kodaly yönteminin uygulanması ve uyarlanması ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple bu çalışmanın müzik eğitimcilerine, müzik eğitimcisi adaylarına ve konu alanı ile ilgili araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3 Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

Problem Cümlesi

Kodaly Yöntemi'ne göre düzenlenmiş ilköğretim 5. sınıf müzik programının hedeflerine uygun müzik programı nasıl yapılandırılır?

Alt problemler

1. Kodaly yöntemine göre düzenlenmiş ilköğretim 5. Sınıf müzik dersinin hedefleri nelerdir?
2. Kodaly yöntemi ile düzenlenmiş 5. Sınıf müzik dersine yönelik eğitim programında kullanılabilir etkinlikler nelerdir?

1.4 Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. Kodaly Yöntemi ile sınırlıdır.
2. İlköğretim 5. Sınıf Müzik dersi ile sınırlıdır
3. Ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.
4. Kodaly Yöntemi'nin hedefleri ve 5. Sınıf müzik öğretiminin hedefleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Eğitim

“Fransızca’da “science de l’education” yani eğitimbilim denen bir alanın doğmasıyla birlikte eğitim yeni kavramlarla ve anlamlarla ortaya çıkmıştır. Eğitim bireyin gelişmesinde ve yetişmesinde, kendi özelliğinde olan, kendine özgü olan tüm imkanların onlar üzerinde kullanılmasıdır. Eğitim birçok uzmanlık alanı ile bağlantılı olarak disiplinlerarası bir özelliğe sahip geniş kapsamlı bir bilim alanıdır (Değirmencioğlu, 1997, s.3).

Köksal (2019) eğitimden bir davranış değişikliği olarak söz etmektedir. Bu değişimin aileden başlayarak okula, okulun devamında da topluma yayıldığını belirtir. Eğitimin nihai amacının toplumu oluşturan bireyler yoluyla kolektifte ulaşılmak istenen nitelik ve niceliği çağdaş yöntemlerle oluşturarak ülke gelişimine faydalı olabilmekten geçtiğini vurgular. Hedefe varmada, olumlu yönde değişimin, gelişimin, birlik halinde olunarak, güç birliği yaparak, birlikte fikir birliğiyle yaratarak, üretmek ve öğrenerek oluşturulacağına dikkat çeker.

Er’e (1997, s. 65-66) göre formal eğitim “önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde, planlı ve amaçlı olarak, öğretim yoluyla yapılan eğitimidir. Bu tür eğitimde öğretim süreci kontrollü olarak öğretmen tarafından planlanmakta, yönetilmekte, yürütülmekte ve değerlendirilmektedir.” İnfomal eğitim ise “örgün eğitimin aksine, planlı, programlı ve biçimsel olmayan, evde, sokakta, işyerlerinde başka bir söyleyişle hayatın akışı içinde kendiliğinden ve rastlantısal biçimde gerçekleşen bir eğitim türüdür”.

2.1.1 Eğitim Programı ve Eğitimde Program Geliştirme

Çağın ilerlemesiyle ve insanın günden güne aklının gücüne erişmesiyle gelişime ve öğrenmeye duyduğu ihtiyaç sürekli devam ederken içinde barındığı sistemler de aynı doğrultuda gelişir ve değişir. Eğitim sistemi de bu sistemlerin merkezinde yer alan ve sürekli değişime ihtiyaç duyan çok katmanlı bir oluşumdur. Eğitimde başarılı olmak önemlidir aksi halde eğitimde başarısızlık etkisini işgücünde ve beraberinde ülkede de gösterecektir (Ornstein ve Levine, 2008; akt. Çermik, 2015, s.3).

Nitelikli eğitimi gerçekleştirmenin önemli ayaklarından biri kaliteli eğitim programları oluşturulmasıdır. Türkiye’de program geliştirme alanında öncü olan Varış (1978, s.20), “program geliştirme gerek okul içinde ve gerekse okul dışında, Milli

Eğitimin ve okulun amaçlarını etkinliklerle geliştirmek ve gerçekleştirmek üzere düzenlenen muhteva ve faaliyetlerin, uygun yöntem, teknik, araç ve gerekçelerle geliştirilmesine yönelik koordine çabaların tümüdür” olarak tanımlamıştır. Varış (1978, s.20), program geliştirmenin içeriğinde; öğretim bilgilerinin tüm ayrıntılarına kadar epistemoloji (bilgi teorisi), öğrenme teorileri, yöntemler, öğretmenin etkinlikleri, bunların değerlendirilmesi ve ulaşılan sonuçlara göre uygun olan etkinliklerini yönelmesini içine aldığını söylemiştir.

Eğitim programı, öğretim programı, ders programı ve eğitimin farklı aşamalarında gerçekleştirilecek çalışmaların eğitimin bir programa bağlanma gerekliliğini karşımıza çıkarmaktadır (Çermik, 2015, s.3). Bu program gerekliliği eğitim programlarındaki sistemli bütünlüğü karşımıza çıkarmaktadır.

Varış (1978, s.17), Eğitim programı, öğretim programı ve ders programını kısaca şu şekilde açıklamıştır:

Eğitim Programı: Milli eğitimin ve kurumun hedeflerini gerçekleştirmek üzere bir eğitim kurumundaki öğrenciler ve yetişkinler için gerekli tüm faaliyetleri kapsamaktadır.

Öğretim Programı: Eğitim programının hedefleri doğrultusunda planlanmış bilgi ve becerinin kazanımında, bilgi kategorilerden oluşan ve bazı okullarda beceri ve uygulama üzerinde yoğunlaşan programdır.

Ders programı: Öğretim programları içerisinde bilgi kategorileri, disiplinler ve faaliyet alanları yer almaktadır. Bu başlıkların eğitim hedefleri ile bağlantılı olan özel hedeflerini gerçekleştirmek adına “öğretim ilkelerini, konuların alt kategorilerini ve değerlendirme esaslarını içeren ve eğitim öğretim programlarındaki esasları öğrenci davranışına dönüştüren programdır”.

Tyler (1949), eğitim programı veya öğretim planının geliştirilmesinde cevaplanması önemli dört temel soruyu şu şekilde sıralamıştır:

1. Okulun hedeflediği amaçlar nelerdir?
2. Bu amaçlara hangi eğitimsel yaşantılar ulaşmayı sağlamalıdır?
3. Bu eğitimsel yaşantılar etkili biçimde nasıl düzenlenmelidir?
4. Hedeflenen amaçlara ulaşıp ulaşılmadığı nasıl karar verilir?

(akt. Çermik, 2015, s.3)

Çermik (2015, s.3) programlı çalışmayı dört temel aşamaya ayırmıştır.

1. Hedef
2. İçerik

3. Eğitim Durumları

4. Sınama durumları.

Bu aşamalarda izlenen yol bireylerin öğrenmesi üzerine; neden, ne, nasıl ve ne kadar öğreneceğidir.

Program geliştirme, programın hedeflerinin sağlıklı ve etkili bir yolla belirlenmesi, uygulamaya konması için yararlanılan öğeleri, ilkeleri ve uygulamaları sistemli bir şekilde işleyen çalışmadır. Program geliştirmenin amaçlarından biri de okul ve çevresindeki yaşantının, öğrenme şartlarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesidir. Bununla birlikte toplumun içinde bulunduğu durum, problemler ve bireyin gelişimi de ele alınmalıdır (Varış, 1978).

Uygulamalı bir bilim alanı olan eğitim, bireyin kendini yenilemesi ile doğru orantılıdır. Bununla birlikte eğitim hedeflerinin saptanması bu hedefler ile değerlendirme süreçleri arasındaki yerin doldurulmasını gerektirir. Hedefler doğrultusunda davranış değişikliği beraberinde olmalıdır ki böylelikle eğitimin kalitesi yükselebilir. Aslolan eğitim aracı ile Türk milletinin kendine has temel kültür niteliklerini ve yaratma kabiliyet gücünü korumayla birlikte Atatürk'ün sözüyle "Milletimizi çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırabilmek" ve insanı bunu gerçekleştirebilecek şekilde içindeki cevheri ortaya çıkararak yetiştirmektir (Varış, 1978).

Bireyselden toplumsal ölçekteki sorunlara kadar bütün durumlarda planlama önemli bir adımdır. Eylemlerden önce ve sonra muhakkak planlama yapılmalıdır. İlerlemenin, gelişmenin ön koşulu planlamadır, etkili ve verimli olabilmek için öğrenim faaliyetlerinin önceden planlanması gerekmektedir. Öğrenci hedeflenen amaçlar doğrultusunda planı izlerse öncesinde belirlenmiş olan amaca en etkili ve en verimli şekilde ulaşabilir. Ders programları ve eğitim programı öğrencide gelişimi istenen özelliklere ithafen ayrıntılı bir şekilde hazırlanmış programlardır. Eğitim programı bireyin, kurumun ihtiyaçlarına karşılık bu alanlarda uzun vadeli eğitim amaçlarına ulaşılmasına yardım eden, belirlenmiş bir düzen içinde çeşitli dersleri ve destekleyici faaliyetleri bulunan yapıdır. Ders programı, genellikle öğretmen tarafından hazırlanan bir dersle ilgili içeriğin kapsamını ve düzenlenmesini belirleyen ve içerik kısmında derse dair destekleyici gerekli materyalleri ve ders değerlendirme araçlarını kapsayan yapıdır (Doğan, 1979).

Eğitim bilimi, felsefe ve psikoloji arasındaki ilişki ve tarihsel süreçlere bakıldığında kendi içlerinde olan değişim, gelişim ve reformlarla birbirini pozitif yönde etkiledikleri görülmektedir. Aslında tüm bilim dalları dolaylı yoldan veya direkt birbirini zincirleme etkilemektedir ve gelişimde, değişimde birbirine alan açarak tüm alanlara katkı sunmaktadır.

Programın önemli bir dayanağı olan eğitim felsefesi, program hazırlamaya başlamadan önce belirlenmeli ve bu doğrultuda çalışmalar yapılmalıdır. Programın geliştirilmesinde bu aşamada bireyin ve toplumun ihtiyaçları iki önemli kaynağı oluşturmaktadır. Ve bu aşamada önemli husus öğrenim-öğretim ilkeleridir (Doğan, 1979).

Doğa bir bütün ve kendi içerisinde dengesi ve ilişkisi varsa aslında bu üzerinde yaşadığımız dünyada olan sistemlerin de birbiriyle etkileşimini, uyumunu ve dengesini yaratmaktadır. Bilim alanları kendi içerisinde etkileşim ve birbirini besler haldedir. Eğitim bilimi felsefe bilimden destek alırken bu görülmektedir.

Felsefe dinamik bir yapıda olan, çağdan çağa, düşünürlerden ve düşünce akımlarında birbirinden farklılık gösterip tanımlanabilir bir kalıba sığamayacak olsa da kısaca sistematik düşünme yolu ile gerçekliğin doğasını arayan ve anlamak isteyen insanın bir etkinliği olarak tanımlanabilir (Okuroğlu, Bahçecik, Alpar, 2014). Felsefe kelimesi etimolojik olarak, Yunanca “philia” yani “sevgi” anlamıyla ve yine Yunanca “sophia” yani “bilgi” anlamına gelen iki sözcüğün birleşiminden oluşmuştur ve bilgi sevgisi anlamını taşımaktadır (Ergün, Çoban, 2020).

Eğitim felsefesi, eğitimde sorunlara dair inançları hem de bu inançlar doğrultusunda tutarlılık ve gerçekliğe uygunluk seviyelerini artırma, geliştirme, daha iyisini yapabileme gayretiyle sürekli incelenerek, eleştirel yaklaşımlarla incelenmektedir. Daha iyisini yapabilmek adına işe yarar bir felsefe çerçevelendirmeye ve bunu sürekli geliştirmeye, iyileştirmeye çalışılmalıdır (Ertürk, 1972).

Üzerinde uzlaşılan 4 temel eğitim felsefesi vardır (Demirel, 2006, s.21-23). Bunlar;

Daimicilik (Perennialism): Eğitimin evrensel gerçekliklere göre şekillenmesini savunan bu görüştekilere göre insanın doğasının ve etiğinin ilkelerinin değişmediğini bu yönde yetiştirilmesi gerektiği görüşündedirler. İnsanda entelektüel gelişime önem veren bu felsefe insanın en önemli yanını akıl olarak savunmaktadır. Temel ilkeleri şunlardır:

- a) “Değişmeyen evrensel bir eğitim,
- b) Entelektüel eğitim,
- c) Eğitim hayatın bir kopyası değil ona hazırlıktır,
- d) Çocuklara ve gençlere dünyanın hem manevi hem de maddi gerçeklerini tanıttacak bilgiler verilmelidir,
- e) Büyük kitaplar (klasik eğitimi).”

Esasicilik (Essentialism): Bir felsefe olmaktan ziyade doğrudan eğitim hareketi olarak görülen bu görüşe göre insanın eğilmiş olarak kabul edilmesi için belli esasları kendinde tamamlamak, bünyesinde barındırmak gereklidir. Öğretmen otoritesinin sınıfta olmasını

savunan bu görüşte daha çok programların konu alanı üzerinde durulur ve geçmiş konulara bağlılık önemlidir. Bu görüşe göre geçmişin deneyimi, bilgi birikimi, tecrübesi yeni kuşaklara öğretilmeli ve böylece geçmişin başarıları yeninin temelini oluşturarak mükemmel bir oluşum sağlayabilir. Bu görüşün temel aldığı ilkeler şunlardır;

- a) “Öğrenmenin doğasında çok sıkı çalışma ve çoğu zaman zorlama vardır,
  - b) Eğitimde ve öğretimde girişim öğrenciden çok öğretimde olmalıdır,
  - c) Eğitim sürecinin özünü, konu-alanının çok iyi özümlemesi oluşturur,
  - d) Okulda zihinsel disiplin yaklaşımının geleneksel yöntemleri kullanılmalıdır”
- (Demirel, 2006).

İlerlemecilik: Pragmatik yaklaşımın eğitime uyarlaması olan bu yaklaşımda değişim gerçeğin özüdür bu sebeple eğitim de sürekli gelişim içinde olmalıdır. Eğitimciler bilgilerin yeniliği, çevresel değişimler ışığında politikalarını, yaklaşımlarını ve metotlarını düzeltmelidir. Bu felsefeye göre birey bütündür ve birey merkezli bir eğitim düzeni olmalıdır. Bu eğitim düzeninde kullanılacak önemli bir yöntem de problem çözmedir. Okul, yaşamın kendisi olarak algılanır. Öğretmen otorite görevinde değil rehberlik edendir. Okul ortamı rekabet ve yarışılacak bir yer olmayıp demokratik bir ortamdır ve çocuklar iş birliği içerisinde paylaşmaya özendirilir ve yönlendirilir. Eğitim sürecine herkesin katılmasına imkân vardır.

Yeniden Kurmacılık (Reconstructionism): Pragmatik felsefeye dayanağı olan bu yaklaşımda eğitim toplumu yeniden düzenlemeli ve toplumda demokrasiyi inşa etmelidir. Eğitim sosyal reformu sağlamada önemli araç olup bu bağlamda okullar toplumsal gelişim ve değişimde sorumluluk sahibidir ve buradaki güç öğretmenlerdir. Bu yaklaşıma göre okul, yeni toplumsal değişime ve gelişime olanak verebilecek dinamikte ve nitelikte geleceğe yönelik olmakla önem taşır. Bu sebeple eğitim, davranış bilimlerinin bulgularından yola çıkarak toplumu yeniden inşa etmede ve düzenlemede önemli bir rol üstlenir. (Değirmencioğlu, 1997, s. 48-49).

Eğitim programları oluşturulurken felsefe biliminden destek alındığı görülmektedir. Eğitim ve felsefe insanı merkeze aldığından psikoloji biliminden de faydalandığı görülmektedir.

2.1.2 Program Geliştirmede Psikolojik Temeller

Psikoloji canlı olan varlıkların duyuş, düşünüş ve davranışlarını ele almaktadır. İnsan kendini daha iyiye doğru nasıl gerçekleştirebilir? İnsan nasıl anlamlı ve başarılı bir hayat yaşar? İnsanı neler motive edip harekete geçirir ve bunların yönelik olduğu amaçlar nelerdir? gibi soruların bağlı olduğu konuları psikologlar çeşitli yöntemlerle incelemişlerdir ve bu anlam arayışının sonucunda psikoloji bilim dalı doğmuştur (Özdemir, 1997, s.102).

Davranışları inceleyen bilim dalı olan psikoloji, davranışların nasıl kazandırılması gerektiğini araştırarak, öğrenme stratejisi, yöntemi, ilkeleri ve hedefleri olan bir bilim dalıdır. Eğitimde de bu benzerlik söz konusu olduğundan bireyde istenen davranış değişikliğini kazanmada, eğitim durumlarını saptamada, düzenlemede psikoloji eğitimi etkilemiştir. İkisi arasında anlamlı ve bütünsel bir ilişki vardır (Ekici, 2008).

Program geliştirmenin her seviyesinde psikoloji biliminden yararlanılmaktadır. Hedefler, hedeflerin ulaşılabilirliği ve oluşturulması, beden-zihin-fiziksel özelliklerin gelişimi açısından da psikolojinin bulgularından ve ilkelerinden yararlanılmaktadır. Psikolojide genel bakışta “temelde öğrenme nasıl olur?” sorusuyla ve bireyselde “insan nasıl öğrenir?” sorusuyla eğitimin önemli ve bütünsel bir parçası olmuştur. Psikoloji bilimi eğitim alanında öğrenme ve öğretme süreçlerini anlamak ve yapılandırmak için temel dayanağı vermektedir. Birbiriyle etkileşimli olan öğrenme ve öğretmede psikoloji bu etkiyi daha da güçlü kılmaktadır. Psikoloji biliminin bulgularından faydalanan eğitim biliminde öğretmen- öğrenci davranışlarında etkin kuram ve prensiplerin temelini oluşturmaktadır. Öğrenme ile ilgili kuramları: Davranışçı Kuramlar ve Bilişsel Alan Kuramları olarak ikiye ayrılmaktadır (Demirel, 2006, s.27).

Öğrenme bu iki kuramda iki farklı şekilde açıklanmıştır. Davranışçı kuramcılar davranışla, bilişselci kuramcılar ise zihinsel süreç ile açıklamışlardır (Alkan, 2015, s.207).

Davranışçı kuram, insanın içe bakış yöntemini reddederek psikolojinin gözlemlenebilir davranışları incelemesi gerektiğini savunmuştur. Psikolojiyi bir doğa bilimi olarak ele alarak bireysel tecrübelerle dayalı kişisellikten çıkartılmıştır. Davranışçılar, insanı makine gibi gören belirli uyaranlara tepki gösteren olarak görerek “uyaran-tepki” sarmalı içinde davranışı açıklamaktadırlar. Bu kurama göre gözlemlenebilen davranışlar, fiziksel bir etki tepkinin sonucu olarak kasların, iç salgı bezlerinin, bedenin dışardan gelen uyaranlara tepkisidir. Bu kuramın yalnızca kendi çıkarını düşünen insan için geçerli olacağı düşünülmüştür (Özdemir, 1997, s. 110-111).

Bilişsel kuramda bilgi öğrencinin zihninde nasıl yapılandırılır sorusu araştırılmıştır ve bu bilişsel deneyin içerisindeki yapılandırma, yapılandırmacılık yaklaşımı ile ele alınıp açıklanmıştır. Bilişsel kuramda öğrencinin bilgiyi nasıl anlamlandırdığı öğrencinin kodlama, yapılandırma sürecinden hareketle bu süreçle başlamıştır (Alkan, 2015), ve bu kuram davranışçılığın karşısında bir devrim gibi gelişmiştir (Bruner, 1990; akt. Alkan, 2015).

Demirel’e (2006) göre bilişsel alan kuramları öğrenmeyi örgütleme ve aynı zamanda öğrenme yaşantılarını düzenleme konularında mantıklı bir plan izlenmesinde yardımcı olmaktadır.

2.1.3 Yapılandırmacı Yaklaşım

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından mevcut eğitim sisteminde ana yaklaşım, yapılandırmacılık olarak belirlenmiştir. Yapılandırmacı yaklaşım, Piaget, Vygotsky ve Bruner'in çalışmalarına dayanarak geliştirilmiş yaygın bir yaklaşımdır (Crowl & Kaminsky, 1997; akt., Yöndem & Taylı, 2011, s.100; akt., Doruk, 2019).

Alkan (2015), yapılandırmacı yaklaşımın yaklaşık 1950 yıllarında başlayıp 1960 yıllarında ivme kazanıp yaygınlaştığını söylemiştir. Yapılandırmacılık anlayışı öğrenme deneyiminde biliş dikkat çeken bir anlayıştır. Öğrenmede, zihinsel eylemlerin önemine vurgu yapan bu yaklaşımda birey var olan bilginin üzerine yeni bilgiyi zihninde ilişkilendirip entegre ederek, yeni bilgiyi yapılandırarak yeni çıkarıma ulaşır. Jean Piaget, Lev Vygotsky, Jerome Bruner, Immanuel Kant, John Dewey, Ernst von Glasersfeld gibi kuramcılar bu kuramın gelişimine katkı sağlamışlardır.

Bilişsel alan altı temel basamaktan oluşmaktadır. En alt basamak bilgi kavramıyla oluşmaktadır. Kavramdan bilgiye; uygulamadan hem kavrama hem bilgiye, analiz, uygulamaya ve önceki ikisine, sentez, analize ve öncekilere ve sonunda değerlendirme hepsine bağlıdır (Ertürk, 1972, s.64). Şekil 1'de bilişsel alan basamakları verilmiştir.

Şekil 1 Bilişsel Alan Basamakları

Bilişsel yapılandırmacılık Piaget'nin çalışmaları ile geliştirilmiştir (Alkan, 2015). Piaget'ye göre bilişsel gelişimin dört basamağı bulunmaktadır: Duyu-motor, işlem öncesi, somut işlemler, soyut işlemler (Piaget 2001; akt. Alkan, 2015, s. 212). Zihinsel gelişmeyi yaşa bağlı bir süreç olarak yorumlayan Piaget (2011) bu basamaklar şu şekilde gruplandırmıştır:

1. **Duyu-motor öğrenme aşaması:** Bu grup 0-2 yaş aralığını kapsar. Öğrenme 5 duyu ile öğrenilir ve amaç uygun öğrenme vardır.
2. **İşlem öncesi öğrenme aşaması:** 2-7 yaş aralığını kapsar. Tek basamaklı problem çözebilme, dil gelişimi öğrenme konusudur.
3. **Somut işlemler öğrenme aşaması:** 7-11 yaş aralığını kapsar. Tümdengelim yolu ile akıl yürütme becerisi gelişirken, kişi odaklanma ve hatırlama sorunlarına karşı mücadele etmektedir.
4. **Soyut işlemler öğrenme aşaması:** 11 ve üstü yaş aralığını kapsar. Kişi mantıklı düşünmeye başlar (akt. Alkan, 2015, s. 212).

Piaget'e (1961) göre algı, doğası gereği gelişimseldir. Yani olgunlaşma ve deneyimin etkileşimi yoluyla yaşla birlikte önemli ölçüde algının da değiştiğini söyler. Yaşla ilgili niteliksel olarak farklı aşamalarla işaretlenen zekâ gelişiminin aksine, algının gelişimi süreklidir ve sürekli olması gerekmektedir. Niteliksel değil niceliksel olarak değerlendirilir (akt. Elkınd, 1966).

Piaget'e göre öğrenme bu bilişsel gelişim basamaklarına göre gerçekleşmektedir. Öğrenenin kendine özgü öğrenme becerisi, anlamlandırması ve inancı vardır. Bu dört basamakta her birinde farklı öğrenme yapıları oluşur bu nedenle öğrenen bilişsel gelişimdeki ilerlemeyle birlikte bilgiler arası ilişki kurabilir ve yeni bilgiler öğrenebilir. Öğrenen olgunluk kazandıkça öğrenmesi kolaylaşır bunun sonucu yaşantısı değişir, gelişir ve yeni davranışları hızla elde eder (Alkan, 2015, s. 212).

Piaget (1999) bilişsel gelişimi; “fiziksel olgunlaşma, deneyim, toplumsal aktarım ve dengelenme süreçlerinden” meydana gelen bütüncül bir sistem olduğunu açıklamıştır. Bu dört etmen çocuğun gelişiminin hızını ve bir evredeki kalış süresini belirlemektedir. Bu dört süreç çocuğun gelişim hızını ve bir evrede kalma sürecini belirtmektedir (Piaget, 1997; akt. Ahioğlu-Lindberg, 2011).

Piaget bilişsel gelişim kuramını açıklarken; öğrenme olayının zihinde gerçekleştiğini ve bu durumu öğrenenin aktif zihinsel faaliyetleri sonucu zihnini yapılandırmasıyla gerçekleştiğini savunmuştur. Bilginin işlerliğine inanan Piaget dolayısıyla bilgi üretilirken değişim ve dönüşüm olması gerektiğine de inanmıştır. Bilgiyi yapılandırmaktan ziyade bilgiyi yapılandırma süreciyle ilgilenen Piaget, bu süreçte öğrenmenin aktif şekilde yapılmasıyla gerçekleştiğini savunmuştur. Yapılandırmacı öğrenme kuramında bilgi pasif bir şekilde alınmaz. Bilgi öğrenenin kendi ön bilgileriyle yeniden şekillendirilir. Uyum, özümseme, düzenleme ve dengeleme süreçleri sonucunda şemalar oluşmaktadır ve öğrenme gerçekleşir (Alkan, 2015, s. 213).

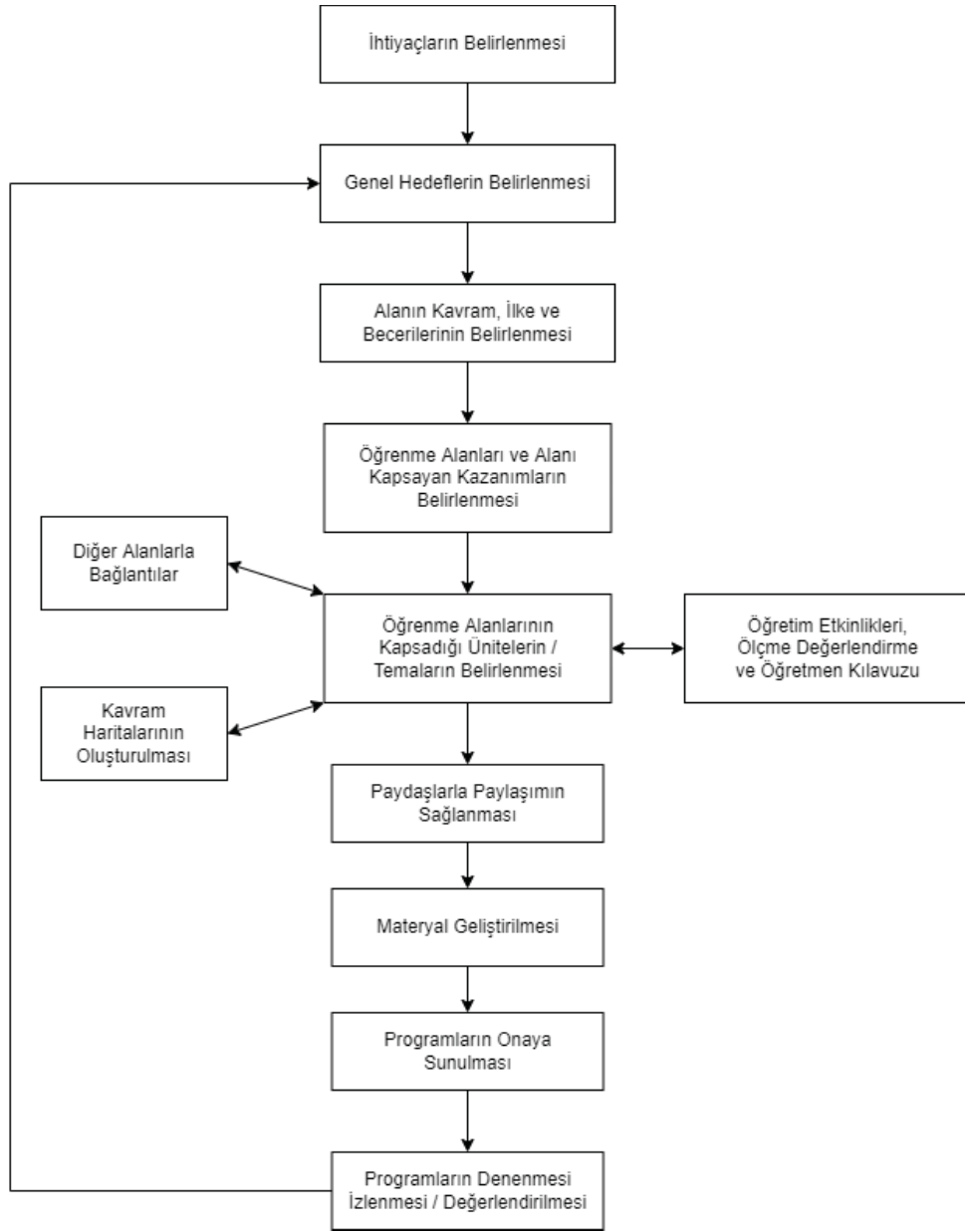
Piaget ile aynı dönemde yaşamış olan Lev Vygotsky, çocuğun bilişsel gelişiminde sosyal çevrenin önemli olduğunu ve sosyal çevrenin zenginliğinin gelişimine pozitif katkıda bulunacağını belirtmiştir. Vygotsky'e göre bu kuramın temel ögesi, "çocuğun bağımsız problem çözme olarak belirlenen gerçek gelişim düzeyi" ile "yetişkin rehberliğinde ya da daha yetenekli yaşlılarıyla iş birliği yaparak problem çözme olarak belirlenen gizil gelişim düzeyi" arasındaki ayrım olarak açıkladığı 'yakınsak gelişim alanı' (zone of proximal development) dır (Nicolopoulou, 2004; akt. Kol, 2011).

Vygotsky'e göre yetişkin, çocuğun bilişsel gelişim sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Çocukların bilişsel gelişimlerine katkı sağlayan önemli bir unsur da çocukların yetişkinlerle ve diğer çocuklarla birlikte iş birliği ile çalışmalarınıdır (Bayhan ve Artan, 2007; akt. Kol, 2011). İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin gruplar halinde çalışarak birbirini destekleyerek, yardım ederek öğrenme sürecinin gerçekleştirilmesidir (Açıkgöz, 2000).

Vygotsky'e göre çocuk çevresindekilerle diyalog halinde olduğu sürece dili gelişir ve çocuğun dil kazanımında en etkili dönemin çocukluk yıllarıdır (Kartal, 2005, s.117; akt. Şahin, 2017). Bodrova ve Leong (2010; akt. Doruk, 2019)'a göre Vygotsky dilin biliş üzerinde etkili olduğunu savunmaktadır ve bilişsel gelişimin bir aracı olduğunu kabul etmektedir. Bu bağlamda dilin düşünme eylemi için gerçek bir mekanizma ve zihinsel bir araç olduğunu söylemektedir. Dil, çocuklar için hayal kurmak, yeni fikirler üretebilme ve bu fikirleri paylaşabilme için kullanılmaktadır. Dil bilişsel sürecin bir ögesidir.

Buluş yolu ile öğrenme kuramı çocuğun aktif olduğu ve özelden genele doğru düzenlenmiş sisteme sahip sistemdir. Buldurma (Sokrates) yöntemi, yaparak öğrenme, keşfetme yoluyla öğrenme gibi isimlerle de adlandırılmaktadır (Aşçı, 2006; akt., Doruk 2019). Jerome Bruner gelişim kavramını evrensel bir düşünceyle incelemiştir. Bilişsel gelişim Bruner'e göre, yaşam boyu devam eden bir süreci ele almaktadır. "Gelişim: eylemsel (enactive), imgesel (imaginative) ve sembolik (symbolic) olarak adlandırılan belli başlı üç gelişim aşamasından oluşur" (Senemoğlu, 2007; akt. Kol, 2011).

Yukarıda belirtildiği gibi Millî Eğitim Bakanlığı programı geliştirirken Yapılandırmacı Yaklaşımı temel almış ve bu yaklaşıma göre çalışmasını gerçekleştirmiştir. Aşağıda Millî Eğitim Bakanlığının kullandığı program geliştirme modeli sunulmuştur.

Şekil 3 MEB Yeni Program Geliştirme Modeli (MEB, 2004; akt. Demirel, 2006)

MEB (2018, s. 6-7) öğretim programlarının insanın bireysel farklılıklarını, sürekli gelişimini, değişimini iç içe olan alanlar arasında uyumu dikkate alınarak mozaik bir anlayışla oluşturulduğunu açıklamıştır. Gelişimde her bireyin farklı özellikleri, evreleri vardır ve tek bir yapıda değildir. Evreler halinde metamorfoz geçirecek ilerler. Başlangıç ve bitiş anlamında evreler homojen değildir. Gelişim evreleri birbirini izleyen ardışık yapıda ilerlemektedir. Bir evrede olan bir sonrakini etkilemektedir. Bu ardışıklık şu şekilde de nitelendirilmiştir: genelden özele, soyuttan somuta, basitten karmaşığa. “Program geliştirme sürecinde söz

konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.”

Bu yaklaşım doğrultusunda MEB 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren yeniden hazırlanan program geliştirme sürecinde şu şekilde yol izlenmiştir; talep edilen görüşler, öneriler, eleştiriler ve beklentiler uzanımında MEB tarafından değerlendirilip ilgili akademik birimlerce değerlendirilmiştir. Uzman kişiler, öğretmen ve akademisyenler tarafından değerlendirilen bu talepler yapılan inceleme araştırmalar sonucu MEB öğretim programlarımız güncellenmiş ve yenilenmiştir. Bu yeniden yapılandırıcılık ile oluşturulan programlarla aslında eğitim öğretim alanı gelişmelerle birlikte teknolojik, sosyal, bilimsel vb. gibi birbirine paralel disiplinlerin sürekliliği sağlanmaya çalışılmıştır (MEB, 2018, s.7).

Millî Eğitim Bakanlığı programının yapılandırıcı yaklaşım temel alınarak geliştirildiği belirtilmiştir. Müzik eğitim programı belirlenirken de ana hedefler belirlenmiş, alanlar, felsefe, yapılandırıcı yaklaşım ve müzik eğitimine özgü yöntem ve yaklaşımlar belirlenmiştir.

2.2 Müzik Eğitimi

Müzik, seslerin belirli bir sistem içerisinde ahenkle bir araya gelmesidir. Müzik estetik amaçlar taşıyan bir sanat olurken, bireyde, toplumda, yaşantılara yüklenen anlamlarda, kültürel birikimin özünü, çeşitliliğini meydana getiren sanatın önemli bir dalıdır (Ehliz, 2019, Şeker, 2005).

Bireylerde anlamlı bir kişilik kazanımında, öğrenme alanlarına katkı sağladığından dolayı bireyin psikolojisinde ve toplumsallaşmasında müzik eğitim alanından yararlanılmaktadır. Bu nedenle müzik yoluyla eğitim veya müzik ile eğitim uygulamalarının temelinde müziğin kullanışlı ve etkin bir eğitim aracı olması söz konusudur (Yıldırım, 2009, Gülle, 2019). Müzik eğitiminin etkisi kaliteli bir toplumun oluşmasında rol oynarken bu toplumdaki yaratıcılığın gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Müziğin insanların yaşamındaki yerini çağlar boyunca eğitimciler ve düşünürler de önemle belirtirken müziğin eğitimde varolması gerektiğini savunmuşlardır (Bilen, 1995).

Müzik eğitimi doğru ve sistemli bir şekilde planlanıp uygulamaya konulursa bireyin hayatında uzun süreli güçlü değişikliğe neden olacaktır. Müzik eğitimi, okul öncesi ve ilkokulun ilk yıllarında bu değişikliğe pozitif katkı sağlayarak bireyin müzikal becerilerinin gelişimi ve müzik kültürünü kazanmasında önemli rol oynamaktadır (Çoban ve Mete, 2022).

Bireyde istenen bu değişikliklerin elde olan imkanlar doğrultusunda müzik eğitimi ile olabilecek en erken yaşta verilmesinin daha verimli olacağı düşünülmektedir. Bireyde bu

değişikliğine olanak verecek, küçük yaştan itibaren formal ve informal olarak katkı sağlayacak alanlardan biri de müzik eğitimidir.

MEB (2018, s.8), müzik dersi öğretim programlarında alana özgü yeteneklerde müzik dersinin; aktif, devamlı gelişim halinde, yeni fikirlere, uygulamalara açık ve değişime kılavuzluk eden bir yapıda olması gerektiğini ve müzik eğitiminde aşağıdaki yeteneklerin geliştirilmesi gerektiğini amaçlamıştır. Bu yetenekler:

1. Müziği tanımak,
2. Müzik ile beden arasında uyum kurabilmek,
3. Müziği icra ederken bireysel ve toplu yapabilmek,
4. Müzik ile toplum, kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilmek, anlayabilmek,
5. Müziği milli ve manevi değerlerle entegre edebilmek,
6. Bir bilim dalı müziğin farklı bilim dallarıyla ilişkisini kurabilme,
7. Müziğin herkes için öğrenilebilir olduğunu anlayabilmek,
8. Dinleme, söyleme ve ritimsel çalışmalarla müziği seslendirebilmek,
9. Müzik yoluyla kendini ifade edebilmek,
10. Kültürel zenginliği ve çeşitliliği geliştirmek ve katkıda bulunmak,
11. Müzik teknolojilerine hâkim olmak,
12. Müziği etkin yaratabilmek, üretebilmek.

Müzik eğitimi çok boyutlu basamakları olan bir yapıdadır. “Eğitim sürecinde şarkı öğretimi, enstrüman öğretimi, ses eğitimi, teorik bilgilerin kazandırılması ve yaratıcılık boyutları vardır” (Akarsu, 2017). MEB müzik eğitimi programında “Dinleme-Söyleme”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” öğrenme alanı temelli yaklaşım vardır. Dersler bu öğrenme alanlarına göre planlanmıştır (MEB, 2018, s.10).

MEB (2018) müzik eğitimi yolu ile bireye davranış kazandırırken; bireysel anlamda müziksel gelişimi ve ilerlemeyi, müzik eğitim araçlarını kullanabilmeyi, müzikal bilinçlenmeyi, müzik yoluyla kendini tanımayı ve kendini gerçekleştirmeyi, milli birlik ve beraberliği pekiştirecek müzik birikimine sahip olmayı, müzik kültürü dağarcığını genişletmeyi, müzik ile sevgi, hoşgörü gibi erdemleri bireye kazandırmayı amaçlamaktadır.

MEB’e göre (2018, s.8) Müzik Dersi Öğretim Programı’nın amacı öğrencilerin;

- Estetik bakışını müzik vasıtasıyla geliştirmek,
- Müzik yoluyla duygu, düşünce ve deneyimlerini ifade etmelerine olanak sağlamak,
- Müzik yoluyla yaratıcı kabiliyetlerini ve yeteneklerini geliştirmek,
- Kendi kültüründen başlayarak tüm farklı kültürlerin mozaikliğiyle bunları zenginlik olarak algılamak, müzik dağarcığını genişletmek,

- Zihinsel becerilerini müzik yoluyla geliştirmek,
- Toplumsal ve bireysel ilişkilerini müzik yoluyla geliştirmek,
- Bilişim teknolojilerini müzikle ilgili çalışmalarda kullanmalarını sağlamak,
- Bireysel ve toplu şekilde zengin farklı türlerde şarkı dinleme, söyleme etkinliklerinde aktif katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algılarını ve bilgilerini ilerletirken geliştirmek,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını müzik yoluyla geliştirmek,
- Milli birlik ve bütünlük olgusunu pekiştiren ve dünya ile birleşip bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürüne ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Türk müziğinin gelişmesinde Atatürk'ün fikirlerini kavramak, amaçlarına ulaşmalarını sağlamaktır.

2.3 Müzik Eğitimi Yöntem ve Yaklaşımları

Temelini sosyal etkileşimden alan aktif öğrenme yöntemi öğrenenin öğrenme sürecine yaşatları ile etkileşim halinde bulunarak, zihinsel yetenekleriyle farklı öğretim alanları üzerinde çalışarak, kendi sorumluluğunu alarak bir biçimde etkin katılımıyla etkin katılımıyla, işbirliği, yardımlaşma, fikirleri paylaşma, dinleme, yeni yolları görme, bilgiyi oyunla ve neşeyle öğrenme, bilgiyi yeniden yapılandırabilme, strateji geliştirebilme, problem çözebilme süreçlerini içeren ve öğrenme üzerinde olumlu etkisi olan yaklaşımdır. Öğrenme kişisel ve içsel bir yoldur ve bu süreçte sosyal etkileşimin arttığı savunulmuştur. Piaget ve Vygotsky'nin kuramları bu düşüncenin dayanağını oluşturmaktadır (Demirtaş, 2015).

Müzik eğitiminde de öğrencileri aktif olarak sürece katmak, etkili öğrenme-öğretme ortamları sağlamak için farklı müzik öğretim yöntem ve yaklaşımları geliştirilmiştir. Nitekim MEB'de bu yöntem yaklaşımların önemini vurgulamıştır. MEB'in belirlediği yöntem ve yaklaşımlardan Orff Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi'ne, Dalcroze Yöntemi'ne ve Kodaly Yöntemi'ne aşağıda yer verilmiştir.

2.3.1 Orff Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi

Alman besteci Carl Orff'un çalışmaları ile ortaya çıkan Orff yaklaşımı bütüncül anlayışıyla içerisinde konuşmayı, hareket ve dil öğelerinin entegrasyonunu, müziği, görsel sanatları, doğaçlamayı iç içe geçmiş şekilde barındıran, insanı fiziksel, ruhsal ve zihinsel yönden geliştiren, insanı merkeze alan müzik anlayışıdır (Özevin, 2018). İnsanı merkeze yerleştirdiğini Orff'un bu cümlelerinden anlamak mümkündür.

“Müzik insan olmakla başlar ve öğretim de öyle olmalı. Müzik, bir enstrümanın ilk parmağı, ilk pozisyonu, o veya bu akorla başlamaz. Önemli olan kendi iç sessizliğini bulmak, kendini dinlemek, müziğe hazır olmak, kendi ritmini ve nefesini dinlemektir” (Orff, 1932; akt. Özevin, 2018).

Orff yaklaşımı felsefesi dört unsurdan ve müzikal yapı bilgisini temellendirmek için vurmalı çalgıların kullanımından oluşur: Keşif, taklit, doğaçlama, yaratma, öğrenme biçimleri (Butler, 2015). Orff ritme önem vermiştir. Müzik ritim ile başlamalıdır ve diğer öğeler bununla birlikte geliştirilmez. Çocukların ilgisini çeken Orff eğitiminde müzik malzemelerini çocukların bildiği tekerlemeler, oyunlar oluşturmaktadır. Orff, çalgı yapımcılarıyla birlikte çalışmış olup günümüzde Orff çalgıları denilen müzik aletlerinin yapımına olanak sağlamıştır. Orff çalgıları insan sesini aşan aralıklara erişebileceği gibi kolaylıkla da çalınır ve teknik gelişmeye de olanak sağlamaktadır. Orff Schulwerk müzik ve hareket eğitimi çocuklara teknik anlamda öğretim ve dogmatik yaklaşımla değil, yol göstererek hareket kabiliyetlerini geliştirerek, şarkı söyleyerek, oyun oynayarak yaratıcılıklarının gelişmesine ve sanat yönünden gelişmesine en iyi katkı sağlamaktadır (Bilen, 1995).

Orff Schulwerk sınıfında, çocuklar hareket edip el çırparken, Orff çalgıları çalarken çocuk şarkıları, tekerlemeler ve hikayeler söylerler. Buradaki amaç, çocukların bir notasyondan müzik okumak zorunda kalmadan, müziği anlayabilmeleri için geleneklerinden gelen melodileri kullanmaktır. Bu bağlamda müzik, sol analitik beyinle değil, hareket ve dans ederek, şarkı söyleyerek ve bir enstrüman çalarak öğrenilir (Wen, 2019).

2.3.2 Dalcroze – Eurythmics Yöntemi

Dalcroze (1930), yöntemin ana felsefesini şu cümleyle ifade etmektedir: “Gereksiz gösterileri ortadan kaldırarak özgürce hareket etmeyi başarmak, kendimizi, bedenimizi ve zihnimizi duyguların ifadesine teslim etmek, abartılı analizler ve açıklamalar olmadan hareket etmek, kelimelerin aldatıcılığından kaçmak ne büyük mutluluk!” (akt. Butler, 2015).

İsviçreli müzik eğitimcisi Émile Jaques-Dalcroze tarafından geliştirilen Eurythmics yönteminde müziğin en önemli unsurlarından birinin ritim olduğunu vurgulanmıştır. Dalcroze, ritmi çocuğun yaşayışında, el kol hareketlerinde, konuşmasında, yürüyüşünde fark etmiştir. Yöntemin hedefi, doğuştan gelen bu yeteneğin doğal olarak geliştirilmesi, işlenmesi doğrultusunda zihin ile bedeni arasında uyum geliştirerek, çocuğun ritme uyum sağlayarak müziğe katılmasını sağlamaktır. Çocuk işittiği müziği önce bedeninde hissederken beraberinde aklını kullanarak müziği analiz etmektedir. Yöntem, çocukta aynı zamanda rahatlama, yaratma ve zevk alacağı bir ortam oluşmasını sağlamaktadır (Bilen, 1995).

Cenevre Konservatuvarı'nda armoni profesörü olan Dalcroze, yöntemin ortaya çıkmasına sebep olan problemleri; yirminci yüzyılın başlarında bazı öğrencilerinin müziği beden veya sesle içselleştirememeleri, müzikle etkileşime girememeleri olarak tespit etmiştir. Bu tespit Dalcroze'un üç unsuru; doğaçlama, solfej ve eurhythmic's'i kullanarak bir eğitim aracı yaratmasına ve çalışmasına neden olmuştur. Dalcroze, bir müzik eserini hareket eşliğinde duymanın, öğrencinin gam ve ritim kalıpları oluşturma, öğrenme bilgisini hızlandıracağına inanıyordu (Butler, 2015).

2.4. Kodaly Yöntemi

Bu teze konu olan Kodaly Yöntemi besteci Zoltan Kodaly'nin yaşamı, yöntemin felsefesi ele alınarak daha ayrıntılı bir biçimde sunulmuştur.

2.4.1. Zoltan Kodaly'nin Yaşamı

Zoltan Kodaly (16 Aralık 1882 Kecskemet, 6 Mart 1967 Budapeşte) "aynı zamanda etno-müzikolog, dil bilimci, eğitimci, yazar ve filozof olarak çok yönlü bir bilim insanıdır. Doğduğu küçük kasaba Kecskemet ve çocukluğunu geçirdiği Macaristan köylerine olan sevgisi, onun daha sonra Macar kültürü ve özellikle halk müziğine duyduğu ilginin önemli kaynağı oldu" (Göğüş, 2009, s. 83; akt. Mete, 2019).

Babasının keman, annesinin piyano çalması müzik ile bütünleşik bir ailede büyümesine, ilkokuldayken otantik halk ezgileriyle ilgilenmesi müzik ile iç içe gelişen bir çevrede büyüdüğünü göstermektedir (Yıldırım, 1995). Kodaly'nin müzikal bir aile ortamında yetiştiği ve bu durumun kariyerinde ve yaşamında da etkili olduğu görülmektedir. Yıldırım (1995), Kodaly'nin yaşamının yaklaşık on sekiz yılını Macaristan'ın kırsal kesiminde geçirdiğini, Nagyszombat'da "Archie Piskopal Grammer" okulundan dil ve edebiyat alanında özel performans göstererek mezun olduğunu, kısa ve özel bir müzik eğitimi ile piyano, keman, viyola ve çello çalmayı öğrenerek evdeki ve okuldaki müzik çalışmalarında yerini aldığını, yaşamını sürdürdüğü kasabada tek profesyonel müzik topluluğu küçük bir Çigan orkestrası olup bu sınırlı olanaklar içinde ilk beste deneyimini gerçekleştirdiğini aktarmıştır.

Kodaly 1900 yılında Budapeşte'ye gelerek, Budapeşte Üniversitesi'nde Macar Dili Edebiyatı ile birlikte Alman Dili ve Edebiyatının yanı sıra (Yıldırım, 1995) Müzik Akademisinde çalışmalarına başlamış olup Koessler ile kompozisyon alanında ilerleyerek 1904 yılında kompozisyon ve 1905 yılında öğretim dallarından diploma almıştır (Peşinci, 2014). Kodaly öğretmenlik kariyeri yerine araştırma yolcuğuna başlamıştır. İlk türkü koleksiyonunda başarıya ulaşmış bu dönemde 150 şarkı toplayarak "Macar Halkının Stanzaik Yapısı" konulu doktora tezini yazarak 1906 yılındır doktorasını almıştır (Dhillon, 2018).

Akademiye başarıyla bitirerek kazandığı yabancı çalışma bursu ile önce Berlin'e sonra Paris'e giderek altı aylık çalışma süresi boyunca kendisini çok etkileyen Debussy'nin müziği ile tanışmıştır. Yıllarca süren araştırmalarının, gezilerinin sonucu topladığı bilgiler deneyimler onu halk kaynağına yöneltmiştir. Kodaly'nin kendini geliştirmesinde hem Debussy ile ilgili çalışmaları hem de halk şarkıları konularındaki deneyimler son derece etkili olmuştur (Yıldırım, 1995). “Bestelediği müziklerin çoğu, seyahatlerinde topladığı türkülere dayanıyordu.” https://www.classicsforkids.com/composers/composer_profile.php?id=41 Kodaly 1908 yılında Budapeşte Müzik akademisine profesör olarak atanmıştır. İlk olarak “Müzik Teorisi” dersleri vermiş, daha sonra Koessler'den devraldığı kompozisyon derslerini 1. Sınıf öğrencileri ile sürdürmüştür. 1910 yılından itibaren, halka dayalı ilk beste çalışmalarını başlatmış olup, 1941 yılına kadar bu görevini sürdürmüştür (Yıldırım, 1995). Kodaly'nin sanatsal kişiliğinin gelişmesinde, Bach'ın Palestrina'nın, Gregorian Dini Şarkılarının büyük payı olmuştur. Tüm bu etkileşimlerin güzel bir sentezini oluşturacak kadar yeterli yaratım gücüne sahip oluşu, eserlerini benzersiz kılmıştır (Kescemeci,1986; akt. Yıldırım. 1995).

Kodaly ile Bartok'un yakın dostluğu Akademi yıllarına rastlamaktadır. Ortak düşüncelerinin yanı sıra ortak yetenekleri ikisinin de üstün yetenekleridir. Kodaly, Macaristan'da oluşturulacak “Yeni Müzik” çalışmalarının temellerini Macar Halk Müziği üzerine kurulması gerektiğini savunmuştur. Bartok bu konuda Kodaly'nin en büyük destekleyici olmuş Bartok'un folklor üzerine atılımını başlatan da Kodaly olmuştur (Yıldırım. 1995). Yıldırım'a (1995) göre Bartok ve Kodaly tüm yaşamları boyunca yeteneklerini, bireysel üstünlerini kanıtlamak için değil, Macar Halk Müziğini önce ulusal sonra evrensel boyutlara ulaştırmak için kullanmışlardır. Öyle ki Akademi konser salonlarının alkışlarını duymazdan gelip, Macaristan'ın köylerinin “okullu müzisyen” ayağı değmemiş yollarına yönelmişlerdir. Kodaly ve Bartok'u o güne dek gizli kalmış, hiç dokunulmamış, hiç solunmamış bir dünyayı keşfe çıkan iki gezgine benzetmek yanlış olmaz. Keşfettikleri dünyada saptanması gereken ezgilerin çokluğu ve ulusal müzik açısından taşıdığı değerlerin önemi, onları hayrete düşürmüştür. Salt bu alandaki çalışmaları bile bu iki insanı ölümsüzler arasına katmaya yetmektedir. Derleme bitimindeki sonuca gelince; erişilmesi güç bir nokta ile karşılaşılacaktır. Derlenen halk ezgisi sayısı otuz bindir. Bu otuz bin ezgi içinde, çocuk şarkılarından sevda şarkılarına, ninnilerden ağıtlara, destanlardan müzikli oyunlara, kısacası halk kültürüne ait her şey bulunmaktadır. Kodaly ve Bartok'un bu çalışmaları sonunda “Folklor Müzikolojisi” adı altında yeni bir bilim dalının ortaya çıkışı da görülmektedir. (Yıldırım, 1995).

Erol (1982) Kodaly'nin klasik kişiliği hakkında şunları söylemiştir: Eğer bana Macar ruhunu en iyi yansıtan besteci kim diye sorsalar hiç durmaksızın Kodaly diye cevap verirdim. Kodaly'nin tüm beste çalışmaları Macar ruhunu temel almıştır. Fakat en önemli neden, onun yapıcı bir güç çerçevesinde, kendine olan sarılmaz güveni ve inancıdır (akt. Yıldırım, 1995).

2.4.2 Kodaly Yönteminin Gelişimi

Müzik eğitimcisi, besteci ve etnomüzikolog Zoltan Kodaly, 20. yüzyılın başlarında anavatanı Macaristan'daki müzik eğitim sisteminin başarısızlıklarını gördükten sonra bir öğretim yöntemi geliştirmek için ilham almıştır. Çocuğun gelişimsel yetenekleriyle uyumlu sıralı bir yaklaşım geliştirmiştir (Jones, 2015).

Kodaly öğrencilik yıllarından başlayan gözlemler sonucu Macar müziğinin unutulmaya başlamasını ve Macar müziğindeki tamamlanması gereken hususları fark ederek bu yönde çalışmalarına başlamıştır. Macaristan'daki müzik eğitim reformu Kodaly'nin kanaat önderliğinde başlayıp diğer müzisyenler tarafından geliştirilmiş, pedagojik eserler ve uygulamalar ile destekleyici olmuştur (Yiğit, 2000).

Yöntem 1940-1950 arasında geliştirilmiştir. Yöntemin hedefleri, felsefesi ve prensipleri Kodaly'e aittir. Yöntemi basamaklar halinde gerçekleştirirken kullanılan araçlardan Sol-fa İtalya'da, Tonic Sol-fa İngiltere'de, ritm heceleri Cheve tarafından Fransa'da kullanılmıştır. Sol-fa tekniklerinin birçoğu Jaques Dalcroze'un çalışmalarından alınmış olup el işaretleri John Curwen'in uyguladığı bir yöntemdir (Yıldırım, 1995). Kodaly, eğitim konsepti üzerine çok sayıda makale ve deneme yazmış ve uluslararası konferanslarda birçok konuşma yapmıştır. Amacın sadece müzik öğretmek değil, aynı zamanda öğretim tekniklerini geliştirmek olduğunu vurgulamıştır (Király, 2012; akt. Smuta ve Buzás, 2017). Kodaly yöntemi bir sembolden sese yaklaşımdan ziyade bir sesten sembole yaklaşımıdır ve öğrencinin nota okumayı öğrenmeden önce sesleri duyma, tanıma, tanımlama ve yeniden üretme yeteneğini geliştirir (Kodaly 1974; akt. Nite, Tacka, Houlahan, Moreno, 2015). Kodaly yönteminde önce aralık ayrımı ile yüksek ve alçak kavramları öğretilir. Bir çocuğun dilsel mirasında türküler, müzikal bir "anadil" oluşturur ve bu nedenle, tüm erken eğitim için araç olmalıdır. Doğal ritim ve melodi kalıpları, tüm kültürlerin halk müziğinde bulunmaktadır. Halk müziği sayesinde çocuklar, şimdiki zamanla bir kimlik kazanırken geçmişle de süreklilik duygusu kazanabilirler (Anderson & Lawrence, 2014, s. 92; akt. Wen, 2019).

Kodaly tüm öğrencilerin müzikal okumayı öğrenmesi gerektiğine güçlü bir şekilde inanırken, öğrencilerin önce müziği deneyimlemeleri gerektiğini fark etmiş ve bu nedenle müzik eğitiminin küçük yaşta başlaması gerekliliğini savunmuştur (Russell-Smith, 1967; akt. Jones, 2015).

Kodaly'nin bir çocuğun nasıl eğitilmesi gerektiğine dair görüşleri, sanatın, özellikle de müziğin eğitimin merkezinde olması gerektiği inancında var olmaktadır. Kodaly'nin pedagojisi, klasik bestecilerin eserleriyle birlikte değerlendirdiği türkülerle başlayarak, kültürün, halk mirasının doğuştan gelen müziği aracılığıyla müzik okuryazarlığının gelişimini vurgulamaktadır. Zoltan Kodaly, ilköğretimden profesyonel düzeye kadar pratik yapmak için okuma ve şarkı söyleme egzersizleri yaratmıştır; müzik okuma ve yazmanın tıpkı anadilde konuşma ve alfabe öğrenir gibi herkes tarafından öğrenilebileceğini iddia etmiştir (Smuta ve Buzás, 2017).

Öğretmenin şarkı söylemesi, sınıfta öğrencilerin müzisyenliğini geliştirmenin en önemli araçlarından biridir. Kodaly, müzik eğitiminin çocukların fiziksel, gelişimsel ve psikolojik ihtiyaçlarına en uygun olduğu için halk müziği ile başlaması gerektiğine inanıyordu. Kodaly, halk şarkılarına sadeliği, güzelliği ve mirasıyla değer vermiş ve aynı zamanda en iyi sanat şarkılarını ve sanat müziğini anlamak için önemli bir köprü sağlamıştır. Halk müziği ve müzik eğitiminin önemi üzerine yazdığı yazılar, okullarda müzik öğretimi için yeni bir pedagoji geliştirmenin itici gücünü sağlamıştır. Bu pedagojinin temeli müzik okuryazarlığıdır. (Nite, Tacka, Houlahan, Moreno, 2015).

2.4.3 Kodaly Yöntemi Felsefesi

Yıldırım (1995) çalışmasında Kodaly'nin felsefesi hakkındaki sözlerini şu cümleler ile aktarmıştır: “Bir dili konuşup, yazıp, anlayabilen her insan, müziğin dilini de aynı oranda öğrenmeye yeterlidir. Şarkı söylemek müzisyenlik için en sağlam temeldir. Konuşmada kullanılan anadil müzikte de bir araç olmalıdır... Müzik eğitiminin etkili olabilmesi için küçük yaşlarda başlaması gereklidir...”

Bilen ve Şimşek (2017) Kodaly felsefesinin temelindeki fikirleri;

- Müzik eğitimine erken yaşta başlamak,
- Şarkı söylemenin müzik eğitiminin iskeletini oluşturduğu,
- Şarkı söylemenin işitme kabiliyeti ile organik bir bağının olduğu,
- Aktif rol almanın müzik eğitiminde olması gerektiği ve tüm bunları bedava çalgı olan kendi sesleri ile destekleyebilecekleri

şeklinde sıralayarak yöntemin müzik sanatının herkes için ulaşılabilir olması ilkesine dayandığını vurgulamışlardır.

Kodaly, herkesin müzik eğitiminden yararlanacağına inanıyordu (Nite ve diğerleri, 2015). “Müziğin temel unsurlarının öğretilmesi, müziğin kilitli dünyasına girebileceği anahtarın kendisine verilmesi her yurttaşın hakkıdır. Milyonların kulağını ve kalbini ciddi müziğe açmak harika bir şey” (Kodaly, 1974; akt. Nite ve diğerleri, 2015).

Kodaly, eğitim felsefesini tek kelime ile ifade edilebilecek olsaydı “şarkı söylemek” olurdu. Ses ve müzik deneyimi doğrudan ilişkili olup, bir dizi kavramsal anlayış öğrenciler tarafından entellektüelleştirilmekle kalmayıp aynı zamanda içselleştirilir ve geliştirilir. Pedagojik anlamda bu deneyimsel yaklaşım standart, geleneksel öğretim uygulamasından farklıdır. Kapsamlı ve sıralı olan metodoloji somuttan soyuta doğru hareket eder. Öncelik olarak geniş ve çok yönlü müzik deneyimi gelir, simgeleştirme sonra gelmektedir (Penny 2012).

2.4.4. Kodaly Yöntemi Amaçları ve İlkeleri

Kodaly yönteminin temel ilkelerini şunlardır:

- Halk müziği materyallerinden yola çıkılması,
- Müziğe erken yaşta başlanması,
- En uygun enstrümanın ses olduğu,
- Aktif müzik yapmanın önemi,
- Müzikal okuryazarlığın saptanması,
- Yaratıcılık,
- İçten duyumun önemi ve geliştirilmesi,
- Kendi sesini duymanın önemi,
- Eşiksiz şarkı söylemek en iyi yoldur enstrüman sonra gelmelidir (Geoghegan, 2020, Bilen ve Şimşek, 2017, Yiğit 2000).

Kodaly yönteminin amaçları şunlardır:

- Her insanda var olan müzik kapasitesini ve müzik okur-yazarlığını üst düzeye çıkarmak,
- Müziğin dilini ana dil gibi çocuklara öğretmek ve bu müzik diliyle çocukların okumasını, yazmasını ve üretmesini sağlamak,
- Çocukları kendi kültürleri, sanatı ve dilleriyle tanıştırmak,
- Çocukları dünyanın en büyük sanat eserleriyle tanıştırmak. Çocukların bu müziği dinlerken, çalışırken ve çözümlerken müzik bilgisinden aldıkları güven ile müziği ve yaşamı sevmelerini sağlamak,
- Önce ses (duyma) sonra sembol (okuma),
- Başarıyı sağlamak için her zaman bilinenden bilinmeyene gitmek,
- Yöntemdeki basamaklar ile birlikte günümüz müziğini ve oyunlarını işin içine katarak yüksek kalitede müzik eğitimine ulaşmak,

- Müziğin her kitleye her seviyede ulaşılabilir olmasını sağlamak, tüm herkesi dahil etmek, aktif olmasını sağlamak ve müzik eğitiminin herkes için olması,
- İşin özünün şarkı söylemek olması ve kişinin kendi dilindeki halk şarkılarının bu amaçları gerçekleştirmede en uygun yol olması (Geoghegan, 2020, Yıldırım, 1995).

2.4.5. İçsel İşitme/Duyum ve Müzikal Bellek

Follini (1988; akt, Mete 2019), içsel duyumun/iç duymanın ve iç işitmenin aynı zamanda silent singing/sessiz söyleme olarak söylenmekte olduğunu belirtmiştir. Kodaly yönteminde önemli bir yere sahip olan içsel duyumda bir ses, müzik duymaksızın sesin zihinde canlanan işitsel bir görüntüsüdür. Somut, yazılı müziğin zihindeki imajınasyonuna çocuklar sahip olmalıdır. Önceki müzikal deneyimlerin hatırdta tutulması içsel duyumun ön şartıdır. Devamında yaratıcı hayal gücüyle yeni melodiler, armoniler ve bütünüyle müzik eserleri üretebilen bir birey olmalıdır. Hamachek (1975, akt. Açıköz, 2000) bir davranışın yaratıcı olabilmesi için gerekli üç özelliği şu şekilde belirtmiştir: a) Benzeri olmayan, yeni, kendine özgü bir ürünü ortaya sunabilmesi, b) önemli hedeflere yardım edebilmesi, c) yapıcı nitelikte olması.

Yaratıcı insanlar, yaratıcı olma niyetinde olup hayal gücüne önem verirken kendini bağımsız ifade ederler, cesaretli (Açıköz, 2000), özgün ve yenilikçidirler (Demirel, 2006).

Choksy ve diğerleri, (2001) içsel duyumun müzikal becerilere ek olarak, ritim, form, armoni, tempo, dinamikler, tını gibi unsurların birkaçını aynı anda içeren Kodaly eğitiminin ayrılmaz bir parçası olduğunu söylemişlerdir. İçsel işitme-duyum bunların en önemlilerinden biridir. İçsel işitme müzikal sesleri dışsal seslendirme olmadan düşünme yeteneğidir. Örneğin derste çocuklara; "Birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yüksek sesle söyleyin; üçüncü cümleyi kafanızın içinde söyleyin" denilebilir. Doğru zamanda bir araya gelirlerse üçüncü cümlenin müziğini düşünürler. Başka bir örnek olarak çocuklara; "İlk üç cümlenin müziğini kafanızın içinde söyleyin; dördüncü cümleyi yüksek sesle söyleyin." Denilebilir. Eğer doğru bir şekilde yapabilen varsa bu, çocukta müzikal sesi düşünme yeteneği geliyor anlamına gelir. Bir kişi bu yeteneği bir müzik notasına baktığında, sesleri düşünürken kullanabilir. Bu, okuryazar müzisyenin bir işaretidir ve sistematik olarak öğretililecek bir beceridir.

Houlahan ve Tacka (2015, s.545), Kodaly yöntemine yeni başlayanların eğitiminde neler yapılabileceğine dair örnek bir müfredat şablonu oluştururken içsel duyumu aşağıdaki başlıklar halinde sıralamışlardır:

1. Öğretmenin el işaretleri izleyerek sessizce "içten" şarkı söyleme,

2. Bilinen şarkıları melodik hecelerle sessizce söyleme,
3. Çubuk notasyonda, solfej heceleri ile geleneksel ritmik notasyonunda veya dizekte nota yazımı ile yazılan tam veya bir bölüm ritimlerin, melodilerin hepsini sessizce içten söyleme,
4. Şarkının sözlerini, solfej hecelerini veya ritim hecelerini kullanarak kısa melodik veya ritmik motifleri tekrar söyleme,
5. Sessizce bilinen şarkıları söyleme:
  - a) Şarkıyı seslendirirken vuruşunu ya da ritmini yapma,
  - b) Şarkıyı seslendirmeden vuruşunu ya da ritmini yapma,
6. Çubuk notasından şarkıları, ritim kalıplarını veya melodik kalıpları tanıma.

2.4.6. Kodaly Yöntemi'nde Çocuk Gelişimsel Yaklaşım

Kodaly yöntemi çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak geliştirilmiş bir yöntemdir. Özeke (2007), Kodaly'nin çocuğun büyüme ve doğal gelişim sürecindeki aşamalarını göz önünde bulundurarak yöntemini kurguladığını açıklamıştır.

Zoltan Kodaly, müzik eğitime mümkün olan en erken yaşta başlamanın hayati önem taşıdığını düşünmüştür. Tüm pedagojik yazılarında Kodaly, müziğin eğitimde merkezi bir role sahip olması gerektiğini vurgulamıştır. Kodaly konseptine göre, müzik eğitimi genel müfredatın ayrılmaz bir parçası olmalı ve müzik sadece seçkinler için değil herkes için erişilebilir olmalıdır (Smuta ve Buzás, 2017). Bakkalbaşı (2019) çalışmasında, Kodaly'nin vizyonunda prestijli müzik eğitiminin bireyin anaokulundan başlayacak şekilde sistematik olarak planlanması gerektiğini ifade etmiştir. Kodaly'nin bu bakış açısıyla bireyin yaşantısında ilkokulda müzik eğitimi için geç olunabileceğini ve anaokullarında bilinçli farkındalıkla, iyi seçilmiş, tüm hatlarıyla incelikle planlanmış müzik dersi ile çocukları geliştirmenin önemine değindiğine ve bu doğrultuda çalışmalar yaptığını vurgu yapmıştır.

Kodaly ve meslektaşları yonteme mantıklı olmaktan ziyade yöntemin yaklaşımında çocuk gelişimine yönelik bir eğitim dizisi formüle etmişlerdir. Önemli deneylerden sonra, çoğunlukla geleneksel müzikte bulunan pentatonik gam, müzikal beceri ve kavramları öğretmek için bir araç olarak kabul edilmiştir (Choksy, 1999, s. 11, akt. Penny, 2012). Bu fikir müzik eğitimde diyatonik diziyi melodik temel olarak öneren geleneksel düşünceye karşı çıkar, ancak küçük çocuklar genellikle sınırlı bir ses aralığına sahiptir ve melodi içinde yarım ton aralıkları üretmede güçlüklerle sahip olduklarından pentatonik dizi daha etkilidir. Ritmik olarak, Kodaly Metodu, küçük çocukların adım atma ve koşma hareketleriyle ilgili olan çeyrek nota ve sekizlik nota ile başlar (Penny, 2012).

Müzikal yeteneklerin gelişimi, pedagojik ilkeler doğrultusunda kolaydan zor deneyimlere seyreden gelişim düzenine, çocuğun yaşına, yapabilirliğine bağlıdır. Anaokulunda müziğe şarkı söyleme ile başlayan çocuklara bu doğrultuda yaklaşmak ve çalışmayı eğlenceli hale getirmek önemlidir. Yöntem, özenle düzenlenmiş şarkılarının oyun ve aktiviteler ile mozaikleştirilerek söylenmesine dayanır (Yiğit, 2000).

2.4.5. Kodaly Yöntemi Araçları

Kodaly yönteminde kullanılan araçlar;

1. Tonik Sol-fa (Bağlı Solmizasyon)
2. El işaretleri (fonomimi)
2. Ritim süresi heceleri

olarak sıralanmaktadır. Bu üç araç Kodaly öğretmenlerinin çocukların müzik okuryazarlığına giden yol için geliştirdiği temel araçlardır (Choksy ve diğerleri, 2001).

2.4.5.1. Tonik Sol-fa (Bağlı Solmizasyon)

Sarah Glower (1785- 1864) adlı İngiliz müzik eğitimcisi tarafından bulunan (Yıldırım, 1995), notaların dizek üzerinde gösterilmeden hecelerin ilk harflerini kullanma düşüncesi olan tonik sol-fa yöntemini John Curwen (1816-1880) geliştirilmiştir (Yiğit, 2000).

Heceleme temeli üzerine kurulmuş olan tonik sol-fa yönteminde, her nota, hecesinin ilk harfiyle gösterilir. Bu kullanım bireyin müzik gelişimine kolaylık sağlar ve porte üzerinde notalardan önce ses ve aralık bilgisi pekişir (Bilen ve Şimşek, 2017).

Sol-fa nota adları şu şekilde gösterilir:

Tablo 1 Tonik Sol-fa İsimleri

DO	RE	Mİ	FA	SO	LA	Tİ
d	R	m	f	S	l	t

Stevens'a göre (2010, akt. Mete, 2019), notaların altına sol-fa hecelerinin yazılması hem hatırlatıcı olurken hem de seslerin okunmasını basitçe mümkün kılmaktadır. Aynı zaman bağlı solmizasyon temiz entonasyonun geliştirilmesine de yardımcı olmaktadır (Houlahan ve Tacka, 2015).

Do-re-mi-fa-so-la-ti seslerinden oluşan ve heceler sistemi olan tonik sol-fa sisteminde do, majör tonların hepsinde ana nota veya ton merkezi olarak kabul edilirken la, tüm minör tonların hepsinde ana ton veya ton merkezi olarak kabul edilir (Choksy ve diğerleri 2001).

Bağlı solmizasyonun müzik kulağını eğitmedeki değeri şöyle açıklanmaktadır: dikkati bir ton sistemi içindeki perde ilişkilerine odaklar ve her anahtarda tutarlıdır. Çocuklar şarkı

söylemede ve deşifre becerilerinde bu yöntemi kullanırken aynı zamanda müziği okumayı daha erken öğrenirler (Choksy ve diğerleri 2001). Houlahan ve Tacha (2015) tonik sol-fa yönteminin doğru uygulandığı taktirde öğrencilerin şarkı söyleme mekanizmasını, bilişsel düşünmesini ve duygusal esenliğini harekete geçireceğini düşünmektedir.

Bağlı solmizasyon ile bağlantılı olarak solfej sınıfta günlük olarak kullanılmalıdır. Öğrenciler solfejde o kadar akıcı hale gelirler ki solfejde “düşünmeye” başlarlar. Yeni şarkıları hızla öğrenmelerine, bilinmeyen melodileri çözümlmelerine, analitik olarak dinlemelerine, karşı melodileri ezberlemelerine, yeni şarkılar okumalarına, doğaçlama yapmalarına ve beste yapmalarına olanak tanıyan bağlı solmizasyon en etkili ton sistemi sunan öğrenme aracıdır (Bowyer, 2015).

Şekil 2 Bağlı Solmizasyonda Do Notasının Gösterimi

(<https://kodaly.org.au/kodaly-concept/musicianship-tools/>)

2.4.5.2. El İşaretleri (Fonomimi)

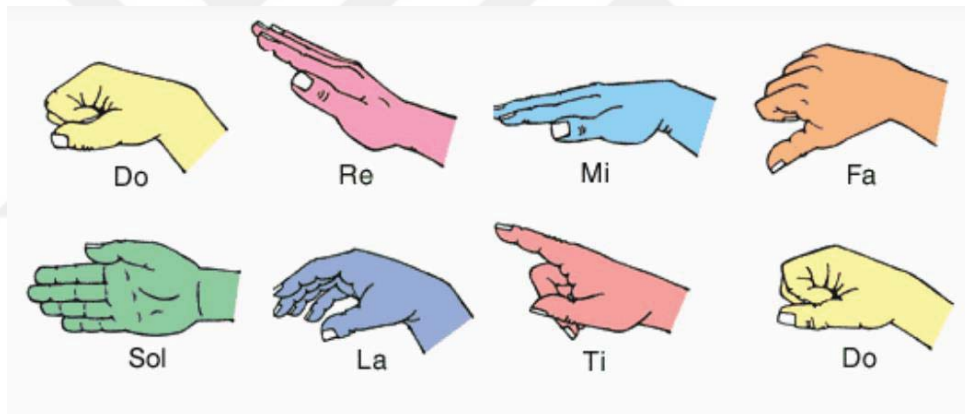
John Curwen tarafından kullanılan, ardından Maurice tarafından gelişimi sağlanan el işaretleri, notaların ses yüksekliklerinin el aracılığıyla gösterilmesidir (Mete, 2019). Aynı zamanda fonomimi adıyla da anılan bu el işaretleri, kişinin sesleri içsel duyum anlamında düşünmesinin yanı sıra görsel anlamda da seslerin birbirleriyle bağıntısını ve ilişkisini kurarak doğru entonasyonla sesleri çıkarmalarını sağlar (Bilen ve Şimşek, 2017).

Paha biçilmez bir öğretim tekniği olan el işaretlerini, çocukların yazı yazdıkları elleriyle göstermeleri onların işlerini kolaylaştıracaktır. İki el kullanımı çocuklar için kafa karıştırıcı olabilir, sağ veya sol elini kullanan çocuk, tonal kalıpları daha hızlı ve güvenli bir şekilde öğrenir. Ancak öğretmen, iki farklı perdeyi göstermek için iki elini de kullanabilir ve kullanılmalıdır. Örneğin, sol elle sürekli bir do ve sağ elle do-sol-do göstererek, sınıfın iki yarısını aralıklarla ve tonlama üzerinde çalışarak yönlendirebilir. Daha sonra öğretmen el işaretleri aracılığıyla akor değişiklikleri yaptırarak sınıfa veya koroya şeflik yapabilir (Choksy ve diğerleri, 2001).

Yiğit (2000) el işaretlerinin hazırlık, egzersiz ve pekiştirme süreçlerini de kapsayan müzik öğretiminin tüm aşamalarında kullanıldığını ve şarkı söyleme entonasyonunu geliştirme açısından yüksek fayda sağladığını vurgular. Fonomimi, sesin ince veya kalın seslendirilmesi

gereken durumlarda, öğretmenin el konumunun aşağıya veya yukarıya hareket etme gösterimiyle üst veya alt notaya yaklaştırır ve mutlak entonasyonun bulunmasına yardımcı olarak öğrencide kulak gelişimine katkı sağlar. Macaristan'daki müzik eğitiminde dikte eğitiminin ilk aşamasında, öğretmenin el işareti ile görsellediği ezgiyi çocuklar solmizasyon heceleri ile yazar veya söyler. Bu yöntem çocuğun içsel duyum (inner hearing) gelişimine de büyük ölçüde katkı sağlar. Bellek gelişimine yüksek oranda yarar sağlayan el işaretleri, çalgı üzerinde seslendirilen melodiyi deşifre etmenin tersine, çocuğun sesi dıştan değil işaretleri içsel olarak okuyup duymasına yardımcı olur.

Fonomiminin kullanımında piyanodaki orta do sesi bel hizasında başlangıç ses olarak gösterilirken, ince do başın biraz üstünde gamın bitiş sesi olarak verilir (Bilen ve Şimşek, 2017).

Şekil 3 Fonomimi

(<https://www.musictheorytutor.org/2013/03/25/solfège-hand-signs/>)

2.4.5.3. Ritm Süresi Heceleri

Kodaly ve meslektaşları, ritmik okuma amacıyla, metrik kimlikten ziyade süreyi ifade eden bir ritim heceleri sistemini uyarlamışlardır. Fransız solfej sisteminde kullanılanlara benzer şekilde, ritim süresi heceleri Emile-Joseph Cheve'nin (1804-1864) eseriyle ortaya çıkmıştır (Penny, 2012).

Bu heceler ritmi dile getirmenin yoludur, isim değildir. Heceler, şarkılardan alınan kalıplar ve kelimeler kullanılarak öğretilir. Matematiksel değerler olarak değil, sesler ve ses ilişkileri olarak görülürler. Her sesin bir sonraki sese devam ettiğinden emin olmak için

çocukların ritim süresi heceleriyle ritimleri gerçekleştirmesi önemlidir (Choksy ve diğerleri, 2001).

Çubuk notasyon (stick notasyon) olarak da anılan bu yöntemde ritim heceleri ritim sürelerini öğrenmeye yardımcı olmaktadır (Bilen ve Şimşek, 2017). Şekil 4'te nota süreleri ve sürelerle verilen isimler yer almaktadır.

Şekil 4 Ritim Süresi Heceleri

(Choksy ve diğerleri, 2001, s. 88)

2.4.5 Halk müziği

Her öğrenci şarkı söyleyerek bir müzik yazısını görüp okuyabilme, müzik okuryazarlığı kazanma, kendi halk müziği mirasını, dünyanın en büyük sanat müziğini tanıma ve sevme fırsatına sahip olmalıdır (Choksy ve diğerleri 2001). Kodaly, müzik eğitimine çocukların fiziksel, gelişimsel ve psikolojik ihtiyaçlarına en uygun olduğu görüşüyle halk müziği ile başlaması gerektiğine inanıyordu. Kodaly türkülere sadeliği, güzelliği ve kültürel mirası nedeniyle değer vermiştir. Aynı zamanda en iyi sanat şarkılarını ve sanat müziğini anlamak için de önemli bir köprü sağlamıştır (Nite ve diğerleri, 2015).

Halk müziği, çocuğun kendi kültürel ve dilsel mirasından gelmeli ve özgün olmalıdır. Eğer bu müziğin farklı çeşitleri varsa yalnızca en iyi, en saf ve en doğru olan kullanılmalıdır. "En iyi" ve "En doğru"ya öğretmenler değil, etnomüzikologlar karar vermelidir (Choksy ve diğerleri, 2001).

2.4.6 Kodaly Yönteminde Öğrenme Öğretme Süreci

Kodaly dersinde en önemli noktalardan birisi her ders içeriğinde izlenmesi gereken stratejilerin olmasıdır. Geoghegan (2020), Kodaly yönteminde öğrenme öğretme sürecini hazırlık(preparation), sunum (presentation), uygulama (practice) olarak ifade etmiştir. Bu aşamaların her biri oldukça önemlidir. Bu aşamalar kısaca şöyledir: Hazırlık (preparation) aşamasında çocuğa doğru şarkı, doğru tekerleme vererek sonra sembolleri vermeliyiz. Hazırlık

aşaması çok iyi yapılandırılmalı. Önce ses, önce duyma, sonra okuma gelmeli. Sunum (presentation) kısmında ana konsept sunulur “Çocuklara nota adı söylemekten başka her şeyi yaptırdıysak hazırızdır.” Uygulama (practice) kısmı eğitime ilham vermelidir. Pratik zorludur, çocuğun bizimle birlikte bu yolculuğa devam etmesi için bu uygulama kısmı yapılmalıdır. Pratik kısmında; okuma, beste, doğaçlama, yazma (kalemle olmak zorunda değil, hareket ya da sembol olabilir), dinleme öğeleri muhakkak olmalı ve çocuk bunları yapabilmelidir.

Choksy ve diğerleri (2001) Kodaly yönteminde, kavramların ve becerilerin geliştirildiği pedagojik süreçte her zaman bütünü müzik deneyimiyle başladığı ve yavaş yavaş bu deneyim içinde soyutlamalara- bilinenden bilinmeyene, sestten simgeye doğru ilerlendiğini söylemektedirler. Öğretmen, öğretme sürecinde çocuklara her yeni deneyimi sunarken dört aşamalı bir süreçten geçer. Öncelikle çocukları, kazanılması hedeflenen yeni kavram veya beceriye hazırlamak için uzun bir süre vardır. Bu, bilinmeyen öğeyi de içeren ezbere öğretilen birçok şarkının performansı ile gerçekleştirilir. Çocuklar yeterince hazır olduklarında -yeni öğeyi yetkin bir şekilde yerine getirebildiklerinde- onlara bilinçli bilgi verilir, soru sorulduğunda çocuklar tarafından işitsel olarak tanımlanır, daha sonra öğretmen tarafından isimlendirilir ve notasyonda gösterilir. Bunu, öğretmenin hazırlık aşamasında çalışılan tüm şarkıları incelemeye, yeni, bilinçli yapılan öğeyi keşfetmeye ve yeni öğeyi de içeren yeni şarkılar söylemeye yönlendirdiği başka bir uzun pekiştirme dönemi izler. Son olarak öğretmen, çocukların yeni kavramı veya beceriyi yeterince iyi edinip edinmediklerini belirlemek için yeni öğeyi içeren yeni şarkı materyali sunar.

Kodaly yöntemi öğrenme-öğretme süreci şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5 Kodaly Yöntemi Öğrenme Öğretme Süreci

Sesin sembolen önce geldiği fikrini benimseyen Kodaly yöntemi her zaman bilinenden bilinmeyene doğru hareket eder. Bu da öğretmenlerin müzik becerilerini, kavramları ve terminolojiyi önce işitsel olarak öğrettiği anlamına gelmektedir. Türküler ve sanat müziği, becerilerin, tanımların ve terminolojinin kolayca öğrenilebilmesi için dikkatle seçilir, düzenlenir ve aşamalı bir karmaşıklıkla sıralanır. Böyle bir literatür hazinesi; ölçüler, anahtarlar, ritimler, müzikal semboller, form, tempo, dinamikler gibi bir dizi müzikal temel sunmaktadır. Temel öğretim araçları olarak hizmet eden; solfej, ritim heceleri, el işaretleri, harf adları üzerinde şarkı söyleme ve hareket derslere entegre edilir. Derslerde yeni ve giderek daha karmaşık müzik kavramlarını tanıtmadan önce önceden öğrenilen materyalleri gözden geçirir ve pekiştirir. Güçlü müzisyenlik temelini geliştiren bu süreçte öğrenciler; uyum içinde şarkı söylemeyi, müzikaliteyi, işsel işitmeyi ve güçlü müzik okuryazarlığını geliştirirler (Bowyer, 2015).

Kodaly Yöntemi basitten karmaşığa doğru bir yol izlerken şu basamaklar oldukça önemlidir: Düşünce (thinking), araçlar (tools), kritik (critical) (Geoghegan, 2020).

Aşağıda bir Kodaly dersinde izlenebilecek bir plan sunulmuştur.

Şekil 6 Kodaly Ders Planı Şablonu

(Houlahan ve Tacka, 2015)

Kuşkusuz, Kodaly dersleri için öğretmenin, etkili bir ders planı hazırlayacak ve öğrenme-öğretme sürecini etkin şekilde uygulayacak niteliklere sahip olması son derece önemlidir. “Kodaly öğretmeni, çocuğun şarkı söylemesinde perde ve entonasyonda örnek olacak bir sesle iyi şarkı söylemeli, geniş bir türkü repertuarına sahip olmalı, batı dünyasının

sanat müziğine hakim olmalı ve hareketli solfa ile de rahat olmalıdır” (Choksy ve diğerleri, 2001).

Kodaly öğretmenin nitelikleri doğrultusunda açıklanan bu özelliklerin aynı zamanda iyi öğretmenin özelliklerinden de bahsettiği düşünülmektedir. İyi öğretmenin özellikleri kısaca şöyle sıralanabilir;

- 1) İlgili çok gelişmiş olan ve çok yönlü olan,
- 2) Akademik açıdan donanımlı,
- 3) Öğrenciyi tanıyan,
- 4) Öğrenciye dostça yaklaşan,
- 5) Cezalandırıcı olmayan,
- 6) Sorumluluk duygusu gelişmiş, sistematik ve yaratıcı olan,
- 7) Coşkulu, mizah anlayışı gelişmiş, neşeli, esnek olan
- 8) Öğrencileri, sınıfı hakkında olumlu düşüncelere sahip olan,
- 9) Demokratik öğrenme ortamı yaratan ve öğrenciyi teşvik eden (Hamacheck 1975; akt. Açıkgöz, 2000).

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Kodaly Yöntemi ile İlgili Araştırmalar

Çoban ve Mete (2022) yaptıkları çalışmada Kodaly yaklaşımının müzik öğretmenleri üzerindeki bilgi donanımını ve bu yaklaşımın derslerde pratik durumlarını ortaya koymuşlardır. Çalışma hedefe yönelik yaklaşımı tanıma, derslerde kullanma durumlarının demografik özellikleri ile ilişkilerini inceleyen bir tarama çalışmasıdır. Tarama verileri Müzik Eğitimcileri Derneği (MÜZED) üyeleri olan toplam 356 müzik öğretmeninden toplanmıştır. Öğretmenlerin eğitim düzeyi ile Kodaly yaklaşımına ait bilgi durumları arasında anlamlı bir bağ olduğu görülmüştür. Doktora mezunu öğretmenlerin Kodaly yaklaşımını bilme düzeyinin lisans mezunu müzik öğretmenlerine oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer durumda öğretmenlerin mezun olduğu okul farklılıkları da Kodaly yaklaşımına ait bilgi durum düzeyini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemektedir. Sonuç olarak eğitim fakültesi mezunu müzik öğretmenlerinin Kodaly yaklaşımına ilişkin bilgi düzeyleri konservatuvar mezunlarına göre daha yüksektir.

Gülle (2019) çalışmasında ilköğretim müzik dersini Kodaly yöntemi ile işleyerek öğrencilerin blokflüt çalabilme performansı ve müzik dersine yönelik davranışları üzerindeki etkisini incelemiştir. Yarı deneysel yöntem kullanılan çalışmada deney grubunda 31, kontrol grubundan 29 öğrenci yer almıştır. Deney grubundaki blokflüt icrasının kontrol grubundaki blokflüt icrasına göre geliştiği görülürken, müzik dersine yönelik tutumun iki grupta da aynı kaldığı görülmüş ön test-son test sonucu olumlu farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Deneye grubu Kodaly yönteminin kullanıldığı deney grubu ile işlenen müzik dersini yararlı bulmuş ve blokflüt çalma performanslarında gelişim sağlandığı görülmüştür.

Küçük (2019) tarafından yapılan çalışmada Kodaly ve Dalcroze yöntemleri ile oluşturulmuş etkinliklerin 5E modeline göre tasarlanan ilkokul 3. Sınıf müzik derslerinde kullanılması incelenmiştir. Müzik ders planlarının öğrencilerin müzik dersindeki başarısına ve müzik dersine yönelik görüşleri araştırılmıştır. Müzik dersi geneline yönelik öğrenci görüş formu, araştırmacı günlüğü, derslerden sonraki öğrenci görüşlerini yansıtan müzik dersleri geribildirim formu ve çalışma kitapçığında yer alan nitel veri özelliği taşıyan araştırmalar, nitel veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 3. Sınıfta öğrenim gören 6'sı kız, 4'ü erkek toplam 10 öğrencidir. Dalcroze ve Kodaly ile desteklenmiş ilkokul 3. Sınıf öğrencilerinin seviyelerine uyarlanmış etkinliklerin, 5E modeline göre tasarlanan

müzik ders başarısına olumlu etkisi olduğuna ve bu yaklaşımlarla desteklenmiş etkinliklerin öğrencilerin müzik dersine ve müzik dersindeki kendi performanslarına yönelik görüşlerin de olumlu yönde katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mete (2019) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının Kodaly yöntemi ile işlenen müzik dersleri sonucunda müzikal bilgi ve becerilerindeki değişimi, gelişimi ortaya koymaktadır. Nicel araştırma yöntemi yarı deneysel model ile yürütülen bu çalışmada Kodaly yöntemi ile işlenen dersler neticesinde deney grubunun, müzikal beceri ve bilgilerinde gelişime ve değişime saptanmıştır.

Wen (2019) tarafından yapılan çalışmada Malezya'daki Çin okullarında müzik eğitiminde kullanılacak Çin'ce materyaller ortaya konmuştur. Bu çalışma, müzik öğretmenlerinin öğretim amaçlarını ve materyallerini sıralarken başvuracakları temel öğretim dizi oluşturmaktır. Çocuk gelişimi yaklaşımına göre sıralanmış Çince öğretim materyalleri eksikliğinden ve Çin dilinde yazılmış pek çok şarkı söyleme materyali varken hiçbirinin sıralı olmadığından dolayı Kodaly yönteminin çocukların; müzikal gelişimini ve müzikal yeteneklerini aşamalı olarak geliştireceğinin uygun olacağı düşünülmüştür.

Bilen ve Şimşek (2017) tarafından yapılan çalışmada Kodaly yönteminin solfej eğitimi konusunda etkili olduğu belirtilmektedirler. Araştırmacılar yöntemin, aralık düşünme ve armonik yapıyı algılamada, klasik solfej eğitimine göre daha etkili olduğu çeşitli araştırma bulgularıyla da desteklenmiş olduklarını belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada Kodaly yöntemi amaçları ve araçlarına detaylı şekilde yer vermişlerdir. Araştırmacıların görüşü Kodaly yöntemi felsefesinin, müziğin herkes için ulaşılabilir olması yönündedir. Araştırmada, Kodaly yönteminin tanınırlığının az olduğu ve bu nedenle yöntemi tanıtmak, yaymak, örneklendirmek, kültürel mirası çerçevesinde yeniden değerlendirmek için çalıştaylar, eğitimler düzenlemek; karşılaştırmalı deneysel araştırmalar ve bilgilendirme içerikli çalışmalar yapılabilir sonucuna ve önerilerine ulaşmışlardır.

Peşinci (2014), tarafından yapılan çalışmada Kodaly yönteminin piyano eğitimi ve müzik pedagojisi üzerindeki uygulamaları bulunmaktadır. Bu çalışmada Kodaly yönteminin tüm ayrıntıları ile incelenmiş ve çalgı eğitiminde kullanımının getirileri araştırılmıştır. Araştırmacı eserlerinde geleneksel halk motiflerine yer verdikleri görülen Bartok ve Saygun modellerinde karar kılınmış, bestecilerin örnekleri incelenmiş her iki müziğin ortak paydasını anlatmıştır. Bartok ve Saygun'un başlangıç ve orta seviyede öğrenciler için eserlerinde Kodaly yöntemi uygulamaları yapılmış, bu uygulamaların piyano eğitimine teknik ve müzikal yönlerden kazandırdıklarına yer verilmiştir. Araştırmacı, Kodaly yönteminin müziksel okur-yazarlığını geliştirerek enstrüman eğitimi alan çocukların alanlarıyla ilgili yetkinliğini

arttırdığı, müzikal ifade ve performans bakımından fark yarattığı, ezbere öğrenmenin yerine kalıcı öğrenmeyi desteklediği sonucuna varmıştır.

Yücesoy (2011) tarafından yapılan çalışmada Kodaly yöntemi, Dalcroze yöntemi ve Orff- Schulwerk yaklaşımlarının içinde yer aldığı ilköğretim 1-8. Sınıf müzik dersi programındaki öğrenme- öğretme etkinlikleri bu yaklaşım ve yöntemlere göre değerlendirmiştir.

Yıldırım (2009) çalışmasında Kodaly Yöntemi'nin ilköğretim öğrencilerinin keman çalma becerilerini geliştirmek üzere çalışmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel araştırma modelinde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır. Araştırmanın deney ve kontrol gruplarını ilköğretim 3., 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinden seçilen keman eğitimine yeni başlayan 13 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma ile ilgili araştırmacının analizlerinden bazıları şunlar olmuştur: Ritim süresi heceleri, el işaretleri, notaların adları ve gösterilişleri ile nüans işaretleri arasından en kolay notaların adları ve gösterişlerinin öğrenildiği, bu yöntemle tüm konuların zorlanmadan öğrenildiği, keman ile çalınacak parçanın çalışma öncesinde oyun ve dans ile öğrenilmiş olmasının keman çalmalarını kolaylaştırdığı, ikili ya da üçlü gruplarla yapılan etkinliklerden daha çok keyif alındığı ortaya konmuştur.

Gürgen (2007) tarafından yapılan çalışmada müzik eğitiminde geleneksel müzik öğretimi ile işlenen müzik dersine göre, Orff- Schulwerk yaklaşımı ve Kodaly yöntemi ile işlenen müzik dersinin 3. Sınıf öğrencileri üzerindeki; vokal doğaçlama, müzik yeteneklerinin gelişimi ve şarkı söyleme etkisini araştırmıştır. Deneme modeli ile çalışılan bu araştırmanın denekleri bir ilkokuldaki 3. Sınıf öğrencileridir. 3 grup üzerinde çalışılmıştır. Sonuca göre müzik eğitimi dersinde Orff-Schulwerk yaklaşımı ve Kodaly yöntemi ile işlenen müzik derslerinin, geleneksel müzik öğretimi ile işlenen derslere göre öğrencilerin müzikal işitme becerilerinde etkili olduğu görülmüştür.

Özeke (2007) tarafından yapılan çalışmada Kodaly yöntemi ve ilköğretim derslerinde Kodaly yönteminin uygulamaları üzerinde çalışılmıştır. Araştırmacının Kodaly yöntemi ve benzeri uygulamaları bilmenin müzik öğretmenleri olarak neyin, niçin ve nasıl yapıldığını anlaşılmasına yarayacağı, müzik yöntemi geliştirilmesine katkıda bulunarak gelecek nesillere yönelik davranışların daha iyi kazandırılmasını amaçlamıştır. Müzik öğretmenlerinin eğitim-öğretim ortamına katkıda bulunması Kodaly felsefesi ve Kodaly yöntemi hakkında kısa bilgi verilerek, özellikle Kodaly yaklaşımına göre hazırlanmış örnek bir ders planı sunulması hedeflenen bir araştırmadır. Araştırma örnek Kodaly ders planında hazırlık, sunuş ve uygulama bölümlerini içermektedir.

Yiğit (2000) tarafından yapılan çalışmada Kodaly Yöntemi'nin müzik elementlerinin öğretilmesinde kullandığı araçlardan; bağıl solmizasyon, el işaretleri, ritim süresi hecelerinden bahsetmiştir. Kodaly'nin müzik eğitiminde daha iyiye ulaşmak için belirlemiş olduğu, sonradan metodun ilkeleri haline dönüşmüş düşüncelere yer vermiştir. Araştırmacının Kodaly müzik okulunda ve lisesinde gözlemci olarak katıldığı 1. Sınıftan 11. Sınıfa kadar olan müzik dersleri anlatılmıştır. Araştırmanın son bölümünde ise metodun adaptasyonunda dikkat edilmesi gereken konular, metodun adaptasyonunu gerçekleştiren ülkelerin izlediği ve Türkiye'deki adaptasyonunda izlenebilecek yollardan bahsedilmiştir.

Yıldırım (1995) çalışmasında Kodaly'nin yaşamı, yöntemin ortaya çıkışı ve yöntemin uygulanışı üzerinde çalışmıştır. Araştırmada Kodaly Yöntemi'nin felsefesi, amaçları, yöntemin öğrenme basamaklarını ortaya koymuştur. Araştırmacı, Kodaly yönteminin; sadece çocuklar için değil tüm insanlar için müziği paylaşmayı, sevinci, birlik beraberliği sağlayarak mutlu bireyler yetişmesini amaçları arasında yer aldığını belirtmiştir. Araştırma sonucu yöntemin tanıtılması gerektiği ve müzik eğitimine büyük ölçüde katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Müzik Müfredatı İle ilgili Araştırmalar

Çeçen (2019) tarafından yapılan çalışmada 2018-2019 eğitim öğretim yılında resmi devlet okullarında ilgili branş öğretmenleri tarafından kullanılması öngörülen ilkökul ve ortaokul müzik eğitim programları Türk müziği açısından incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi betimsel analizdir. Araştırmanın önemi MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Deri 1-8. Sınıf Müzik öğretim Programında yer alan Türk Müziği içeriklerinin programın içerisindeki genel ağırlığı ve yoğunluğunu hem nicelik ve oransal olarak hem de konu ve öğrenme alanları kapsamında betimlenmesidir. İlkokul ve ortaokul kademesinde 4'er adet olmak üzere toplam 8 ayrı öğretim programı Türk müziği konuları odaklı incelenmiştir. İçerikler; dinleme-söyleme, müziksel algı ve bilgilenme, müziksel yaratıcılık ve müzik kültürü gibi dört temel öğrenme alanı boyutları üzerinden değerlendirilmiştir. Araştırmacı elde ettiği verilere göre Millî Eğitim Bakanlığı ilkökul müzik dersi öğretim programında yer alan 4 öğrenme alanlarındaki 85 kazanımdan 14 kazanıma sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın, ilköğretim müzik öğretim programının ihtiyaçları doğrultusunda derin ve detaylı araştırma yapmak isteyen araştırmacılara zemin oluşturması düşünülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu çalışma, Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf müzik dersinin Kodaly Yöntemi'ne göre yeniden yapılandırılmasını amaçladığı bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma “nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 44) olarak tanımlanmaktadır.

Çalışmanın yönteminde izlenen yol şu şekildedir:

İlk olarak çalışmaya temel oluşturmak, mevcut programın temel felsefesini, içeriğini, hedeflerini, kullanılan ders planlarını, materyalleri ve araçlarını ortaya çıkarmak üzere doküman incelemesi yapılmıştır. Aynı zamanda hedeflenen amaç doğrultusunda Kodaly yöntemi ile ilgili yayın ve araştırmalar taranmıştır. Taramanın ardından doküman analizi yapılmıştır. “Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması önemli bilgi kaynaklarıdır...Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.217).

İkinci olarak çalışmanın hedeflerinin belirlenmesi ve etkili ders planlarının hazırlanmasında önemli noktaları belirlemek üzere uzmanların görüşleri alınmıştır. Stewart ve Cash (1985) görüşmeyi, “önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” (s. 7; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.147) olarak tanımlamıştır. Görüşme formu yarı yapılandırılmış olarak hazırlanmıştır. Formda; 5. Sınıf müzik dersinin haftada bir saat olmasından dolayı bağlı solmizasyonun kullanılması, Kodaly yöntemi öğretim aşamasında hazırlık (preparation) kısmının 5. Sınıfa kalması neticesiyle sunum (presentation) kısmı ile derslerin işlenebilirlik durumu, müzik eğitimine la-sol-fa sesleri ile başlayan tekerlemelerin çokluğu ve bunların pentatonik dizi kullanımı ile ilişkisi 4 uzmana sorulmuştur. Biri yabancı dört Kodaly uzmanının görüşleri hedeflerin belirlenmesi ve ders planlarının oluşturulmasında temel oluşturmuşlardır.

Uzmanlardan gelen cevaplar ve doküman incelemesi sonrasında Kodaly yöntemine göre düzenlenen İlköğretim 5. sınıf müzik dersinin hedefleri ve bu hedeflere göre düzenlenmiş ders planları belirlenmiştir. Belirlenen hedefler ve dersler alternatif bir model önerisi olarak sunulmuştur.

Veri analizi

Araştırmada betimsel analiz kullanılmıştır. İlk olarak literatür taraması yapılmıştır. İkinci olarak uzmanlardan gelen görüşler önceden belirlenen bağıl solmizasyon, geç yaşta müzik eğitimine başlangıç, Türk tekerlemeleri ve pentatonik ilişkisi bağlamında analiz edilmiştir. Üçüncü olarak doküman analizi yapılmıştır. Doküman incelemenin aşamaları şunlardır:

1. MEB 5. Sınıf müzik öğretim programındaki hedefler ve amaçlar incelenmiştir.
2. Kodaly yönteminin hedefleri ve amaçları incelenmiştir.
3. Derslerin öğrenme-öğretme süreçleri Kodaly Yöntemi'ne göre yeniden yapılandırılma sürecine başlanmıştır.

MEB 5. Sınıf müzik dersi öğretim programı aşağıdaki kategorilere göre analiz edilmiştir.

1. Ritmik ve melodik okuma yazma, doğaçlama ve dinleme becerileri doğrultusundaki hedefler
2. Müfredattaki eserlerin; ton/makam/ayak, aralık ölçü, nota değerleri ve sus değerleri.

Ayrıca yapılan görüşmelerde uzmanlardan gelen cevaplar betimsel analiz prensiplerine göre incelenmiştir. Betimsel analizde “...elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır... amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.256). Betimsel analiz 4 aşamadan oluşmaktadır:

- 1) Betimsel analiz için çerçeve oluşturma: çerçeve oluşturulurken; bağıl solmizasyon kullanımı, hazırlık (preparation), sunum (presentation) kısmı ile derslerin işlenebilirlik durumu, Türk tekerlemeleri ve pentatonik dizi ilişkisi temaları belirlenmiştir.
- 2) Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi
- 3) Bulguların tanımlanması
- 4) Bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 256).

Araştırmacının rolü

Araştırmacı, literatür taraması, görüşmeler ve doküman analizlerini yapmıştır. Kodaly yöntemine göre 5. Sınıf müzik dersi hedeflerini belirlemiş ve ders planlarını oluşturmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, çalışmada belirlenen iki alt problemin çözümüne ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Kodaly Yöntemine Göre Düzenlenmiş İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersinin Hedeflerine İlişkin Bulgular

Kodaly yönetimine göre düzenlenen 5. sınıf müzik dersinin hedeflerini belirlerken başvurulan uzmanların görüşlerine uygulanan betimsel analiz sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2 Uzman görüşleri

Temalar	Cevaplar
Bağlı solmizasyonun kullanımı	<p>Bağlı solmizasyonun kullanılması için yeterli süre yok. (U1)</p> <p>40 dakikanın bağlı solmizasyon kullanımı için yeterli olduğunu düşünüyorum. (U2)</p> <p>Haftada bir saat ile çok şey başarılıdır. Ev ödevleri verilerek desteklenebilir. (U3)</p> <p>40 dakikanın bağlı solmizasyon kullanımı için yeterli olduğunu düşünüyorum. (U4)</p>
Hazırlık (preparation), sunum (presentation) kısmı ile derslerin işlenebilirlik durumu	<p>İlk yarıyılıda çocukların yaratıcı potansiyelleri, müzikal algıları geliştirilmeli ikinci yarıyıl 6.-8. Sınıflara hazırlamalı. (U1)</p> <p>Hazırlık aşamasının kısa ve kalıcı diğer aşamaların uzun kullanılması gerektiğini düşünüyorum. (U2)</p>

	Hazırlık aşaması mutlaka yapılmalı bu sayede derin öğrenme gerçekleşir. (U3) Hazırlık aşamasına yer verilmedi. (U4)
Türk tekerlemeleri ve pentatonik dizi ilişkisi	Do pentatonik dizi ile başlanabilir. (U1) Sol-mi ses aralığı ile başlaması gerektiğini düşünüyorum. (U2) Kesinlikle pentatonik dizi ile başlamalıdır. (U3) Kodaly yöntemine uygun fa pentatonik dizi ile başlamalıdır. (U4)

Yapılan analizler sonucunda bağıl solmizasyonun Kodaly yönteminde çok önemli olduğu ve çocukların bu yöntemle tanıştırılması gerektiği ancak haftada 1 saatlik sürenin bağıl solmizasyonun öğretilmesi için yeterli olmadığı konusunda uzmanlar görüş bildirmiş, ders saatinde olmasa bile ev ödevi olarak bağıl solmizasyonla öğrencilerin tanıştırılabileceği belirtilmiştir. Uzmanlar müzik eğitimine geç yaşta başlansa da hazırlık ya da sunum aşamasından vazgeçilmemesi gerektiği belirtmişlerdir. Pentatonik dizi kullanımının önemli olduğunu tüm uzmanlar belirtmişse de do pentatonik dizi ile veya fa pentatonik dizi ile müzik eğitimine başlanabileceği yönünde iki farklı görüş ortaya çıkmıştır.

Yapılan döküman analizlerinde MEB 5. Sınıf müzik eğitimi ders kitabındaki eserler ve özellikleri incelenmiş, Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 3 Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Ders Kitabı Eserleri

Kullanılan Şarkının Adı	Aralık	Ton, Makam, Ayak	Ölçü
1. İstiklal Marşı	Si-mi	Mi minör	4/4
2. Benim Bahçem	Re-la	Re Hüseyini	3/4
3. Kara Basma İz Olur	Re-do	Re Hüseyini	2/4
4. Bizim Eller	Do-fa	Buselik Makamı	5/8

5. Gökte Yıldız Ay Mısun	La-la	La Hüseyini	7/8
6. Nane Limon Kabuğu	La-sol	Mi minör	9/8
7. Oyun	Do-do	Do majör	2/4
8. Güzel Türkiye	Do-la	Do majör	2/4
9. Haydi Biliniz	Re-si	Do majör	2/4
10. Unutulmuş Birer Birer Eski Dostlar	Sol-sol	Rast Makamı	6/8
11. Makaram Sarı Bağlar	La –sol	Hüseyini	2/4
12. Atam Marşı	Re-re	Fa majör	2/4
13. Sen Varsın Hep Öğretmenim	Do-re	Re minör	C
14. Hey Onbeşli Onbeşli	Do-do	Re Hüseyini	C
15. Gençlik Marşı	Si-mi	Do majör	2/4
16. Bahçalarda Börülce	Sol-do	Rast	9/8
17. Sevgi Çiçekleri	Re-do	Mi kararlı	5/8
18. Atatürk Ölmedi	Re-re	Re Hüseyini	3/4, 2/4
19. Türkiye’ni Temiz Tut	Do-re	Fa majör	2/4
20. Ha Buradan Aşağı	La-mi	Hüseyini	7/8
21. Bingöl Halayı	Mi-la	Fa majör	2/4
22. Havada Bulut yok	La-sol	Hüseyini	10/8
23. Meşeli Dağlar Meşeli	La-sol	Hüseyini	9/8

Tablo 3’de görüldüğü gibi Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi dersi kitabında (2018-2019) 23 şarkı kullanılmıştır. Bu şarkılar genellikle re hüseyini- do majör- la kararlı – fa majör tonları ve ayaklarındadır. Şarkıların ölçü sistemi genellikle 2/4’lük, 3/4’lük, 4/4’lük, 5/8’lik, 6/8’lik, 7/8’lik, 9/8’lik, 10/8’liktir.

MEB 5. sınıf müzik ders kitabındaki şarkılar ve türkülerdeki müzikal göstergeler ve dersin amaçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 4 Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Dersi Şarkıları, Ders Kazanımı ve Müzikal Göstergeler

Ad	Nota Değeri	Sus Değeri	Hedefler	İkincil Hedefler
1. İstiklal Marşı	Noktalı ikilik, dörtlük, noktalı sekizlik, on altılık.	-	İstiklal Marşı'nda prozodi kurallarını öğrenmek.	Hız terimi, nefes yerleri.
2. Benim Bahçem	4'lük, sekizlik, ikilik (son ölçüde var sadece)	Birlik sus	3/4'lük basit ölçüyü kavramak.	Hız terimi.
3. Kardeşlik	4'lük, sekizlik, ikilik	Birlik, ikilik sus	4/4'lük basit ölçüyü kavramak.	Tekrar işareti.
4. Kara Basma İz Olur	4'lük, sekizlik, noktalı sekizlik, on altılık	-	2/4'lük basit ölçüyü kavramak.	Tekrar işareti.
5. Bizim Eller	4'lük, sekizlik, noktalı sekizlik, on altılık	Dörtlük sus	5/8'lik türküyü seslendirmek ve uygun hareketlerle eşlik etmek.	Da capo.
6. Gökte Yıldız Ay Misun	Dörtlük, sekizlik nota.	Noktalı dörtlük, sus.	7/8'lik türküyü seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik edebilmek.	Tekrar işareti.
7. Nane Limon Kabuğu	Dörtlük, sekizlik nota	İkilik, dörtlük, sekizlik sus.	Farklı ritmik yapıdaki eserleri hissedebilmek, 9/8'lik şarkıyı seslendirmek ve	-

			ritim algularıyla eşlik edebilmek.	
8. Oyun	4'lük, sekizlik, ikilik	-	Müzikte hız değişikliklerini uygulayabilmek.	Hız: orta, yavaş, çabuk.
9. Güzel Türkiye	Noktalı sekizlik, on altılık, dörtlük, onaltılık-sekizlik-onaltılık.	-	Gürlük basamaklarını uygulayabilmek.	Çabuk, giderek kuvvetlenerek, hafifleyerek, giderek hızlanarak, yavaşlayarak.
10. Haydi Biliniz	Noktalı sekizlik, on altılık, dörtlük,	-	Gürlük basamaklarını uygulayabilmek.	Çabuk, giderek kuvvetlenerek-hafifleyerek, giderek hızlanarak-yavaşlayarak. Dolap, tekrar işareti.
11. Unutulmuş Birer Birer Eski Dostlar	Noktalı Dörtlük, on altılık, sekizlik	Dörtlük, sekizlik sus.	Rast Makamında şarkı söyleyerek makamsal farkındalık sağlamak.	Çabuk, hece bağı, oktav atlama, bakiye-koma, tekrar işareti.
12. Makaram Sarı Bağlar	Dörtlük, sekizlik, onaltılık nota.	Dörtlük, sekizlik sus.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.	-
13. Atam	Dörtlük, noktalı dörtlük, noktalı sekizlik, on altılık, ikilik, dörtlük	Dörtlük sus	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.	Çabuk, 3 vuruş ses tutma, si naturel.

14. Sen Varsın Hep Öğretmenim	Dörtlük, sekizlik, on altılık, ikilik, ikilik+sekizlik(bağlı), noktalı sekizlik ve on altılık, noktalı dörtlük.	Dörtlük, sekizlik sus.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.	Orta hız, eksik ölçü, oktav atlama, çoğaltma bağı.
15. Hey Onbeşli Onbeşli	Dörtlük, sekizlik, on altılık, on altılık-sekizlik-onaltılık	Dörtlük, sekizlik sus.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.	Orta hız, Auftakt, hece bağı,
16. Gençlik Marşı	Dörtlük, noktalı sekizlik-onaltılık, ikilik, ikilik+dörtlük, noktalı dörtlük	Dörtlük, sekizlik sus.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.	Çabuk, fa#,do#, çoğaltma bağı, ölçü sonunda sekizlik ile söze girme.
17. Bahçalarda Börülce	Dörtlük, noktalı sekizlik, sekizlik, on altılık nota.	Dörtlük, sekizlik	Türküdeki farklı bölümleri belirleyerek dansa dönüştürmek.	La#
18. Sevgi Çiçekleri	Sekizlik, noktalı dörtlük, çoğaltma bağı: dörtlük, noktalı dörtlük,	Sekizlik sus.	İki bölümlü şarkıları seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik etmek.	Orta hız, fa#, nefes işareti, tekrar işareti, çoğaltma bağı, hece bağı.
19. Atatürk Ölmedi	İkilik, dörtlük, noktalı sekizlik,onaltılık, sekizlik.	Dörtlük, sekizlik sus.	Şarkı dağarcığı oluşturma.	Si naturel, orta hız, tekrar işareti,2/4'lük ölçüye geçiş
20. Türkiye'ni Temiz Tut	İkilik, dörtlük, noktalı sekizlik+onaltılık, sekizlik.	-	Şarkı dağarcığı oluşturma.	Çabuk, si naturel, tekrar işareti, dolap.
21. Ha Buradan Aşağı	Dörtlük, sekizlik.	Sekizlik sus.	Şarkı dağarcığı oluşturma.	Çabuk, tekrar işareti, dolap

22. Bingöl Halayı	Dörtlük, sekizlik.	Dörtlük sus.	Şarkı dağarcığı oluşturma.	Çabuk, tekrar işareti.
23. Havada Bulut Yok	Dörtlük, noktalı dörtlük, sekizlik,	Dörtlük sus.	Şarkı dağarcığı oluşturma.	Ağır, auktakt, çoğaltma bağı, hece bağı, tekrar işareti.
24. Meşeli Dağlar Meşeli	İkilik, noktalı dörtlük, dörtlük, sekizlik.	Sekizlik sus.	Şarkı dağarcığı oluşturma.	Çabuk, hece bağı, çoğaltma bağı, si naturel

MEB 5. Sınıf müzik eğitimi kitapçığı 4 bölümden oluşmaktadır. Bölümler, kullanılan araç-gereçler ve hedefler aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

1. Bölüm

a) İstiklal Marşı

b) Ses Nasıl Oluşur?

c) Müzikte Notalar ve Süreler (notaların yükseklikleri; incelik-kalınlık)

d) Basit Ölçüler (3/4, 4/4)

Anahtar Kelimeler: İstiklal Marşı, Mehmet Akif Ersoy, konser salonu, ksilofon, yankı, spor salonu, nota, sus, marakas, prozodi.

Tablo 5 Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Ders Kitabı 1. Bölüm

Konu	Araç ve Gereçler	Hedefler
İstiklal Marşı	Ders kitabı, akıllı tahta, marşın dijital ses kaydı.	İstiklal Marşı'nı dinlerken hissettirdiği milli, manevi duygu ve düşünceleri ifade etmek.
Araştırma Etkinliği	Ders kitabı, akıllı tahta ve bilgisayar.	Tiyatro ve konser salonlarında sesin daha net duyulabilmesi için neler yapıldığını öğrenmek.
Sesin Yayılması	Ders kitabı.	Sesin iyi duyulabileceği ortamı tanımak.
Ses Nasıl Oluşur?	Ders kitabı.	Kaliteli ses duyulabilecek ortam hazırlamak
Çalgıların Sesleri	Ders kitabı, müzik aletleri, ritim çalgıları	Çalgılardan hangi hareketlerle ses elde edildiğini öğrenmek

Müzikte Notalar ve Süreler	Re-la arası	Müzikte nota ve sürelerini öğrenmek.
Dizekte Notalar ve Sus Değerleri	Ders kitabı.	Öğrenilen notaları ve sus değerlerini dizek üzerinde yazabilmek.
Notaların Yükseklikleri	Ders kitabı.	Notaların incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt etmek.
Eşleştirme Etkinliği	Ders kitabı.	Temel müzik yazı ve öğelerini öğrenmek.
Basit Ölçüler	-	2/4, 3/4, 4/4 ölçüleri kavrayabilmek.
Benim Bahçem (şarkı)	Ders kitabı, akıllı tahta.	Basit ölçüyü kavramak.
Kardeşlik	Ders kitabı, akıllı tahta, ritim çalgıları ve şarkının dijital ses kaydı.	4'4'lük basit ölçüyü kavramak.
Seslerle Matematik	Ders kitabı.	Seslerin ve susların sürelerini matematiksel oyunla kavramak.
Değerlendirme	-	-

2. Bölüm

- Ritim Oluşturma (kendi ritim kalıbını oluşturma, aksak ritimli şarkı ve türkü)
- Hız ve Gürlük (orta hız, orta gürlük, sesin giderek hızlanması- yavaşlaması, sesin giderek hafiflemesi- kuvvetlenmesi)

Anahtar Kelimeler: Sus işareti, vurmali çalgılar.

Tablo 6 Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Ders Kitabı 2. Bölüm

Konu	Araç ve Gereçler	Hedefler
Vurmali Çalgılar	-	Ritim kavramını içselleştirebilmek.
Benim Ritmim (etkinlik)	Ders kitabı, ritim çalgıları.	Öğrenilen nota değerleriyle ritmi oluşturmak ve seslendirmek.
Dinleme- Kara Basma İz Olur	Ders kitabı, akıllı tahta, ritim çalgıları ve şarkının dijital ses kaydı.	Kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile türküye eşlik edebilmek.

Dinleme- seslendirme- Bizim Eller	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	5/8'lik türküyü seslendirmek ve uygun hareketlerle eşlik etmek.
Dinleme- Gökte Yıldız Ay Misun	Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının dijital ses kaydı ve ritim çalgıları.	7/8'lik türküyü seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik edebilmek.
Nane Limon Kabuğu	Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının dijital ses kaydı ve ritim çalgıları.	Farklı ritmik yapıdaki eserleri hissedebilmek, 9/8'lik şarkıyı seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik edebilmek.
Hız ve Gürlük	-	Hız ve gürlük terimlerini kavrayabilmek.
Müziklerde Hız	Ders kitabı, akıllı tahta, farklı hızdaki şarkıların dijital ses kaydı.	Müzikte Orta hızı ayırt edebilmek (Yavaş, hızlı, orta).
Oyun- Şarkısı	Ders kitabı, akıllı tahta, ritim çalgıları, şarkının dijital ses kaydı.	Müzikte Hız Değişikliklerini Uygulayabilmek.
Müziklerde Gürlük-etkinlik	Ders kitabı, akıllı tahta farklı gürlükteki şarkıların dijital ses kaydı.	Müziklerde orta gürlüğü ayırt edebilmek.
Güzel Türkiye	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	Gürlük basamaklarını uygulayabilmek.
Haydi Biliniz	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	Hız basamaklarını uygulayabilmek.
Değerlendirme	-	-

3. Bölüm

- a) Atatürk ve Müzik (Atatürk'ün müziğe verdiği değer)
- b) Türk Müziği (Rast makamı, hüseyini makamı, farklı makamlar)

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Hüseyini, Rast, Makam

Tablo 7 Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Kitabı 3. Bölüm

Konu	Araç ve Gereçler	Hedefler
Etkinlik: Rast makamında şarkılar ve türküler	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	Rast makamının yapısını fark edebilmek.
Etkinlik: Hüseyini makamında şarkılar ve türküler	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	Hüseyini makamının, makamsal yapısını fark edebilmek.
Dinleme Etkinliği	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	Farklı makamlarda eserler dinleyerek ayırt edebilmek.
Sözlü Anlatım Etkinliği	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	Dinlediği farklı makamlardaki eserlerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmek.
Unutulmuş Birer Birer Eski Dostlar	Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı.	Rast makamında şarkı söyleyerek makamsal farkındalık sağlamak.
Değerlendirme	-	-

4. Bölüm

- Belirli Gün ve Haftalar (ilgili şarkı, türkü, marş)
- Şarkılarda Bölümler (müziklerdeki farklı bölümleri öğrenmek, ezgileri harekete çevirmek)
- Farklı Müzik Türleri (arşiv oluşturma, farklı müzik türleri)
- Bestele Kaydet

Anahtar Kelimeler: 29 Ekim, 10 Kasım, Öğretmenler Günü, 23 Nisan, dans, beste, bilgisayar, hayvanları koruma haftası, orman haftası.

Tablo 8 Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Müzik Eğitimi Ders Kitabı 4. Bölüm

Konu	Araç ve Gereçler	Hedefler
Makaram Sarı Bağlar Türküsü	Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının görüntü ve ses kaydı.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.
Atam Marşı	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının ses kaydı.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.
Sen varsın Hep Öğretmenim	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının ses kaydı.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.

Hey Onbeşli Onbeşli	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının ses kaydı.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.
Gençlik Marşı	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının ses kaydı.	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak.
Şarkılarda Bölümler –Etkinlik	-	Halk oyunları hakkında bilgilenmek.
Şarkı ve türkü bölümleri hakkında bilgi	-	Müzik cümlesini fark edebilme
Bahçalarda Börülce Türküsü	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının görüntü ve ses kaydı.	Türküdeki farklı bölümleri belirleyerek dansa dönüştürmek.
Sevgi Çiçekleri	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının görüntü ve ses kaydı.	İki bölümlü şarkıları seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik etmek.
Araştırma Etkinliği	Ders kitabı, akıllı tahta, bilgisayar.	Farklı türdeki müzikleri araştırmak, müzik arşivi oluşturmak
Bestele kaydet	-	-
İnternet kullanımı ve siber güvenlik	Ders kitabı, akıllı tahta, bilgisayar.	Müzik araştırmalarında interneti kullanırken güvenlik kurallarına dikkat etmek.
Ezgi Tamamlama	Ders kitabı, akıllı tahta, bilgisayar.	Verilen bir ezgiyi tamamlamak, söz yazmak ve kayıt altına almak.
Değerlendirme	-	-
Dağarcık Şarkılar	Atatürk Ölmedi, Türkiye’ni Temiz Tut, Ha Buradan Aşağı, Bingöl Halayı, Havada Bulut Yok, Meşeli Dağlar Meşeli.	Müzik dağarcığı oluşturma.
Sözlük	-	-

Uzman görüşlerinin analizi ve MEB 5. sınıf müzik ders kitabının analizi sonucunda Kodaly yöntemine göre yeniden düzenlenen müzik dersi için aşağıdaki hedefler belirlenmiştir:

- Ritmik ve melodik becerilerinin gelişmesi,

- Müzikal okuma ve yazma becerilerinin gelişmesi,
- Müzikal doğaçlama becerilerinin gelişmesi,
- Sesini kullanabilme,
- Dinleme becerilerinin gelişmesi,
- İnsanlarla iş birliği içerisinde hareket edebilme,
- Kendi duygularını ve düşüncelerini müzik yoluyla ifade edebilme,
- Dilini doğru kullanabilme,
- Müzik sanatı konusunda bilinçlenme,
- Etkili müzik okur yazarlığını kazanma,
- Müziği oyunsu süreçle keyifle öğrenebilme,
- Kendi kültüründeki zengin repertuarı tanıma,
- Farklı kültürlerdeki zengin repertuarı tanıma,
- Dünyada bilinen ve üzerinde ortak karara varılmış olan yüksek sanat müziğini tanıma,
- Ana dili öğrenir ve konuşur gibi müziği de bu şekilde hayata entegre etme,
- Bireysel veya toplu müzik etkinliklerinde söyleme ve çalma etkinliklerinde aktif rol oynama,
- Müzik yoluyla estetik bakış açısına sahip olma,
- Yaratıcı yeteneklerini fark etme ve geliştirme,
- Bilişsel becerilerini müzik yoluyla geliştirme,
- Kodaly yöntem araç gereçlerini kavrayabilme,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkileri pozitif yönde geliştirme,
- Müzik yoluyla kendi üzerinde pozitif gelişim sağlarken; iş birliği, paylaşım, sorumluluk, iyilik erdemlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi,
- Müziğin verdiği kapsayıcı güven, sevgi ve huzurla yaşamı sevmeye.

Kodaly yöntemi ile düzenlenmiş 5. Sınıf müzik dersine yönelik eğitim programında kullanılabilecek etkinlikler

Belirlenen hedefler doğrultusunda 22 adet ders planı ve bir dizi etkinlik düzenlenmiştir. Dersler planlanırken Kodaly Curriculum Guide for Silver Burdett Music, Grade 1 (Caldwell, 1983)'den ve Dr. Nemes Laszlo Norbert ve Lucinda Geoghegan'ın Kodaly Yaz Kursundaki derslerinden yararlanılmıştır.

Düzenlenen 22 adet ders planı ve bir dizi etkinlikler hedeflerle birlikte aşağıda verilmiştir.

Öneriler

- Eserlerin öğretiminde, her ders ve etkinlik öncesi öğretmen diyapazondan ses alarak derse başlamalıdır.
- Dersler ilerledikçe önceki derslerde öğrenilmiş eserleri (örneğin son üç derste) yineleyerek derse başlanabilir.
- Yeni öğrenilecek eser farklı üç tempoda öğretmen tarafından seslendirilebilir ve hangi tempodun bu şarkıya uygun olabileceği öğrencilere sorulabilir.
- Yeni eserler seçilen tempoda söylendikten sonra etkinlikler uygulanabilir.

Ders 1 Uç Uç Böceğim

Hedefler

- Tempoda kalarak ritim ile eşlik edebilme,
- Birim vuruşu içselleştirebilme,
- Ta, ti-ti ritim hecelerini kavrama,
- Çubuk notasyonu kavrama,
- Birim vuruşun bir kalbe eşit olduğunu kavrama,
- Şarkının sözlerini ritmik olarak okuyabilme,
- Toplu şarkı söyleme ve dinleme etkinliğine katılma,
- La-sol notaları arasında ses yüksekliğini kavrama,
- Dörtlük vuruş ile iki sekizlik arasındaki farkı kavrama,
- Şarkıyı ritim heceleriyle okuyabilme,
- Kulaktan şarkıyı öğrenebilme,
- Doğru ses ile şarkıyı söyleyebilme.

Etkinlik 1

Çocuklara bildikleri türküler, şarkılar, tekerlemeler sorulur.

Çok kişinin bildiği bir eser seçilir ve hep birlikte söylenir.

Şarkı söylenirken ritim belirlenir ve birim vuruş alkışla gösterilir.

Şarkıyı alkış eşliğinde söylerken öğrencilere “burada nasıl eşlik edildi?” sorusu sorulur (ritme alkışla eşlik edildi, senkronize söylendi...).

(Burada uçan böcek görselleri kullanarak, ses yüksekliğini örneklendirebilirsiniz.)

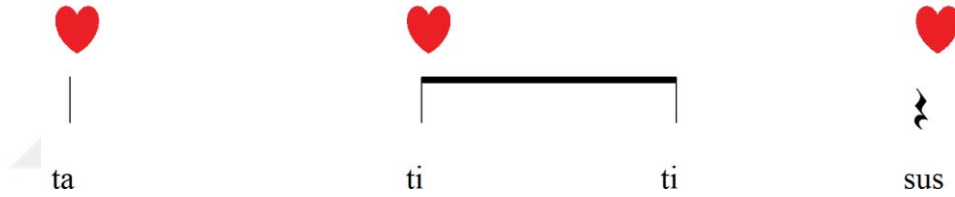
Çocuklara müzikte kaç nota vardır ve bu soruların isimleri nelerdir? sorusu sorulur.

8 birim vuruş yapılı ve çevremizde sürekli birim vuruş şeklinde duyulan şeylerin neler olabilecekleri sorulur. Sürekli hareket halinde ve belli bir ritimde olan nedir?

Kalp örneği verilir. Kalbimizin, birim vuruş şeklinde attığı ifade edilir.

Çocuklara ellerini kalplerine götürmeleri söylenir ve sadece 8 adet birim vuruş yapmaları istenir, birim vuruşu içselleştirmeleri sağlanır.

Bir vuruşa karşılık gelen süreler basitçe gösterilir (ta, ti-ti ve sus).

Her çubuk notasyonun, bir birim vuruşa eşit olduğu ve bir vuruşun da bir kalp ile temsil edildiği söylenir.

Etkinlik 2

UÇ UÇ BÖCEĞİM

Muammer Sun

$\text{♩} = 112$

Uç uç böceğim Ya rın dü ğün

o la cak An nem sa na tel li pa buç a la cak

Aşağıdaki konuşma örüntüsü, alkış eşliğinde söylenir ve yansılama yolu ile öğretilir.

Uç   uç   bö   ce   ğim

Uç uç böceğim şarkısının sözleri ritmik okuma ile öğretilir.

Uç uç böceğim şarkısı birim vuruş ile birlikte kulaktan öğretilir.

Etkinlik 3

Uç uç böceğim şarkısının yazılı olduğu kalpli çalışma kağıtları dağıtılır.

Uç   uç   bö   ce   ğim   Ya   rın   dü   ğün

o   la   cak   An   nem   sa   na   tel   li   pa   buç   a   la   cak

Şarkı tahtada yazılabilir veya akıllı tahta var ise bu çalışma kâğıdı gösterilebilir.

Uç uç böceğim şarkısını söylerken her birim vuruş, bir el ile kalbe dokunarak ritim tutulur.

Sınıf iki gruba ayrılır. Bir grup, birim vuruşu bir elleriyle kalplerine dokunarak takip ederken diğer grup, hecelere gelen vuruşları alkışlar ve söyler. Her iki grup da, bu çalışmayı tamamladığında çalışma grupları yer değiştirir ve çalışma tekrarlanır.

La ve sol sesleri na hecesi ile söylenir. Hangi ses daha ince diye sorulur. (1a)

Soru: Konuşma örüntüsünün hangi kısmında, bir birim vuruşa denk gelen iki hece vardır? (3. yer: bö-ce)

Uç   uç   bö   ce   ğim

Çocuklar, bu ritim kalıbının ortasındaki bö-ce hecelerini gözlemlemeye yönlendirilir.

Ta, ti-ti ritim heceleri ve ritim çubukları tahtaya yazılır. Ta, ti-ti ritim heceleri kısaca açıklanır. Çocuklar bu basamakla tanışılır.

Ta, ti-ti ritim hecelerini pekiştirmek için aşağıdaki çalışma kağıtları dağıtılır.

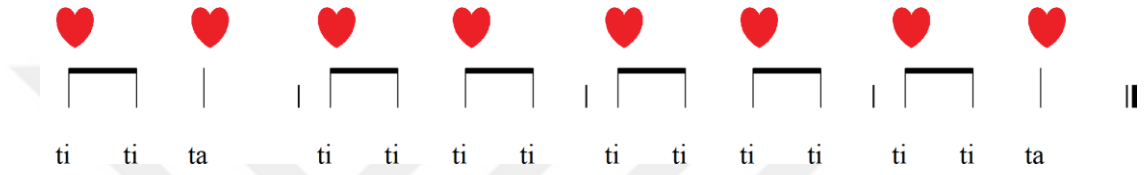
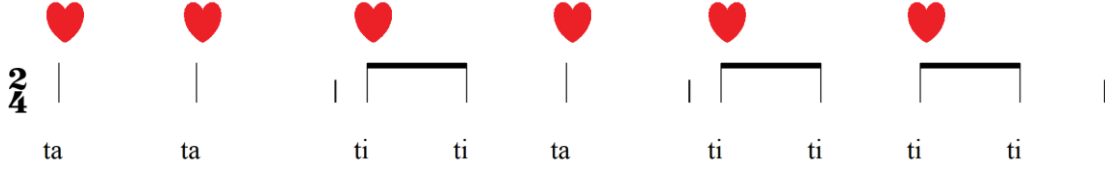
$\frac{4}{4}$ ta ti ti ti ti ta ti ti ti ti ta ti ti

ta ti ti ti ti ta ti ti ti ti ta ti ti

Bu kalıp ostinato olarak alkışlanırken, çocuklara ta ta ti-ti ta ritim heceleri söylenir ve aynısını yapmaları istenir.

Şarkının çubuk notasyonunun ve ritim hecelerinin yazılı olduğu kâğıt dağıtılır.

UÇ UÇ BÖCEĞİM

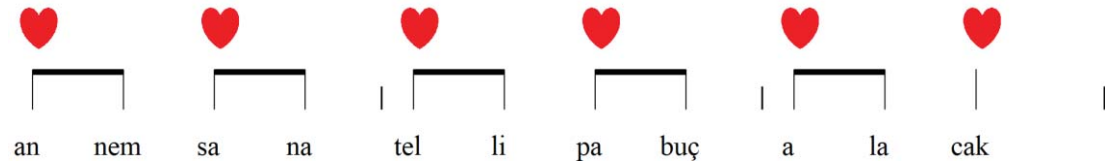
Şarkının ritmik okuması bu çalışma kâğıdı üzerinden yapılır. Alkış yaparak veya dizlere vurularak şarkı söylenir.

Etkinlik 4

Sınıfa dönük, yan yana duracak dört çocuk seçilir. Çocuklar arasında iki kol boyu boşluk bırakılır. Her çocuk bir birim vuruşu temsil eder.

Dört çocuğun arkasında durulur ve sırayla her bir çocuğun omzuna vurularak, dört sabit vuruş yapılır. Her dokunulduğunda, sınıf ritmi alkışlar.

Tekerleme çocuklara alkış eşliğinde söylenir. Çocuklar aşağıdaki örüntüyü ritmik hecelemeyle okur.

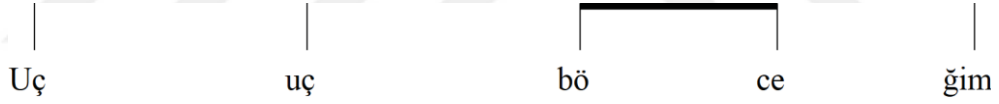

Bu örüntü kalıbı için 4 öğrenci seçilir. Tahtaya gelmeleri istenir. Her öğrenci bir vuruşu temsil eder. Üçüncü vuruşu göstermek üzere sınıftan bir çocuk seçilir. Seçilen çocuk, 1. ve 2. vuruşları temsil eden çocukların arasında durur. Diğer üç çocuk her bir vuruşa denk gelen tek sesi göstermek üzere ayakta dururken, üçüncü vuruşa denk gelen iki sesi iki kişinin nasıl gösterileceği sorulur. “Bir vuruşta iki ses olan yerde iki kişi nasıl durabilir? İki ses nasıl gösterilebilir?” diye sorulur.

Olasılıklar:

- Eşler el ele tutuşabilir.
- Çocuklar, ellerini birbirlerinin omuzlarına koyarak yan yana durabilirler.

Sınıf birim vuruşu alkışlar. Çocuklar "uç uç böceğim" kalıbını ritmik olarak söyler, çocukların omuzlarına vurularak örüntü temsil edilir.

"Uç Uç Böceğim" kalıbının ritmini temsil etmek için çocuklar sıralanır. Sınıf iki gruba ayrılır. Bir grup şarkıyı birim vuruş eşliğinde söyler. Diğer grup yumuşak bir şekilde “uç uç böceğim” örüntüsünü ostinatoyla ritim tutarak (diz, alkış) şarkıyı söyler.

- Önce ostinato kalıbı ile başlanır. Düzgün yapıldığında, şarkı kulaktan ölçü ölçü yansılama yolu ile öğretilir.
- Ostinato grubuna, ritim içinde çocukların sırasına "vurarak" liderlik edilir.
- Ti-ti’de çocukların yerleri değiştirilerek etkinlik tekrarlanır.

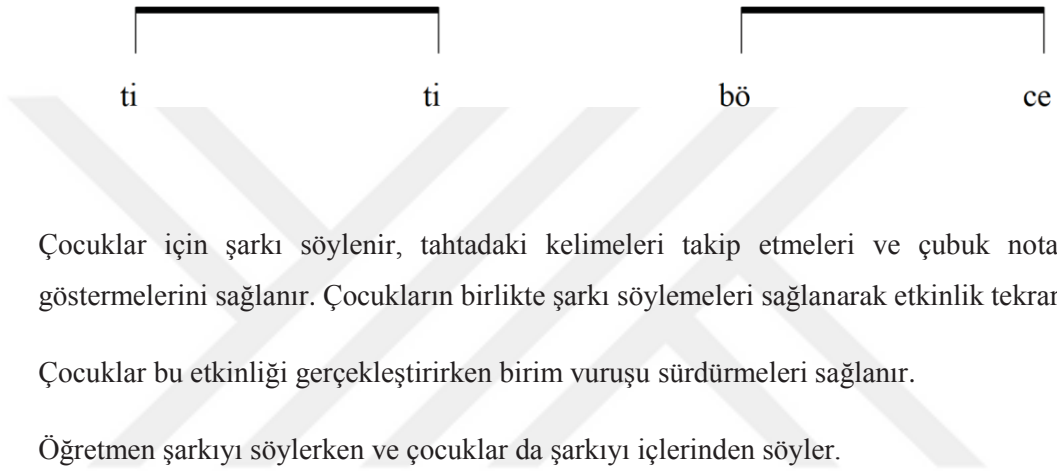
Sözler ve ritim notasyonu ile şarkının tamamı tahtaya yazılır.

Ostinato grubuna liderlik etmek için tahtada ritim notasyonu gösterilerek etkinlik tekrarlanır.

Çocukların şarkının ilk iki cümlesindeki dörtlük notaları göstermeleri sağlanır. Her dörtlük nota için ritim hecesinin ta olduğu söylenir.

Çocukların 3. vuruştaki bö-ce hecelerini göstermeleri sağlanır. Şarkının 2. cümlesindeki başka nota çiftleri bulmaları sağlanır (annen sana telli pabuç alacak). Bu çift notalar, etkinliğin başlangıcındaki, bir vuruşta iki hece göstermek için ellerini birleştiren, birbirlerinin omuzlarına ellerini koyan veya bir cetvelin her iki ucunu tutan iki çocukla örneklendirilebilir.

Sınıfa, tek çizginin dörtlük nota olduğunu (ta) ve birbirine bağlı bir vuruşun içindeki iki çizginin iki sekizlik nota olduğunu söylenir. İki sekizlik notanın bir dörtlük notaya eşit olduğunu söylenir

Çocuklar için şarkı söylenir, tahtadaki kelimeleri takip etmeleri ve çubuk notasyonla göstermelerini sağlanır. Çocukların birlikte şarkı söylemeleri sağlanarak etkinlik tekrarlanır.

Çocuklar bu etkinliği gerçekleştirirken birim vuruşu sürdürmeleri sağlanır.

Öğretmen şarkıyı söylerken ve çocuklar da şarkıyı içlerinden söyler.

Çocuklar şarkıyı söyler. Şarkı söylenirken doğru ses ile başlanıp başlanılmadığı kontrol edilir.

Bunun gibi etkinliklerde çocuklarla birlikte şarkı söylenmemelidir. İçten duyma yeteneklerini göstermek için, çocuklar “içten” şarkı söyledikten sonra kendi başlarına şarkıya girmelerine olanak verilmelidir.

Ders 2 Yağmur Yağıyor

Hedefler

- İsmi belirlenmiş ses aralığında melodik olarak söyleyebilme,
- Ta, ti-ti ritim hecelerini pekiştirme,
- Kulaktan şarkıyı öğrenebilme,
- Çubuk notasyonu ile yazabilme,
- Ritimsel farklılıkları kavrayabilme,
- Dörtlük değerini kavrama,
- Şarkının sözlerini ritmik olarak okuyabilme,
- Toplu şarkı söyleme ve dinleme etkinliğine katılma,
- Duyduğu ritim hecesini sayma çubukları ile yazabilme,
- Doğru ses ile şarkıyı söyleyebilme,
- İçten şarkı söyleyebilme,
- Beden perküsyonu ile şarkıya eşlik edebilme,
- İki vuruşluk nota süresini öğrenme ve kavrama,
- Öğretmen rehberliğinde nota isimlerini solfej ile okuyabilme.

Etkinlik 1

SELAMLAŞMA

			
	—	—	
gü	nay	ço	lar
s	m	s	m

Derse selamlaşma ile giriş yapılır

Her öğrenciyle (adı söylenerek) tek tek selamlaşılır. Onun da melodiye karşılık vermesi istenir. Bu selamlaşma etkinliğini sınıftaki her bir öğrenci bir diğeriyle ve sırayla yapmalıdır. İsim farklılıklarından dolayı nota süreleri değişebilir ve bu konuda yardımcı olunur. Çocukların kendi seslerini duymaları, başlangıç ve bitiş seslerini doğru vermeleri sağlanır.

YAĞMUR YAĞIYOR

Muammer Sun

$\text{♩} = 116$

Yağ mur ya ğı yor sel ler a kı yor

5

kom şu kızı cam dan ba kı yor

Materyal: Sayma çubukları

Uç Uç Böceğim şarkısı hep birlikte seslendirilir. Bu tekerlemedeki ta ve ti-tileri hatırlamaları sağlanır.

|

ta

|-----|

ti

ti

Etkinlik 2

2/4

Yağ mur ya ğı yor

Soru: Bu ritim kalıbıyla başlayan bir şarkı biliyor musunuz?

Doğru yanıtlar kabul edilir. Cevap olarak çocuklara "Yağmur yağıyor" şarkısının olduğu söylenir.

Ses yüksekliğine ritmi belirlenir, ardından sınıfa "Yağmur yağıyor" şarkısını söylenir.

Yağmur yağıyor şarkısı yansılama yolu ile ölçü ölçü öğretilir.

Sınıf birim vuruş yaparken şarkıyı söylemeleri sağlanır.

Herkes şarkıyı söylerken tahtaya dikey çizgiler çizerek birim vuruşları işaretleyecek bir çocuk seçilir. Çocuk birim vuruş işaretlerini eşit aralıklarla yerleştirmesi için cesaretlendirilir.

Herkes şarkı söylerken birim vuruş tahtada gösterilerek çocuğun çalışmasının doğruluğu kontrol edilir.

Etkinlik 3

Aşağıdaki ritim kalıbı alkışlanır.

2/4

Yağ mur ya ğı yor

- Soru: "Yağmur yağıyor" parçasındaki hangi cümle aşağıdaki ritim kalıbına uyuyor? (2. Ölçü)

4/4

ta ta ta sus ti ti ta ta sus

Dörtlük susun müzikte ne anlama gelebileceği sorulur ve o kısım söylenir ve çocukların bulmalarına yardımcı olunur. Dörtlük susun ta hecesi süresi kadar ama sessiz süre olarak müzikte bir öge olduğu söylenir ve sus işareti tahtaya yazılır. Mini bir egzersiz yapılır.

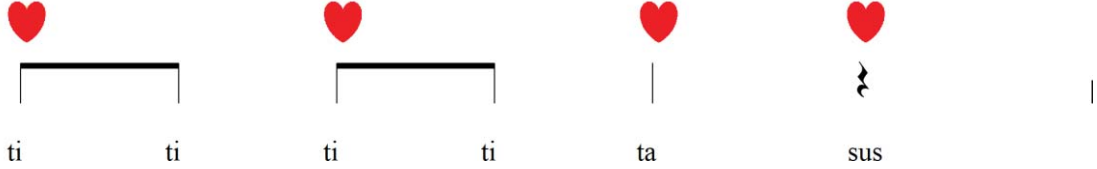
4/4

ta ta ta sus ti ti ta ta sus

ti ti ti ti ta sus

Etkinlik 4

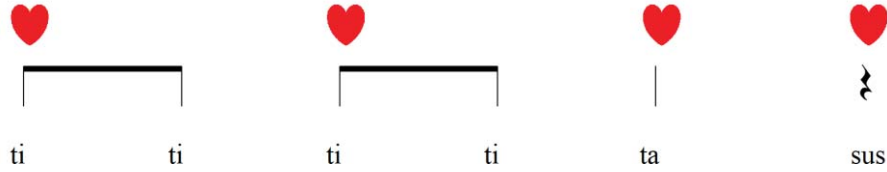
Motifini alkışlanır. İki tekrardan sonra çocuklara katılmaları için işaret verilir. Motif ritmik bir şekilde alkışlanırken öğretmen sınıf içinde hareket eder ve herkes kalıbı alkışlamaya devam ederken çocuklarla kısa bir konuşma yapılır. Çocuklara kahvaltıda ne yedikleri, o gün okula nasıl gittikleri, okuldan sonra ne yapmayı planladıkları vb. hakkında konuşulur. Alıştırma boyunca, basit bir evet veya hayır ile cevaplanabilecek sorular sormaktan kaçınılır.

Çocuklar motiflerden birini (burada 2. motif uygun olabilir ve ostinato olarak belirlenir) ostinatoyla alkışlarlar, ardından “Yağmur yağıyor” şarkısını söylerler.

Not: Bazı çocuklar, motifi alkışlamaya çok istekli olabilir ve şarkı söylemeyi unutabilirler. Her iki etkinliği aynı anda gerçekleştirmeleri için teşvik edilirler.

Etkinlik 5

1. Tahtaya, aşağıdaki motif çubuk notasyonla yazılır.

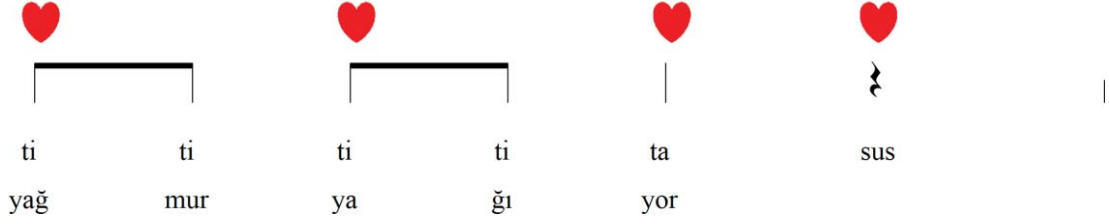

Soru: Bu kalıp için hangi ritim heceleri söylenmelidir? (ti-ti ti-ti ta sus)

Çocuklara için hecelenebilecek ritmin ta ve için hecelerin ti-ti olduğu hatırlatılır.

Tüm kalıp için ritim heceleri (ti-ti ti-ti ta sus) tahtadaki motifin altına yazılır.

Bu motife ait şarkı sözleri de eklenir. Şarkının sözleri ritmik okumayla ve yansılama yoluyla sınıfa öğretilir.

2- Sınıf iki gruba ayrılır. Bir grup şarkıyı söylerken, diğer grup tahtada notasyonu takip eder ve ritim hecelerini bir ostinato gibi yumuşak bir şekilde tekrar tekrar söylerler.

Öneri: Ostinato grubuna, ritim hecelerini söylerken havada ritim notasyonu yazma konusunda liderlik edilir. Ti-ti'yi yazarken ritmi korumak için, baş aşağı büyük u gibi ti-ti yazarak tek bir sürekli hareket kullanmaları sağlanır.

Grupların görevleri değiştirilerek 4. etkinlik tekrarlanır.

Belirli bir süre boyunca, şarkıdaki diğer ritim kalıpları kullanılarak etkinlik 3 ve 4 tekrarlanır.

Not: Çocuklara öğrendikleri ritim öğeleriyle çalışmalarını için birçok fırsat verilir. Çocukları ritim notasyonu yazmaya dahil etmeden önce, alkışlanan veya söylenen dört vuruşlu ritim kalıplarını yazmak için sayma çubuklarını kullanmaları sağlanır. Ritmi alkışlayarak ve ritim hecelerini söyleyerek kalıp duyurulur. Çocuklara, motifi sayma çubuklarıyla yazmaları için zaman verilir. Motif tek tek veya grupça alkışlanır. (Sayma çubuklarını kullanmanın bir avantajı, belli bir mesafeden açıkça görülebilmeleridir. Bu, her çocuğun çalışmasını kontrol etmeyi basitleştirir.)

Her çocuk yağmur yağıyor şarkısını birim vuruşu alkışla veya dizlerine vurarak baştan sonra söyler.

Şarkı tahtaya çubuk notasyon ile yazılır. Şarkıyı söylenirken aynı zamanda ölçü numarası tahtada gösterilir.

YAĞMUR YAĞIYOR

2/4

Yağ mur ya ğı yor sel ler a kı yor

kom şu kı zı cam dan ba kı yor

Şarkı hep birlikte söylenir.

Birinci ve üçüncü ölçü içten söylenir. Daha sonra bu ikinci ve dördüncü ölçüler için de yapılır.

En son ikinci ve üçüncü ölçü tahtadan silinir, şarkı söylenir.

Birinci ve sonuncu ölçü de tahtadan silinir. İsteyenlerin beden perküsyonuyla eşlik etmelerine imkân sağlanır ve şarkı baştan sona söylenir.

İki vuruşluk nota çubuk notasyon ile gösterilir. Bu notada iki vuruş beklenileceği vurgulanır.

Aşağıdaki mini motif egzersiz yapılır. Bu egzersiz birim vuruş yapılarak ritim heceleriyle söylenir.

Nota isimleri önce ritmik okuma sonra sesler ile solfej yapılarak birlikte çalışılır.

4/4

ti ti ta taa taa ta ti ti ta ti ti taa
l l s s m f s s l s s l

Ders 3 Bingöl Halayı

Hedefler

- Fonomimi ile sol- fa- mi seslerini gösterebilme,
- İmgeleme yeteneğinin gelişmesi,
- Sol-mi arası yüksekliklerini kavrayabilme,
- İşbirlikli grup çalışması,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Ritim heceleri ve çubuk notasyon ile türküyü doğru analiz etme ve okuma,
- Türküyü doğru okuma.

BİNGÖL HALAYI

Allegro

Türkü
Yöresi: Bingöl

Bin göl dört dağ i çin de
Dört ya nı bağ i çin de
Kim so rar sa bin göl lü
Sev di ğim var i çin de

5
de li loy de li loy des ta ne
de li loy de li loy des ta ne
de li loy de li loy des ta ne
de li loy de li loy des ta ne

Etkinlik 1

Fonomimi için her öğrenciye çalışma yaprağı dağıtılır. Sadece sol-fa-mi olmalıdır.

Sol

Fa

Mi

Fonomimi hakkında kısaca bilgi verilir. Do notasının kalp hizasında başladığını ve seslerin yüksekliğinin ellerle temsil edildiğini gösteren bir araç olduğu anlatılır. Merdiven gibi düşünceleri sağlanır.

Sol-fa-mi notaları fonomimi ile gösterilir. Sınıfın katılımı sağlanır.

Not: El işaretlerini gösterirken iki el kullanılır çocukların daha rahat yansılama sağlanır.

Not: Seslerin yüksekliklerini tüm bedeniyle hissedebilmeleri için iki el ile başlanır daha sonra tek el ile gösterilir.

Sol- mi sesleri el işaretleriyle gösterilir ve seslendirilir. Hangi sesin daha ince nota olduğunu sorulur. (sol)

Ardından yansılama ile çocuklara fonomimi sadece sol-fa-mi üzerinde öğretilir.

4'erli grup olacak şekilde çocuklar ayrılır. Çocuklar doğru el işaretleri için kontrol edilir.

Sol-fa-mi el işaretleri ve sesleri ile dört vuruşluk bir melodi söylenir.

4'erli ayrılan her grup belirlenen melodiyi el işaretleri ile gösterir. Her grup melodiye mini bir motif ekleyerek etkinlik tekrarlanır.

Çocuklar yapabildiklerine dair teşvik ve takdir edilir.

Etkinlik 2

Şarkıyı tanıtılmadan önce sessiz, özenli bir atmosfer oluşturulur.

Çocuklar dinlerken tüm şarkı söylenir.

Çocuklar ilk dört ölçüyü söylemeye davet edilir.

Sol-mi aralığında öğrenilen fonomimi la-fa aralığında da kısaca gösterilir.

La-fa seslerini gösterirken hangi sesin kalın olduğunu sorulur (fa).

Seslerin iyice yerleşmesi için mini egzersizler yapılabilir.

Etkinlik 3

Çocuklar şarkıyı azami yardımla doğru söylediklerinde, 2. ölçüde la-fa aralığını söylerken el işaretleri, parçadaki ritme dikkat edilerek gösterilir.

Çocuklar el işaretlerini gösterirken doğruluğu kontrol edilir.

Dört dağ kelimesi yerine la-fa heceleri koyularak etkinlik tekrarlanır.

Herkesin 2. ölçüdeki la-fa üzerindeki el işaretlerini göstererek şarkıyı söylemeleri sağlanır.

			
ta	ta	dört	dağ
l	f	l	f

Etkinlik 4

Bingöl Halayı çubuk notasyon, ritim heceleri ve birim vuruşun göstergesi olan kalp simgesiyle tahtaya yazılır.

BİNGÖL HALAYI

							
$\frac{2}{4}$							~
ta	ta	ta	ta	ta	ta	ta	
Bin	göl	dört	dağ	i	çin	de	
Dört	ya	nı	bağ	i	çin	de	
Kim	so	rar	sa	bin	göl	lü	
Sev	di	ğim	var	i	çin	de	

							
┌───┐		┌───┐					~
ti	ti	ta	ti	ti	ta	ta	ta
de	li	loy	de	li	loy	des	ta
de	li	loy	de	li	loy	des	ta
de	li	loy	de	li	loy	des	ta
de	li	loy	de	li	loy	des	ta

Çocuklara çubuk notasyon hatırlatılır ve onlarla kısa okuma çalışması yapılır.

Çocuklara yansılama yoluyla türkü öğretilir.

Birim vuruş vurulur ve 1., 2. ölçülerdeki ritim heceleri söylenir. Bunun hangi ölçü ya da ölçüler olduğu, hangilerinin aynı olduğu sorulur.

Türkü baştan sona hep birlikte söylenir.

Ders 4 Kuş ve Kış

Hedefler

- Kulaktan şarkıyı öğrenebilme,
- Müzikteki kuvvetli ve zayıf vuruşları fark edebilme,
- Hece bağımlı kavrayabilme,
- Oyunsu süreçle öğrenebilme,
- Öğrendiği eserler arası benzer motifler geldiğinde bağlantı kurabilme,
- Ritim farklılıklarını ayırt edebilme,
- La-sol-fa-mi seslerini fonemini ile gösterebilme,
- Ölçü farklılıklarını ayırt edebilme,
- Doğru ses ile şarkıyı okuma,
- Dinleme alışkanlığı kazanma,
- Dinlediği gürlük ve hız terimlerini hissedebilme,
- Dinlediği eser hakkında duygu ve düşüncelerini aktarabilme,

KUŞ VE KIŞ

Salih Aydoğan

$\text{♩} = 76$

$\frac{2}{4}$

Gül so lu yor
Güz ge çe cek

3

kuş su su yor
sis ba sa cak

5

yel e si yor
kış ge le cek

7

güz ge li yor
kar ya ğa cak

1. 2.
yor cak yor cak

Etkinlik 1

Şarkı kulaktan öğretilir.

Öneri: Çocuklar şarkıyı öğrenirken, dikkatleri müzikal kavramları pekiştirmeye yönlendirilir. Örneğin: Vuruşların iki güçlü setler halinde gruplandığını ve kuvvetli vuruşun ardından zayıf vuruşun geldiğini keşfetmeleri için, çocuklara şarkı söylerken vuruşları vurmaları sağlanır.

Şarkıdaki dört cümleyi tanımlamak için çocuklara yaylar çizdirilir.

KUŞ VE KIŞ

2/4

			
	—		~
ta	ti ti	ta	sus
Gül	so	lu	yor
Güz	ge	çe	cek

			
	—		~
ta	ti ti	ta	sus
kuş	su	yor	
sis	ba	cak	
	sa		

			
		—	
taa		ti ti	ta
yel		e	yor
kış		ge	cek
		si	
		le	

					
	—			:	
ta	ti ti	taa	taa	taa	taa
güz	ge	yor	yor	yor	yor
kar	ya	cak	cak	cak	cak
	li				
	ğa				

Birinci sözde 1. cümle “soluyor” kelimesi ile, 2. cümle “susuyor”, 3. cümle “esiyor” ve 4.cümle “geliyor” kelimesi ile biter. Bu kelimeleri ritim heceleri ve alkış ile birim vuruş yaparak okumaları sağlanır. Her kelime vuruşuyla birlikte seslendirilir.

-----			
ti	ti	ta	
so	lu	yor	

-----			
ti	ti	ta	
su	su	yor	

-----			
ti	ti	ta	
e	si	yor	

-----			
ti	ti	ta	
ge	li	yor	

Çocuklara, kelimelerin ritimleri arasında benzerlik olup olmadığı sorulur. Ti-ti ta vuruşları dizlere vurularak hep birlikte seslendirilir.

Bilgilendirme: geliyor kelimesinde “yor” ikilik değerdedir. Parçada ikilik değerde okunması gerekmektedir fakat bu egzersizde cümle bütünlüğünü sağlamak için dörtlük değerde verilmiştir.

Etkinlik 2

Çocuklar şarkıyı öğrendiklerinde, aşağıdakine benzer bir oyun oynamaları sağlanır.

Oyun: Bir çocuk şarkının ilk cümlesini söylerken odanın içinde hareket eder. Cümlenin sonunda, başka bir çocuğa "kuşu" işaret eder. O daha sonra ikinci cümleyi söyler. Ve herkese "kuş" olma fırsatı vererek şarkıyı söylemeleri sağlanır. Nakarati herkes söyler.

Not: Belirli bir süre boyunca, her çocuğa oyunda tek başına şarkı söyleme fırsatı verilir.

Etkinlik 3

Kuş ve kış şarkısı söylenir.

Not: Çocukların başlangıç sesini doğru bir şekilde söylediklerinden emin olunur.

Birinci ve ikinci ölçünün sesleri mırıldanılır. Ardından bir değişiklik yaparak Bingöl halayının birinci ve ikinci ölçüleri söylenir.

2/4 | | | | | | | |

ta Bin ta göl ta dört ta dağ ta i ta çin ta de

Soru: Bu melodiyi hatırlıyor musunuz?

Çocuklardan "Bingöl Halayı" türküsünü söylemeleri istenir.

İkinci ölçüde yani dört-dağ kelimesinde bunun hangi sesler olduğu sorulur (la-fa)

Fonomimi ile nasıl gösterildiği sorulur ve hatırlamalarına yardımcı olunur. Türkü baştan sora fonomimi ile söylenir.

Etkinlik 4

Bingöl halayı ritim notasyonu ile yazılır. Bir motif rastgele çalınır ve öğrencilere hangi ritmik yapının çalındığı sorulur.

Motiflerin yerleri değiştirilerek yazılır ve her motife bir simge verilir. Öğrencilerden çalınan her motifi bulmaları ve şarkıyı düzene koymaları istenir.

Bingöl halayının 1,2 ve 4. motifleri çalınır. Ritmik olarak hangilerinin birbirleriyle aynı olduğunun bulunmasına yardımcı olunur.

Öğrencilere Kuş ve Kış, Bingöl Halayı eserlerinde hangi yeni notayı öğrendikleri sorulur. (mi)

Ardından mi notasının da el işaretinde karşılığı olduğu hatırlatılır.

La-sol-fa-mi notaları el işaretleri ile birlikte çıkıcı ve inici olarak seslendirilir.

- **Etkinlik 5**

Bu melodi tahtaya çubuk notasyonlarla ve ritim heceleriyle birlikte yazılır.

ta l ti s ti f ta f sus ta m ta s ta l ta f

ta l ti s ti f ta f sus ta m ta s ta l ta f

Öğrenciler bu ezgiyi birim vuruş ile alkışlarken solfej yapılıdır.

İlk iki ölçü fonomimi ile yansılama yoluyla öğretilir. 3-4, 5-6, 7-8. Ölçüleri de yansılama yolu ile öğretilir.

İlk iki ölçüyü ritim heceleri ile solfej yaptırılarak ve birim vuruşu vurmaları istenerek öğretilir. Ardından 3-4, 5-6-, 7-8. ölçülerde de aynı yol izlenir.

Hangi ölçülerin başka ölçülerle ritmik yapısının aynı olduğu sorulur (3-4-7-8, 1-5, 2-6).

Ezgiyi ritim heceleriyle baştan sona birim vuruş yaparak söylemeleri sağlanır.

Ardından ritim heceleri yerine nota isimleri yazılarak hep birlikte seslendirilir.

Ezginin birinci ve ikinci ölçüsü söylenerek ve ezgiyi hatırlamalarına yardımcı olunur.

Kuş ve Kış şarkısı hatırlatılarak şarkıyı baştan sona söylenir.

Etkinlik 6

Sol ve mi sesini söylenerek hangisinin daha ince olduğu sorulur (sol).

Sol ve mi sesi el işaretleri ile gösterilerek hatırlayan var mı diye sorulur. İsteyen çocukların göstermeleri sağlanır.

Sol

Mi

Ezgi çubuk notasyonu ile tahtada gösterilerek burada kaç ölçü olduğu sorulur.

(Ölçü numarası yazılmadan ölçüler 2/4'lük olacak şekilde ayrılır.)

Ardından bunun kaç kaçlık ölçü olabileceği sorulur. (2/4)

Ve bu egzersizde toplamda kaç birim vuruş vurulması gerektiği sorulur. (16)

16 adet birim vuruş hep birlikte alkışla vurulur.

Fonomimi ve seslerle birlikte ikişer ölçü şeklinde yansılama yolu ile öğretilir.

Hangi iki ölçünün seslerinin ve ritim sürelerinin aynı olduğu sorulur. (3-4, 7-8)

Ritim heceleri ile ikişer ölçü olacak şekilde sırasıyla ezgi öğretilir. Nota isimleri ile de ezgi tekrar öğretilir.

Sınıf iki gruba ayrılır.

Önce birinci grubun ezgiye başlayacağı, ikinci grubun da verilen talimatla başlayacağı ve toplamda ezginin 4 kere başa alınarak söylenmesi gerektiği belirtilir. Herkes birim vuruşu alkışlayarak ve öğretmenin el işaretlerini takip ederek ezgiyi seslendirir.

Etkinlik 7 Dinleme

İki eser de dinletilirken, eserin onlarda hissettirdiği duygu ve düşünceleri tek veya birden fazla kelimeyle yazmaları istenir. Eserlerin hızlı mı yoksa yavaş mı oldukları ve alçak ses mi yoksa yüksek ses mi oldukları sorulur.

Aşağıdaki eserler dinlenir.

Four Seasons/Winter–Vivaldi

Mussorgsky-Ballet of the Unhatched Chicks

Ders 5 Yavru Kuş

Hedefler

- Fa- sol- la seslerini fonomimi ile pekiştirebilme,
- Verilen egzersizin ritimini birim vuruşla deşifre edebilme,
- Öğretmen rehberliğinde solfej yapabilme,
- İçten söyleyebilme becerisinin pekişmesi aynı zamanda fonomimi ile de eşlik ederek iki beceriyi entegre edebilme,
- 4/4'lük ölçü ritimini hissedebilme ve doğru bulabilme,
- İşbirlikli grup çalışması yapabilme,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Doğru ses ile şarkıyı söyleyebilme.

YAVRU KUŞ

Moderato

Sefai Acay

Etkinlik 1

Fa -la sesleri fonomimi ile hatırlatılır.

Fa

La

Aşağıdaki 4 ölçümlük egzersiz tahtaya yazılır. Birim vuruş alkışla yapılır.

Öğrenciler alkış ile ritim tutulurken egzersizin ritmik okumasının yapılması sağlanır.

Ritim pekiştiğinde, birer ölçü yansılama yolu ile notalarla solfej yapımları sağlanır.

Solfej yapılırken öğrencilerin içlerinden eşlik etmeleri, içlerinden söylerken aynı zamanda fonomimi ile notaları göstermeleri sağlanır.

4/4

ti f ti f ti f ti f ti s ti s ti s ti s ti f ti f ti f ti f ti s ti s ti s ti s

ti f ti s ti f ti s ti l ti l ti s ti s ti l ti s ti f ti f ti f ti f ta f

Bu ezgi hep birlikte fonomimi ile gösterilir.

Ölçü numarasının kaç kaçlık olduğu sorulur. (4/4)

Önce ritim heceleriyle ardından notalarla deşifre edilir. Ritim hecelerini yansılama yolu ile seslendirilirken birim vuruş alkışlanır.

Hem fonomimi hem de notalar ile söylenir.

Sınıfı 4'erli gruplara ayrılır. Sınıfın aşağıdaki ezgiyi ritim heceleriyle ve çubuk notasyonlarla yazmaları istenir. Nota isimleriyle de söylenir ve yazmaları istenir. Üçüncü ve dördüncü ölçüler için bir ezgi yaratmalarını istenir. Sadece ta ve ti-ti ritim hecelerini ve fa-sol-la seslerini kullanabilecekleri söylenir.

Her grup dinlenir.

Adagio

5

Şarkı tahtaya çubuk notasyon ve ritim heceleri ile yazılır.

YAVRU KUŞ

4/4

ti f ti f ti l ti l ti s ti s ta f ti s ti s ti l ti s ti f ti s ta l

ti f ti f ti l ti l ti s ti s ta f ti s ti s ti l ti s ti f ti s ta f

Şarkının solfeji örneklenir ve yansılama yolu ile sınıfın seslendirmesi sağlanır.

Ritmi aynı olan ölçüler sorulur.

Ezginin ritmik solfejini sınıfa yansılama yolu ile göstererek yapmaları sağlanır.

Solfej ve ritmik solfej için yapabilen öğrencilerden örnekleme istenir.

Nota isimleri çubuk notasyon altına yazılarak ezgi pekiştirilir.

Şarkının ilk iki ölçüsünün sözleri yansılama yolu ile öğretilir. Şarkıdaki ilk iki ölçü sözlerle söylenir, diğer ölçülerin içten söylenmesi istenir. Şarkı baştan sona seslendirilir.

Ders 6 Mini Mini Kuş

Hedefler

- Kulaktan şarkı öğrenebilme,
- Duyduğu ritmi çubuk notasyonla yazabilme,
- Hece bağımlı pekiştirme,
- Tekrar işaretini (röpriz) kavrama,
- El dizeğini kavrama, fa-sol-la notalarını gösterebilme,
- Porte, sol anahtar kavramlarını öğrenme,
- Fa- sol- la notalarını dizek üzerinde kavrama,
- Porte üzerindeki notayı fonomimi ile gösterebilme ve ritmik okumasını yapabilme,
- Çubuk notasyon ve dizek üzerindeki nota yazımı arasındaki bağı kurabilme,
- Şarkıyı akılda tutabilme,
- Doğru ses ile şarkıyı söyleyebilme.

MINİ MİNİ KUŞ

Muammer Sun

Cik cik cik mi ni mi ni kuş Cik cik cik cik ki me ö tü yor

Pen ce re den ki me ba kı yor Kim se si yok bi ze ö tü yor

Etkinlik 1

Mini Mini kuş şarkısı kulaktan öğretilir.

Her ölçü sırasıyla ritim heceleriyle söylenir ve öğrencilerinden çubuk notasyonla defterlerine yazmaları istenir.

Tahtada bunu yazacak gönüllü öğrenci varsa örnek olarak arkadaşlarını teşvik ederek yazması sağlanır.

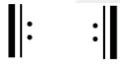
Fonomimi ile iki ölçü (bir motif) olarak göstermeleri istenir.

Fonomimi ile la- sol- fa- mi sesleri tekrarlanır. Re sesi de eklenerek ve pekiştirmeleri için süre verilir

RE

•14. Ölçüdeki hece bağımlı gösterilir. Hece bağımlı olduğu kısım seslendirilir. Bunun işaretin olabileceği konusunda sorular sorulur. Hece bağımlı müzikte en az iki ya da daha fazla sesi tek hecede söylemek için kullanıldığı açıklanır.

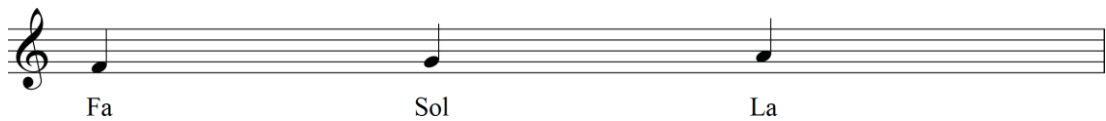

Tekrar işareti (röpriz) gösterilir. Bunun işaretin ne olabileceği konusunda sorular sorulur. Tekrar işareti olan yer iki kere söylenir ve öğrencilerin bulmalarına yardımcı olunur. Tekrar işareti açıklanır.

Etkinlik 2

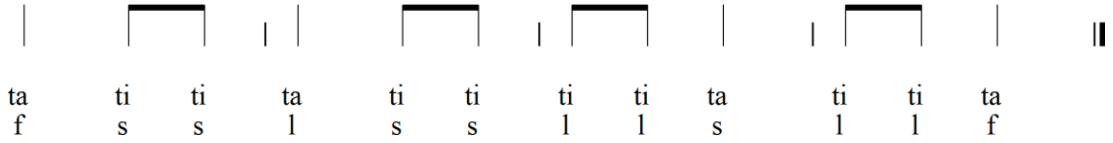
Sanatta tüm dünyadaki ortak dillerden birinin de müzik dili olduğundan bahsedilir. Öğrencilerin bu konuya dair düşünceleri alınır. Herkes tarafından bilinen ortak yönlerinden, kurallarından bahsedilir. Elimizde kaç parmak var? (5) parmaklar arasında kaç boşluk var? (4) ve sonra serçe parmağa 1, baş parmağa 5 numarası verilir. Bunun el dizeği olduğu söylenir.

Tahtaya dizek çizilir. Müzikte 5 çizgi ve 4 boşluktan oluşan müzikteki notaları, sus işaretlerini göstermeye yarayan müzik teriminin dizek/porte olduğu söylenir. Sol anahtarından da kısaca bahsedilir. Fa-sol la aralığı dizek üzerinde gösterilir.

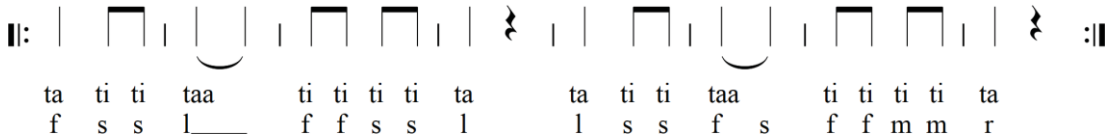
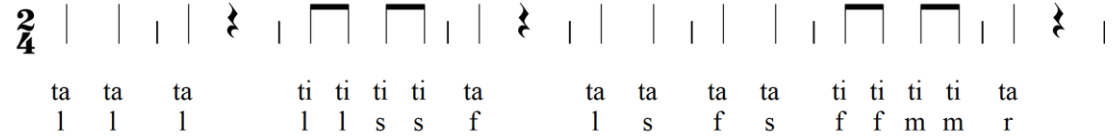

Yukarıdaki notalar tahtaya yazılır ve herkesin bu notaları el dizeğinde göstermeleri istenir.

Aşağıdaki kısa egzersizi çocukların fonemimi ile deşifre etmeleri için süre verilir. Egzersizi örneklendirmek isteyen gönüllü öğrenci varsa göstermeleri sağlanır. Eğer yoksa sınıfça göstermeleri istenir. Egzersiz Birim vuruş eşliğinde ve nota isimlerini ritmik okuyarak örneklenir. Sınıfa yansılama yolu ile gösterilir. En son sesleriyle söylenir ve yansılama yolu seslendirilir.

Şarkı tahtaya çubuk notasyon ve dizek üzerinde yazılır. Her iki yazım arasındaki bağ açılır.

Şarkı ritim heceleriyle solfej yapılır. Yansılama yolu ile notalarla söylenir.

Şarkının sözleri yansılama yolu ardından ritmik okuma yapılarak deşifre edilir.

Şarkı kulaktan öğretilir.

3.-4., 7.-8., 11.-13. ölçülerde şarkı içten söylenir ve bu ölçülerde sadece el işaretleriyle şarkı söylenir.

Şarkıyı baştan sonra alkışla birim vuruş yaparak seslendirilir.

5.-6. 9.-10. ölçüleri silinir ve şarkı baştan sona söylenir.

3.-4., 11.-12.-13.-14. Ölçüler de silinir ve şarkı baştan sona söylenir.

İlk ve son iki ölçü de silinerek şarkı baştan sona söylenir.

Etkinlik 3

Şarkının tüm ölçüleri çubuk notasyon ve ritim heceleri ile tek tek kartonlara yazılır. İlk iki ölçü için bir çocuk seçilir.

MİNİ MİNİ KUŞ

Hangi ritim çubuklarının aynı olduğu sorulur.

Hangi ritim hecelerinin aynı olduğu sorulur.

İşsel duyum: Tüm sınıf şarkıyı söyler. Şarkının bazı ölçüleri ters çevrilir veya kapatılır. Çevrili veya kapalı kartonun olduğu yerde çocukların fonomimi yaparak içten söylemeleri istenir.

Sınıf iki gruba ayrılır. Şarkıyı bir grup fonomimi diğer grup alkışla birim vuruş yaparak söyler.

Son olarak öğrenciler çember şeklini alır. Şarkı söylenirken kalp şeklinde veya başka şekilde (birim vuruşu temsil eden peluş gibi) bir nesne her öğrencinin elinde sırayla gezer.

Ders 7 Yağ Satarım

Hedefler

- Bildikleri müzikli oyunları paylaşma ve öğrenme,
- Kuvvetli, hafif nüansını pekiştirme,
- El dizeğinde la-sol-fa notalarını pekiştirme,
- Fonomimide la-sol-fa-mi-re seslerini pekiştirme,
- Dizek üzerinde la-sol-fa seslerinin yazımını pekiştirme,
- Öğrendiği eserler arası benzer motifler geldiğinde bağlantı kurabilme,
- Dinlediği şarkıdaki vuruşları kalp şeklinde doğru sayıyla gösterebilme,
- Ritim ile eşlik edebilme becerisi kazanma,
- Ritim heceleri ile şarkıyı yazabilme,
- Uç uç böceğim şarkını mi-re-do sesinden başlayarak söyleyebilme (bağlı solmizasyon).

YAĞ SATARIM

Etkinlik 1

Çocuklara bildiği, oynadığı oyunları sorulur.

Yağ satarım şarkısı duyurulur.

Bu şarkının oyunundan bahsedilir. Müzikli oyunlardan bahsedilir.

Şarkı çubuk notasyon olarak tahtaya yazılır. Şarkıda kuvvetli, hafif nüansları sınıfça belirlenir.

YAĞ SATARIM

2/4

ti ti ka ti   ti ti ka ti   ti ti ti ti   ti ti ka ti
l l l s   l l l s   f s f s   l l l s

ti ti ti ti   ti ti ti   ti ti ti ti   ti ti ti
f s f s   l l s   f s f s   l l s

ti ti ka ti   ti ti ka ti   ti ti ka ti ti ka   ti ka ti ka ti
l l l s   l l l s   f f s f f s   l l l l s

Ritmik hecelerle şarkının deşifresi yapılır. Şarkının solfeji yansılama yolu ile yapılır.

Yağ satarım şarkısı kulaktan öğretilir.

Fonomimide la-sol-fa sesleri hatırlatılır ve seslendirilir.

El dizeğinde la-sol-fa seslerinin nerede olduğu hatırlatılır ve tekrar edilir.

La -sol -fa notalarını üzerinde nasıl gösterileceği hatırlatılır ve pekiştirilir.

Etkinlik 2

Sınıfta yüksek sesle forte terimi örneklenir.

Soru: Bunu doğada hangi seslere benzetebiliriz?

Kısık sesle piano terimini örnekleyin.

Soru: Bunu doğada hangi seslere benzetebiliriz?

Parça (uygun yerlere yerleşen) nüans terimlerine uygun olarak söylenir.

Etkinlik 3

Şimdiye kadar öğrenilen tüm şarkılar alkış ile birim vuruş yapılarak ya da beden perküsyonuyla eşlik edilerek seslendirilir.

Öğrenilen notalar en kalın sestem en ince sese doğru fonomimi ile gösterilir. El dizisinde de gösterilir. Bu egzersiz pekiştirilir.

Yağ satarım şarkısında kaç kaçlık ölçüyü öğrendikleri sorulur ve kuvvetli vuruşun hangisi olduğu hatırlatılır.

Etkinlik 4

Uç uç böceğim şarkısının ilk iki ölçüsü seslendirilir.

Soru: Bu hangi şarkıydı hatırladınız mı?

Hep birlikte söylenir.

2/4

ta ta ti ti ta ti ti ti ti

ti ti ta ti ti ti ti ti ti ti ta

Uç uç böceğim şarkısında ilk iki ölçü seslendirilir ve kaç vuruş olduğu sorulur. Kaç vuruş olduğunu tahtada kalp şeklinde göstermek için kura yoluyla bir öğrenci seçilir ve vuruşları (14) tahtaya yazar.

Doğruluğunu kontrol etmek için sınıfça şarkı söylenir.

Sınıf ilk cümleyi söylerken tahtadaki öğrenci vuruşları gösterir. Sınıfın alkış vurarak ritim tutması istenir.

Uç   uç   bö   ce   ğim

Soru: Bir vuruş üzerinde birden fazla sesin olduğu yer var mı? (Evet)

Soru: Hangi vuruş? (2. ölçü birinci vuruş)

Yukarıdaki motifin ritim heceleri ile nasıl gösterileceği sorulur.

Kura yoluyla bir öğrenci seçilir ve bu motife uygun ritim hecelerini yazması istenir.

Tüm öğrenciler motifin birinci ve ikinci ölçüsünü sözleriyle söylerken ritim hecelerini de kontrol ederler. Gönüllü olan bir öğrenci varsa cesaretlendirilerek bu motifi nota ile de söyler.

Parça baştan sona alkış ile birim vuruş yapılarak söylenir.

Şarkının notaları fonomimi ile gösterilir. (la-sol-fa)

Uç uç böceğim parçası sol sesinden başlanarak söylenir.

Sınıfa parçada bir değişiklik olup olmadığını sorulur. Bulmalarına yardımcı olmak için önce la sesinden sonra mi sesinden söylenerek örneklenir.

Şarkıya mi sesinden başlanır. Yansılama yolu gösterilerek çocuklar şarkıyı söyler.

Çocuklar fonomimi ile la-sol-fa seslerini gösterir.

La yeri mi sesini referans verilerek (mi-re-do) la-sol-fa alıştırması yapılır.

Ders 8 Ay Dede

Hedefler

- Öğrendiği şarkıyı hatırlayabilme ve seslendirebilme,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Ezgi oluşturabilme,
- Fonomimi ile görsel gördüğü notaların deşifresini yapabilme,
- Röpriz işaretini pekiştirme,
- Çubuk notasyon ve ritim hecelerini pekiştirme,
- 2/4'lük ölçüyü içselleştirebilme,
- Şarkıyı ritmik olarak okuyabilme,
- Şarkıyı doğru şekilde seslendirebilme,
- Hız terimi farklılıklarını kavrama (Hızlı- yavaş),
- Gürlük terimi farklılıklarını kavrama (Kuvvetli- hafif),
- Öğrendiği şarkıyı gürlük ve hız terimine uygun olarak söyleyebilme.

Etkinlik 1

Yavru kuş ve mini mini kuş şarkısı sırayla hatırlatılır ve söylenir.

Kuş ve kış şarkısının bir motifi söylenerek hatırlatılır. Hep birlikte seslendirilir.

KUŞ VE KIŞ

2/4

ta ti ti ta sus
Gül so lu yor
Güz ge çe cek

ta ti ti ta sus
kuş su su yor
sis ba sa cak

taa ti ti ta
yel e si yor
kış ge le cek

1. 2.
ta ti taa taa
güz ge li yor yor
kar ya ğa cak cak

Dinleti etkinliğinde çocukların yazdığı duygular ve düşünceler (kelime olarak) alınır. (Kuş ve kış şarkısının dersi)

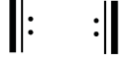
Soru: Siz kuş olsanız nasıl bir melodiyle, duyguyla, hızla, yüksek sesle mi yoksa alçak sesle mi uçmak isterdiniz? diye sorulur. Cevaplar dinlenir.

- **Etkinlik 2**

Ay Dede şarkısı fonomimi ile örneklenir.

Soru: Fonomimi ile hangi notalar gösterildi?

İlk iki ölçü fonomimi ile gösterilir ve hangi notayla başladığı sorulur (mi). Diğer notalar da sorulur.

Tekrar işareti (röpriz) gösterilir ve hatırlamaları sağlanır.

Şarkıyı tahta çubuk notasyonla, ritim heceleriyle ve nota isimleriyle yazılır. Önce ritim heceleriyle seslendirilir. Ardından nota isimleriyle seslendirilir.

AY DEDE

Moderato

2/4

ti m ti f ta s ti s ti f ta m :||

||: ti m ti f ti s ti l ti s ti f ta m :||

||: ti l ti l ta l ti s ti f ta m :||

||: ta m ta f taa s :||

||: ta s ta f ta m :||

Hangi ritim hecelerini kullanıldı? Hangi nota isimlerini kullanıldı? Ölçü kaç kaçlıktı? soruları sorularak öğrencilerin cevabı bulmaları sağlanır.

İlk motifin ritmi, ritim heceleri ile seslendirilir. Sırasıyla diğer motifler de seslendirilir.

El işaretleri ve ritim heceleri tekrar işaretlerine uygun olarak yapılır.

Nota isimleri ile solfej örneklenir ve öğrencilere birim vuruş yaparak yansılama yolu ile solfeji seslendirir.

Şarkı çubuk notasyon ve sözlerle tahtaya yazılır. Şarkının sözleri ritmik okuma yapılarak birim vuruş vurarak örneklenir.

AY DEDE

Moderato

Muammer Sun

5 kez

$\frac{2}{4}$

|

|

:||

Ay
Her
Ge
Sa
Se

de
ge
zer
na
ni

de
ce
sin
kim
kim

ay
her
gök
ba
ya

de
ge
ler
kı
kı

de
ce
de
yor
yor

||:

|

:||

Oğ

lun

kı

zın

ne

re

de

||:

|

|

:||

Du

ra

ğın

ne

re

de

||:

|

|

:||

Ay

de

de

||:

|

|

|

♪

:||

Ay

de

de

Çocuklar yavaşça ve birim vuruşu vurarak her ölçüyü sırayla olmak şekilde ritmik olarak okur.

Şarkı yansılama yolu ile öğretilir.

3.-4. ve 7.8. ölçülerde çocukların içten söyler ve fonomimi ile de notaları gösterir.

Şarkının temposu biraz hızlandırılarak söylenir.

Soru: Şarkıyı kim bu tempoda söylemek ister?

Öğrencilerden birinin şarkıyı tek başına seslendirmesine fırsat verilir.

Yeni tempo daha mı yavaş yoksa hızlı mıydı? (hızlı)

Parça yavaş bir biçimde söylenir.

Daha mı hızlı daha mı yavaş? (Yavaş)

Şarkıyı bu tempoda kim söylemek ister?

Bir ya da birden fazla öğrencinin söylemesine olanak verilir.

Soru: Şarkıda daha kuvvetli ya da daha hafif söylenebilecek yerler var mı?

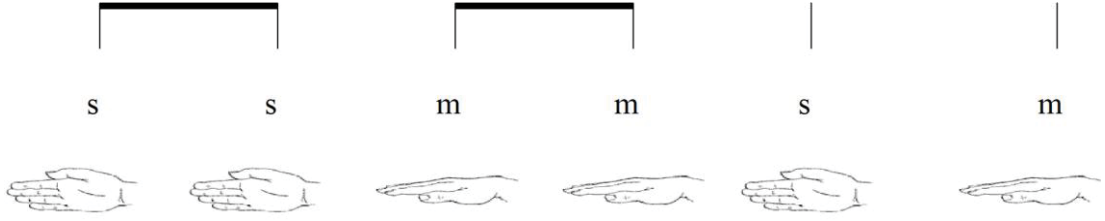
Ay dede ya da başka kelime örneklenir: Ay nasıldır? Rengi nedir? Sevecen midir? Huzur mu verir? gibi sorular sorulur.

Ay dede sözcüğünün daha hafif söylenebilir olduğuna dikkat çekilir ve diyerek hafifçe söylenir.

Ay dede sözcüğü; jüpiter vb. uygun yaratıcı bir kelimeyle değiştirilerek bir tür oyunla şarkı söylenir.

Soru: Başka hangi gezegenler eklenebilir? Ritim uymazsa başka hangi kelime yapılabilir?

Soru: Siz ay dede olsaydınız sizin melodiniz nasıl olurdu? İnsanlar sizi düşündüğünde aklına hangi melodi gelmesini isterdiniz? Ve bunu fonomimi ile nasıl gösterirdiniz? Kulaktan 4 vuruşluk çok kısa la sol fa sesleriyle ve fonomimi ile de gösterilerek örneklenir. Denemek isteyen öğrenciye fırsat verilir. Bunun için tahtaya 4 çubuk notasyon çizilir ve 4 tane de kalp çizilir. Melodilerini bunlarla oluşturmaları ve fonomimi ile de göstermeleri istenir.

Yapabildikleri için bütün öğrenciler takdir edilir.

Şarkı baştan sonra alkış eşliğinde seslendirilir.

Etkinlik 3

Kısa bir ezgi yaratmak için; yaratım çalışma kağıtları dağıtılır. Öğrenciler: 2/4'lük ölçü, mi-la sesleri ve ta ti-ti ritim hecelerini kullanarak ezgilerini oluştururlar.

10 dakika süre verilir.

Her çocuğun melodisini sunması için fırsat verilir. Fonomimi ile göstermeleri de istenir.

Müzikte bazı gürlük terimleri ve hız terimleri ile ilgili (p, mf-f-allegro andante) bilgi verilir.

Bu terimlerle ilgili bazı sorular sorulur ve bu terimler ile bağlantı kurmalarına yardımcı olunur.

Yaprak ağaçtan nasıl düşer? (Yavaş-andante)

Sincap nasıl hareket eder? (Hızlı-allegro)

Kaplumbağa nasıl hareket eder? (Yavaş-andante, Piano-hafif)

Aslan nasıl kükrer? (Güçlü-forte)

Gürlük ve Nüans terimlerinden kısaca bahsedilir.

Yaratım çalışmalarına gürlük ve nüans terimlerinin de eklenmeleri istenir.

Etkinlik 4

Uç uç böceğim şarkısını mırıldanılarak hatırlatılır.

Soru: Forte ve piano, allegro ve andante terimlerine uygun olarak bu şarkıya hangi terimler eklenebilir?

Sınıfça karar alırlar ve terimler uygun yerlere yazılır. Şarkı bu gürlük ve hız terimlerine uygun seslendirilir.

Ders 9 Merdiven

Hedefler

- Re-la arası notaları pekiştirme,
- Re-la notaları arasındaki ses yüksekliklerinin ayrımını fark edebilme,
- Dizek üzerinde la-sol-fa notalarını pekiştirme,
- Mi sesini dizek üzerinde öğrenebilme,
- Fonomimide re-la notalarını pekiştirme,
- Duyduğu ritmi yazabilme,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Ezgi oluşturabilme,
- El dizeğini hatırlama ve pekiştirme,
- Şarkıyı çubuk notasyon ve ritim hecelerine uygun seslendirebilme,
- İçten şarkıyı söyleyebilme,
- Kulaktan şarkıyı öğrenebilme,
- Şarkıyı doğru seslendirebilme.

MERDİVEN

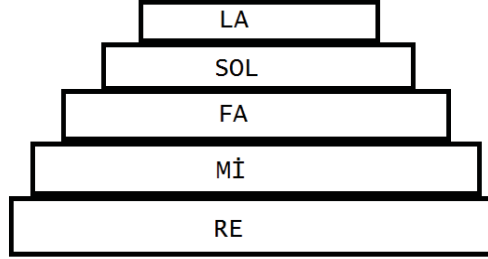
Erdoğan Okyay

Yu ka rı ya çı ka lım a şa ğı ya i ne lim
Yu ka rı sı la ol sun a şa ğı sı re ol sun

5
a zı cık din le nip bir da ha de ne ye lim
şim di de ses le rin hep si ne bir ad kon sun

Etkinlik 1

Merdiven şarkısı için hazırlanan karton görseller tahtada sunulur. Bir merdiven görseli kullanılır. Kalından- inceye, aşağıdan- yukarıya doğru sıralanabilir.

Fonomimi ile öğrenilen notalar tekrar edilir.

Soru: La notası fa notasına göre ince midir, kalın mıdır? (İnce)

Soru: Sol sesi la sesine göre kalın mıdır, ince midir? (Kalın)

La- sol- fa notaları aşağıdan yukarıya doğru tahtaya yazılır.

L

S

F

Fonomimi ile la-sol-fa notaları gösterilir.

Fa sesinin aşağıya ve la sesinin de yukarıya neden yazılmış olabileceği sorusu (ses yükseklikleri) dikkat çekmek için sorulur.

La-sol-fa notalarını dizek üzerinde hatırlamalarına yardımcı olunur ve dizek üzerinde de bu notalar gösterilir. Ardından mi sesi eklenir. Fonomimi ve dizek üzerinde de gösterilir.

La-sol-fa-mi sesleri söylenir ve sonra re sesi mırıldanılır.

Soru: Bu ses (re) diğer seslere göre ince midir, kalın mıdır? (kalın).

Bu sesin re sesi olduğunu söylenir ve fonomimi ile hatırlamalarını sağlar.

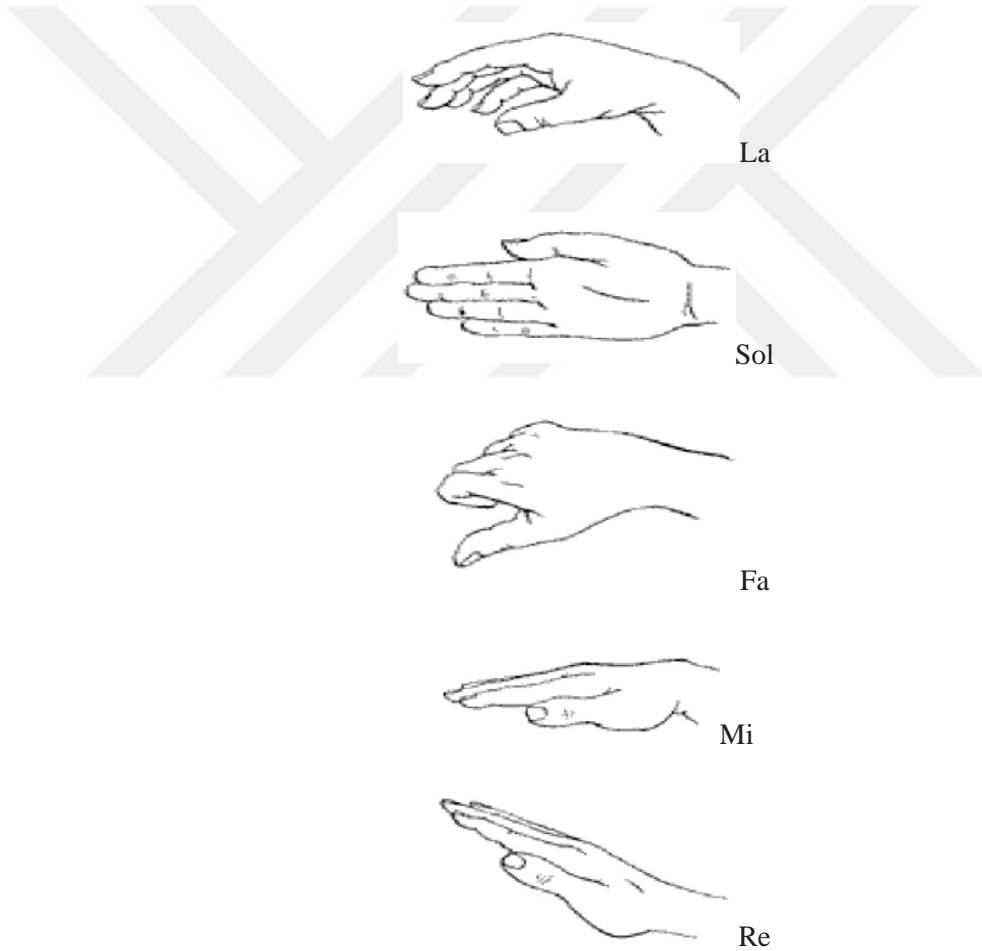
Nota ismi olarak da “r” ismi gösterilir. Zihinlerinde görselleştirilmelerini kolaylaştırmak amacıyla tahtaya merdiven şekli yapıp en alt notaya re, en üst notaya la eklenir.

Soru: Bu şekil neye benziyor? (merdiven)

Re-mi-fa-sol-la yazılışı yukarıdan aşağıya doğru yazılır ve fonomimi ile de gösterilir.

Notaların yukarı çıktıkça inceldiği aşağı indikçe kalınlaştığı örneklendirilir.

Fonomimi el işaretleriyle de re notası hatırlanır ve tekrarlanır.

Re-la sesleri söylenir ve fonomimi ile birlikte çalışarak pekiştirilir.

Parça ikişer ölçü olarak yansılama yolu ile öğretilir.

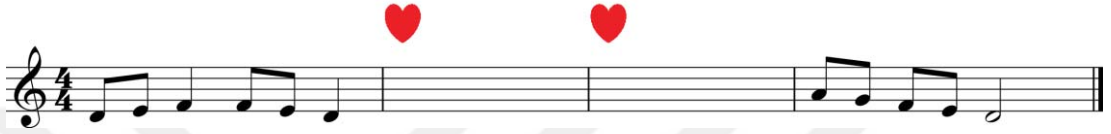
Şarkı fonomimi ile birlikte gösterilerek söylenir.

Sesler yukarı çıkarken yüksek sesle, aşağı inerken daha kısık sesle söylenir

Soru: Bunu hatırlayan var mı? (nüans terimleri) Hatırlamalarına yardımcı olunur.

Etkinlik 2

Aşağıdaki çalışma kâğıdı dağıtılmadan önce birinci ve dördüncü ölçünün ritmi alkışla çalınır ve bunları defterlerine çubuk notasyon ile yazmaları istenir. Kullanılacak nota süreleri, sus süreleri verilir; sekizlik ve dörtlük nota, re-la aralığı, dörtlük ve sekizlik sus. Boş olan ikinci ve üçüncü ölçüler için bir ezgi yaratmaları istenir.

Yaratım çalışması sonrası kura yoluyla üç öğrenci seçilir ve çalışması alınır. Kurada 1. çıkan öğrencinin, ezgisini ikinci ve üçüncü ölçüye yazması istenir. 2. çıkan öğrenci ikinci ve üçüncü ölçüdeki sesleri fonomimi ile gösterir. 3. çıkan öğrenci ise ikinci ve üçüncü ölçünün solfejini yapar.

Kurada 2. Çıkan öğrencinin ikinci ve üçüncü ölçüler için hazırladığı ezginin notaları sınıfça el portesinde ve fonomimi ile gösterilir.

Kurada 3. çıkan öğrencinin ikinci ve üçüncü ölçüler için hazırladığı ezgi çubuk notasyon ve nota isimleriyle tahtaya yazılır. Solfeji sınıfça yansılama yoluyla yapılır ve fonomimi ile notaları gösterilir.

Tahtaya merdiven şarkısı çubuk notasyon, ritim heceleri ve nota isimleriyle yazılır.

MERDİVEN

Erdoğan Okyay

2/4

ti ti ti ti ta ti ti ti ti ti ti ta

ti ti ta ti ti ta ti ti ti ti ti ta

Şarkının solfej ritim heceleriyle yansılama yolu ile seslendirilir. Solfej yansılama yolu ile yapılır.

Şarkının sözleri eklenir.

MERDİVEN

Erdoğan Okyay

2/4

Yu ka rı ya çı ka lım a şa ğı ya i ne lim
Yu ka rı sı la ol sun a şa ğı sı re ol sun

a zı cık din le nip bir da ha de ne ye lim
şim di de ses le rin hep si ne bir ad kon sun

Sırayla 2.,4., 6., 8. Ölçüleri içten söylenir.

Şarkının ölçüleri tahtadan sırayla silinerek şarkı baştan sona söylenir.

Ders 10 Al Mendili

Hedefler

- Türkü formunu öğrenebilme ve kavrayabilme,
- Öğrendiği eserler arası benzer motifler geldiğinde bağlantı kurabilme,
- Ölçü rakamını kavrama,
- 2/4'lük ve 4/4'lük (C) ölçüleri pekiştirme,
- Dizek üzerinde mi-fa-sol-la notalarını hatırlayabilme,
- Öğretmen rehberliğinde türkünün solfejini okuyabilme,
- Türkünün notalarını fonomimi ile gösterebilme,
- Hece bağına pekiştirebilme,
- Türküyü söyleyebilme,
- Türküyü içten söyleyebilme,
- Türküdeki ritim ve ses benzerliklerinin farkına varabilme.

AL MENDİLİ

Türkü

Al men di li men di li se ve rim ka ran fi li
Ka ran fil ka tar ol du has ret lik ye ter ol du

Etkinlik 1

Türkü formu öğrencilere sorulur.

Soru: Bildiğiniz veya duyduğunuz türküler var mı? Türkü neyi anlatıyor olabilir? Türkülerde nelerden bahsedilir? Türkü türleri ve yörelerden kısaca bahsedilir.

Önceki türkülerle bakarak bağlantı kurulur. Bingöl Halayı türküsü mırıldanır ve türkü hatırlanarak hep birlikte söylenir.

Al mendili türküsünün ritmi çubuk notasyon ile ölçülere ayrılmadan tahtaya yazılır.

AL MENDİLİ

Türkü

$\frac{4}{4}$ | | | | | | | | | | | ||

Al men_ di li__ men di li__ se ve__ rim ka__ ran_ fi li
Ka ran_ fil ka__ tar ol__ du__ has ret__ lik ye__ ter__ ol du

Öğrencilerden seslendirilen yere kadar olan kısmı bulmaları istenir (birinci ölçünün sonu).

Buraya ölçü çizgisi çekilir. Diğer üç ölçü için de aynı yol izlenir.

Ölçü rakamının ne olduğu hatırlatılır. Şu ana kadar hangi ölçü rakamında şarkılar söylendiği sorulur. (2/4, 4/4).

Türkünün başına 4/4 ölçü rakamı yazılır. C işareti de ayrı bir yerde gösterin. İki türlü kullanım olduğu söylenir.

4/4'lük ölçüde her bir ölçünün içinde 4 vuruş olması gerektiği söylenir.

Şarkının itim hecelerini çubuk notasyonların altına yazmak için kura yoluyla dört öğrenci seçilir. Yazmalarına yardımcı olunur.

Türkü baştan sona alkışla vurularak söylenir.

Dizek üzerine notalar yazılır. Notaların yerleri hatırlatılır. Öğrenciler yansılama yolu ile birim vuruş vurarak solfej yapar.

Fonomimi solfeje eklenir ve türkü söylenir.

Türkü baştan sona öğretilir.

Etkinlik 2

Hece bağı hatırlatılır.

Türkü baştan sona hep birlikte söylenir. Önce ikinci ölçü sonra üçüncü ölçü içten söylenir.

Soru: Türkünün hangi ölçülerinin ritim yapısı aynıdır? (1, 3. Ölçü)

Soru: Hangi ölçülerin bütün sesleri aynıdır? (1, 3)

Türkünün ölçüleri sırasıyla (2,3,1,4) silinerek söylenir.

Soru: Bu dönem içerisinde başka hangi türküyü öğrenmiştik? (Bingöl Halayı)

Bingöl Halayı mırıldanılır. Baştan sona hep birlikte söylenir. Al Mendili türküsü söylenir.

İki türkü için sırayla; ilk iki ölçüsü sözlerle, diğer ölçüleri de alkış ile ritim vurarak ve içten söylenir. Ardından alkış yerine fonomimi eklenerek tekrar seslendirilir.

Etkinlik 3

Şu ana kadar öğrenilen 2/4 ve 4/4'lük şarkı ve türkülerin ilk iki ölçüsü tahtaya çubuk notasyon ile yazılır.

Şarkıların ritimlerini alkış ile seslendirmek için gönüllü öğrenci seçilir.

Sırayla parçaların birinci ve ikinci ölçüsü fonomimi ile gösterilir ve na hecesiyle örneklenir. Fonomimi ile gösterilen notaları ölçülerin altına yazmak için öğrenciler kura yoluyla seçilir.

Tüm parçaların ilk iki ölçüsünden yola çıkılır ve hangi parçalar olduklarını bulmalarına yardımcı olunur.

Bulunamayan parçaları bulmalarına yardımcı olmak için parçanın devamı söylenir.

Eserler sırayla söylenir.

Ders 11 Kardeşlik

Hedefler

- Klasik müziği dinleme,
- Re-mi-fa-sol-la notalarını kavrama,
- 2/4'lük ve 4/4'lük ölçü rakamlarını kavrama,
- Re-la arası fonomimi ile çıkıcı ve inici olarak aralık alıştırmalarını yapabilmek, kavrayabilmek,
- Re-la notaları arasındaki ses yüksekliklerinin ayrımını fark edebilmek,
- Do sesini öğrenme ve kavrama,
- Do-la notaları arası ses yüksekliklerini fark edebilmek,
- Do notasını fonomimi ile gösterebilmek.

KARDEŞLİK

İdil Özkan

Gel dost o la lım sev gi i le hep bir lik te hep bir lik te
Bak ne güzel dir tüm dün ya da ar ka daş lık ar ka daş lık

dost luk ve kardeş lik le kardeş lik le
ba rış i le ya şa mak hep kardeş çe

Etkinlik 1

Beethoven 9. Senfoni'den IV. ve son bölüm olan sözleri Schiller'e ait olan Neşeye Övgü dinletilir. Hikayesinden bahsedilir.

Etkinlik 2

Tahtaya aşağıdan yukarı olacak şekilde re-mi-fa-sol-la yazılır.

Şu ana kadar hangi notaları öğrendikleri sorulur.

Hangi ölçü rakamlarını öğrendikleri sorulur.

Fonomimi ile re-la aralık alıştırması yapılır.

•Re > Re

•Re > Mi

•Re > Fa

•Re > Sol

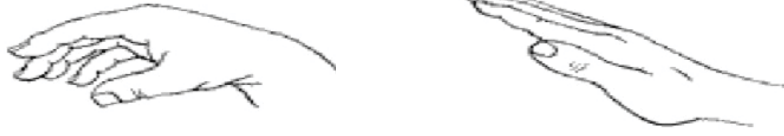

•Re > La

Önce çıkıcı olarak ardından inici olarak bu egzersiz yaptırılır.

• La>Re

• Sol>Re

• Fa>Re

• Mi>Re

• Re>Re

Not: Notaların süreleri sınıfın dinamiğine göre uzayıp kısalabilir.

Etkinlik 3

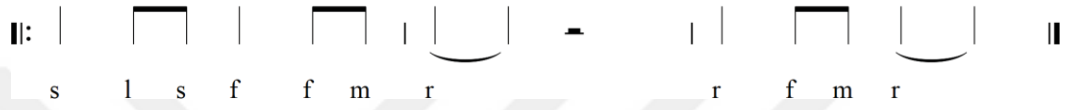
Kardeşlik şarkısı baştan söylenerek örneklenir.

Şarkının sözleri ritmik okumayla birer ölçü olarak yansılama yolu ile öğretilir.

Şarkı tahtaya çubuk notasyon ve nota isimleriyle yazılır.

KARDEŞLİK

İdil Özkan

Şarkı fonomimi ile baştan sona söylenir.

Ritim heceleriyle şarkıyı okumak isteyen gönüllü öğrenciler seçilir ve seslendirirler.

Şarkının solfeji yansılama ile birer ölçü olarak öğretilir.

Şarkıda 1. Ölçünün ritmi çalınır ve hangi ölçülerin ritminin bu ölçü ile aynı olduğu sorulur. (3,4)

Soru: Başka hangi iki ölçünün ritmik yapısı aynıdır? (5, 7)

Üçüncü ölçü fonomimi ile gösterilir, hangi diğer ölçünün notalarıyla aynı olduğu sorulur. (4)

Fonomimi ile şarkı söylenir.

Şarkının 2., 3., ve 6. ölçüleri içten söylenirken fonomimi ile de gösterilir.

Kalan ölçüler için de aynı uygulama yapılır.

İçten söylenilen kısımda fonomimi veya birim vuruş yapmaları istenir.

Etkinlik 4

Şarkının ritmi alkışla vurulur ve bunu kalplerinin üzerinde göstermeleri istenir. Gönüllü öğrenciler varsa tahtada göstermeleri istenir.

Etkinlik 5

Fonomimi ile öğrenilen notalar tekrar edilir.

Sorular:

- La notasına göre re notası ince midir, kalın mıdır? (ince)
- Sol notasına göre re notası ince midir, kalın mıdır? (kalın)
- Sol notasına göre mi notası ince midir, kalın mıdır? (ince)
- Do notası ve la notası söylenir. Hangisi ince, hangisi kalındır? (la ince, do kalın)

Do sesinin yeni nota olduğu söylenir.

Do sesi, do'yu referans alarak; re-mi-fa-sol-la notalarıyla birlikte söylenir.

Do-la, do-sol, do-fa, do-mi, do-re, do-do

Tam tersi yapılır.

La-do,sol-do,fa-do,mi-do,re-do, do-do

Fonomimide do notasının yeri gösterilir.

Do notasının kalp hizasında başladığı ve notalar inceldikçe yukarıya doğru, kalınlaştıkça aşağıya doğru hareket ettiği gösterilir, hatırlatılır.

La

Sol

Fa

Mi

Re

Do

Bu etkinlik çıkıcı ve inici olarak tekrar edilirken içten söylenir.

Örnek: do-la (la önce içten söylenir sonra seslendirilir.)

Çocuklar öğretmenin sol elini takip etmelidir. El işaretleriyle göstermeleri ve seslendirmeleri istenir.

Öğretmen sağ eliyle do notasını gösterir ve bas olarak tutar. Çocuklara mi-sol seslerini gösterir ve çocuklar seslendirirler.

Öğretmen sağ eliyle re notasını gösterir bas olarak tutar. Çocuklara fa-la seslerini gösterir ve çocuklar seslendirirler.

Öğretmen sol sesini tutarken çocuklar mi sesini gösterir.

Öğretmen re sesini tutarken çocuklar fa sesini gösterir.

Son olarak do-do şeklinde bitirilir.

Ders 12 Postacı

Hedefler

- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Ezgi oluşturabilme,
- Şarkının ritmini çubuk notasyonla yazabilme,
- Şarkının notalarına uygun sesleri fonomimi ile gösterebilme ve seslendirebilme,
- Şarkının sözlerini ritmik olarak doğru ayırabilme, okuyabilme ve yazabilme,
- Şarkıyı doğru şekilde söyleyebilme.

POSTACI

H. B. Yönetken

Bak pos ta cı ge li yor se lam ve ri yor
Her kes o na ba kı yor me rak e di yor yor
Çok te şek kür e de rim pos ta cı sa na
Pek se vinç li ha ber ler ge tir din ba na

Etkinlik 1

Postacı şarkısı için sınıf 5 gruba ayrılır.

Her bir gruba renkli posta mektubu olarak içinde 2/4'lük olarak bölünmüş iki ölçü, ritim heceleri, şarkının notaları, şarkının sözleri, fonomimi el işaretleri dağıtılır.

POSTACI

H. B. Yönetken

Bak pos ta cı ge li yor se lam ve ri yor
Her kes o na ba kı yor me rak e di yor yor
Çok te şek kür e de rim pos ta cı sa na
Pek se vinç li ha ber ler ge tir din ba na

Şarkının birinci ölçüsü alkış ile vurulur.

Gruplar birinci ölçüye uygun ritimleri bulur, çalışma kağıdına yazar.

Diğer ölçüler için de aynı yol izlenir.

Şarkının notaları sesli olarak söylenir; bu ölçüye uygun fonomimi işaretleri bulunur ve çalışma kağıdında gösterilir.

Diğer ölçüler için de aynı yol izlenir.

Şarkının notaları fonomimi ile birlikte gösterilerek söylenir.

Çocuklar sadece fonomimi el işaretlerini gösterir ve notaları içten söylerler.

Şarkının 1. ölçüsünün sözleri ritmik olarak örneklenir ve buna uygun heceleri doğru yerlere yerleştirmeleri istenir.

Diğer ölçüler için de aynı uygulama yapılır.

Şarkı tahtaya porte üzerinde yazılır. Öğrencilerin çalışma kağıtlarına bu şekilde yazmaları istenir.

Şarkı birer ölçü olarak öğretilir.

Soru: Şarkının hangi ölçüleri aynı ritimdedir? (1,3)

Etkinlik 2

Beethoven Pastoral Senfoni dinletilir.

Ormanlar, çevre ve mevsimlerin önemi hakkında kısa bilgilendirme yapılır.

Ders 13 Yurdumda

Hedefler

- 5/8'lik ritmi kavrama ve içselleştirebilme,
- 3/4'lük ölçüyü kavrama ve içselleştirebilme.

YURDUMDA

Mahir Dinçer

To hum lar fi da na fi dan lar a ğa ca
Bir tek dal kır ma dan or man sız kal ma dan

5

a ğaç lar or ma na dön me li yur___ dum da
her in san bir fi dan dik me li yur___ dum da

9

Yu va dır___ kuş la ra ör tü dür___ top ra ğa
Yu va dır___ kuş la ra ör tü dür___ top ra ğa

13

can ve rir do ğa ya or man lar yur___ dum da
can ve rir do ğa ya or man lar yur___ dum da

Öğrenciler 5/8'lik ritmi hissetmek için vuruşa uygun olarak ellerini dizlerine vururlar. Sağ dizde 1,2 sol dizde 1,2,3 ya da tam tersi olacak şekilde uygulanır.

Ders 14- 3/4'lük Ölçüde Ritm Çalışması

Hedefler

- Duyduğu ritmi çubuk notasyonla yazabilme,
- Vals formunu hissedebilme,
- Dinleme alışkanlığını kazanabilme.

Etkinlik 1

Ritim çalışması için öğrencilere; 3/4'lük ölçüde, dört ölçülük, sekizlik ve dörtlük notalardan oluşan bir ritmik ezgi hazırlanır.

İlk ölçü alkış ile ve ritim heceleriyle seslendirilir. Öğrencilerden çubuk notasyon ile yazmalarını isteriz. Diğer ölçüler için de aynı yol izlenir.

Bu ritim çalışmasında hangi farklılıklar olduğu sorulur ve bulmalarına yardımcı olunur (ölçü 3/4'lük).

Müzikte bir başka zaman olan 3/4'lük ölçüden bahsedilir.

Shostakovich Vals 2 ya da Tchaikovsky- Waltz of the Flowers eserlerinden biri dinletilir.

Vals formundan kısaca bahsedilir.

Eğer sınıfta piyano veya imkanlar doğrultusunda herhangi bir müzik aleti varsa, 3/4' lük vuruş çalınır. Sınıf geniş ise öğrencilerin hareket etmeleri, salınmaları ve ritmi hissetmeleri istenir.

Eğer müzik aleti yoksa alkışla veya sesle bu etkinlik uygulanır.

Ders 15 Benim Bahçem

Hedefler

- 3/4'lük'lük ölçüyü pekiştirebilme,
- Güçlü vuruşu öğrenme, vurgu (aksan) işaretini öğrenebilme (>),
- Şarkıyı ölçü çizgilerine göre ayırabilme,
- Vals formunda yürüyüş yapabilme ve hareket edebilme,
- Şarkıyı ritmik olarak okuyabilme,
- Şarkının notalarını solfej ile okuyabilme,
- Re-la arası notaların ses yüksekliklerini fark edebilme,
- Beden perküsyonu ile ritim hecelerine eşlik edebilme,
- Uzatma bağı kavrama,
- Hece bağı ile uzatma bağı arasındaki farkı anlayabilme,
- Nüans terimlerine uygun şarkıyı doğru söyleyebilme,
- Hız terimleri arasındaki (Hızlı, yavaş) farkı anlayabilme,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Ezgi oluşturabilme,
- Dol-sol, re-la t5'li aralığını hissedebilme, öğrenebilme.

BENİM BAHÇEM

Moderato

Metin Çelik

Be nim bah çem de bir muz a ğa cı var vay na nay
 Be nim bah çem de bir nar a ğa cı var vay na nay
 Be nim bah çem de bir gül a ğa cı var vay na nay

5
 mut lu luk tan u ça sim var
 mut lu luk tan u ça sim var
 mut lu luk tan u ça sim var

Etkinlik 1

Şarkı yavaşça ve hafifçe söylenerek örneklenir.

Şarkı söylenirken; bir öğrenciden güçlü vuruş olarak duyulan notanın başına vurgu işareti (aksan) koyması istenir. (>)

Bunun güçlü bir vuruş olduğu sınıfa söylenir.

Her güçlü vuruştan önce bir çizgi (ölçü çizgisi) çizilmesi istenir.

Not: Ölçü çizgileri yerleştirildikten sonra aksan işaretleri silinir; müzikte ölçü çizgisinden sonra gelen vuruş güçlü vuruştur.

Şarkının başına ölçü rakamı (3/4) yazılır.

Sınıfın bir çember oluşturması sağlanır. Etkinlikte dinletilen eser ya da çalınan ritim eşliğinde "vals yürüyüşü" yaparlar.

Etkinlik 2

Şarkı tahtaya çubuk notasyon ve ritim heceleriyle yazılır.

BENİM BAHÇEM

Moderato

Metin Çelik

3/4

Be nim bah çem__ de__ bir muz a ğa cı var
 Be nim bah çem__ de__ bir nar a ğa cı var
 Be nim bah çem__ de__ bir gül a ğa cı var

vay na nay mut lu luk tan u ça sım var
 vay na nay mut lu luk tan u ça sım var
 vay na nay mut lu luk tan u ça sım var

Ritmik okuma birer ölçü yansılama yolu ile yapılır. Notaların isimleri eklenir ve bu etkinlik tekrarlanır.

Hece bağı hatırlatılır.

Fonomimi ile notaları göstermeleri istenir.

Soru: Bu parçadaki en kalın nota hangisidir? (re)

Soru: Bu parçadaki en ince nota hangisidir? (la)

Ritm heceleri ile (ta titi) parçayı söylerler.

Çocuklar ta olan ritimde alkış yapar, ti-ti olan ritimde iki elleriyle omuzlarına dokunarak ritim hecelerini söylerler.

Soru: Son iki ölçüdeki bağ işareti ne olabilir?

Bunun uzatma bağı olduğu ve notanın süresinin ilk vuruş ve sonraki vuruşun toplamı olduğu söylenir.

Şarkının solfejî yansılama yoluyla tekrarlanır ve fonomimi ile gösterilir.

Bazı ölçülerde içten söylenir.

Hece bağı ile uzatma bağı arasındaki farkı anlamları için aşağıdaki motif tahtaya yazılır ve kısaca anlatılır.

Etkinlik 3

Nüans terimleri hatırlatılır. Şarkıya uygun nüans terimleri sınıfça belirlenir.

Şarkı baştan sona yansılama yolu ile öğretilir. Şarkı nüans terimleri ile hep birlikte söylenir.

Soru: Şarkının hangi ölçülerinin ritimleri aynıdır? (2-3-5, 1-4)

Şarkı söylenirken ölçüler tek tek tahtadan silinir.

Biraz daha hızlı bir tempoda şarkı söylenir.

Soru: Kim bu tempoda şarkı söylemek ister?

Öğrencilerden birinin şarkıyı tek başına seslendirmesine fırsat verilir.

Soru: Yeni tempo daha mı yavaş yoksa daha mı hızlıdır? (Hızlı)

Şarkı çok yavaş söylenir.

Soru: Yeni tempo daha yavaş yoksa daha mı hızlıdır? (Yavaş)

Soru: Şarkıyı bu tempoda kim söylemek ister?

Bir ya da birden fazla öğrencinin söylemesine olanak verilir.

Soru: Parçada daha kuvvetli ya da daha hafif söylenebilecek yerler var mıdır?

Bu yerleri göstermeleri istenir ve nerede kuvvetli ya da hafif oldukları sorulur.

Şarkının baştan sona, orta hızda ve nüans terimlerine uygun sınıfça söylenmesi sağlanır.

Etkinlik 4

Şu ana kadar öğrenilen parçaların hepsinden bir motif seçilir.

Motifler karışık bir düzende çubuk notasyonla tahtaya yazılır.

Öğrenciler bu motiflerin hepsini önce fonomimi ile sonra ritmini alkış ile vurarak seslendirir.

Her öğrenci üç motif seçer ve bir motif de kendi ekleyerek “Benim motifim” çalışmasını yapar.

Bu çalışma ev ödevi olarak verilip bir sonraki derste sınıftaki istekli öğrenciler tarafından seslendirilebilir.

Öğrencilere öğrendikleri bütün parçaları deftelerinde açmaları istenir.

Fonomimi ile sırayla motifleri gösterilirken öğrencilerden notaları içten söylemeleri istenir.

Bunun için başta la kılavuz sesi verilir.

Bu motifleri ritim heceleriyle, ellere ya da dizlere birim vuruş vurarak söylemeleri istenir.

Herkes kendine bir motif seçer. Sıra arkadaşıyla birbirlerine bu motifleri sorarlar, hangi parça olduklarını bulmaları için yönlendirilirler. Soruyu cevaplayan çocuk aynı zamanda motifi ritim çubuklarıyla ve ritim heceleriyle deftere yazar.

Etkinlik 5 Aralık çalışması

Do-sol ve re-la aralıkları na hecesiyle söylenir. T5 (do-sol, re-la) aralığının ilk notası seslendirilir ikinci notasını fonomimi ile göstererek öğrencilere sorulur.

Tahta üzerinde T5'li aralığını göstermesi için bir öğrenci seçilir.

Aralığın yazılışı örnek olarak tahtaya yazılır.

Birim vuruşu temsil eden kalpler tahtaya çizilir.

Bu zamana kadar öğrenilen parçalardan kritik olan ve öğrencilerin zorlandıkları ölçüler tespit edilir.

Seçilen ölçüler fonomimi ile gösterilir. Öğrencilerden önce nota sonra ritimleri bulmaları istenir. Ritim deşifresinin kolay olması için ritim heceleriyle birlikte söylenir.

Seçilen ölçüler dizek üzerinde notalarla gösterilir. Kura yolu ile bir öğrenci seçilir ve tahtada göstermesine yardımcı olunur.

Bazı ölçülere nüans terimi eklenir ve belli hız terimleriyle söylenir.

Ders 16 Guguk

Hedefler

- 3/4'lük ölçüde dinlediği eseri hissedebilme,
- Dinlediği ritmin deşifresini fonomimi ve ritim heceleri ile bulabilme,
- Noktalı ikilik vuruşu öğrenebilme, kavrayabilme,
- Uzatma noktasını pekiştirebilme,
- Şarkıyı ritmik olarak okuyabilme,
- Şarkının solfejini okuyabilme,
- İçten söyleme becerisinin gelişmesi,
- Nüans ve gürlük terimlerine uygun şarkıyı seslendirebilme,
- Do-la arası ezgi oluşturabilme,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi.

GUGUK

Gu guk gu guk ne mut lu sun
Gu guk gu guk ne hoş se sin

5
u lu or man la o şen yu van la
rüz gar in ler ken or man din ler ken

9
Gu guk gu guk ne mut lu sun
Gu guk gu guk ne hoş se sin

Etkinlik 1

3/4'lük ölçüde yazılmış olan W.A. Mozart'ın 40. Senfonisinden 3. Bölüm dinletilir.

Guguk şarkısının ritmik deşifresi için notalar fonomimi ile ölçü ölçü örneklenir. Ritim heceleriyle de seslendirilir.

Noktalı ikilik vuruş tahtada gösterilir. Noktalı ikilik notanın 3/4'lük ölçünün bir ölçüsünde ne anlama gelebileceği sorulur (3 vuruş).

Bunun uzatma noktası olduğu, notanın sağına konulduğu ve konulduğu notanın süresini yarısı kadar uzattığı söylenir. Birkaç örnek ile pekiştirilir.

Şarkı çubuk notasyonla ve nota isimleriyle tahtaya yazılır.

GUGUK

3/4

Gu guk gu guk ne mut lu sun
Gu guk gu guk ne hoş se sin
s m s m r d r d

u lu or man la o şen yu van la
rüz gar in ler ken or şen man din ler s ken
r r m f r m m f s m

Gu guk gu guk ne mut lu sun
gu guk gu guk ne hoş se sin
s m s m r d r d

Şarkının sözleri yansılama yoluyla okunur.

Şarkının solfej yansılama yolu ile seslendirilir. Solfej yapılırken bazı ölçülerde içten söylenir.

Şarkının sözleri ritmik okuma ile ölçü ölçü çalışılır.

Sınıfça, şarkının nüans ve gürlük terimleri yazılır.

Şarkıda hangi ölçülerin seslerinin, ritimlerin; hem ses hem de ritimlerin aynı olduğu sorulur.

Şarkı nüans ve gürlük terimlerine uygun sınıfça söylenir.

Etkinlik 2 Yaratım çalışması

Yaratım çalışma kağıtları dağıtılır.

Sadece noktalı ikilik, dörtlük, sekizlik nota, dörtlük sus, ta |, ti-ti | ritimleri ve do-la aralığı kullanılarak ezgi yazmaları istenir.

İlk ve son l tahtaya yazılır. l 3/4'lk olmalıdır.

Vals formu tekrar hatırlatılır ve yazacakları ezginin bir dans gibi olması istenir.

Ders 17 Halay

Hedefler

- Halk oyunları hakkında bilgilenme,
- Türküyü temiz söyleyebilme,
- Türküyü ritim heceleri ve çubuk notasyonlarla seslendirebilme,
- Türküyü nota isimleriyle söyleyebilme,
- Dolap ve senyo işaretlerini öğrenme,
- Öğrendiği eserler arası benzer motifler geldiğinde bağlantı kurabilme.

HALAY

Saip Egüz

Allegro

Gel ya nı ma gir ko lu ma
Dön bir sa ğa bir de so la
Koy be li ne sağ e li ni

gel ya nı ma gir ko lu ma hey
dön bir sa ğa bir de so la hey
koy be li ne sol e li ni hey

Ver e li ni al men di li

çek ha la yı hey hey

Etkinlik 1

Yöresel halk oyunlarından bahsedilir. Halk oyunları oynayan ya da izleyen öğrenciler varsa sorulur. Kısaca halk oyunlarından ve öneminden bahsedilir.

Halay izletilir.

Etkinlik 2

Halay şarkısını baştan sona söyleyerek örneklenir.

Notalar fonemimi ile yansılama yoluyla ölçü ölçü gösterilir.

Şarkının solfeji ritim çubukları, ritim heceleri ve nota isimleriyle tahtaya yazılır.

HALAY**Allegro**

Saip Egüz

	♥	♥	♥	♥	♥	♥	
3		—	—		—		
4							
	ta	ti	ti	ti	ti	ta	ti
	r	r	d	r	m	f	f
	♥	♥	♥	♥	♥	♥	
		—	—		—		
	ta	ti	ti	ti	ti	ta	ti
	l	l	f	s	m	f	f

Şarkı ritim heceleri ve alkışla birim vuruş yapılarak söylenir.

Dolap ve senyo işaretleri gösterilir. Bunların ne anlama geldikleri sorulur ve açıklanır.

1. ———— 2. ————

İkinci tekrarda bazı ölçüler içten söylenir ve oradaki notaların fonomimi ile gösterilmesi istenir.

Üçüncü bir tekrar daha yapılır. Burada bazı ölçüler ritim heceleriyle ve alkış ile vuruş yaparak söylenir.

Şarkının sözleri ritmik okuma ile öğretilir.

Şarkının solfeji yansılama yolu ile seslendirilir.

Şarkı baştan sona kulaktan öğretilir.

Etkinlik 3

İkinci bölüm birinci dolaptaki re-mi-fa-sol-la çıkışı gösterilir ve seslendirilir.

Soru: Bunu bir yerden hatırlıyor musunuz?

Hatırlamalarına yardımcı olmak için “Merdiven” şarkısı mırıldanılır.

Merdiven şarkısı baştan sona söylenir.

Ders 18 Ha Buradan Aşağı

Hedefler

- Türkü formunu pekiştirme,
- 7/8'lik ritmi öğrenme, pekiştirme, içselleştirme,
- Ritme eşlik edebilme,
- Şarkıyı temiz söyleyebilme.

HA BURADAN AŞAĞI

Türkü
Yöresi: Karadeniz

Çabuk

Ha bu ra dan a şa ğı da ben i ne mem i ne mem
Ay do ğar çi ni çi ni de öp sem e lin i çi ni
Ben ke men çe ça la mam da da yım da rı lır ba na

Kü çü cük sün fa dı mem de sö zü ne gü ve ne mem ve ne mem
Dün ge ce ne re dey din de gön lü mün gü ver ci ni ver ci ni
Bir ho ron ha va sı çal da kur ban o la yım sa na yım sa na

Etkinlik 1

Dinleme ve kulaktan söyleme

Karadeniz yöresine ait bildikleri türküler sorulur.

Türkü formunu hatırlamalarına yardımcı olunur ve yeniden bilgilendirme yapılır.

Türkünün kültürümüzdeki yerinden ve öneminde bahsedilir.

Türkülerin bölgelere, yörelere göre farklılık göstermesinin nedenlerinden ve yörelere göre dil kullanımından kısaca bahsedilir.

Türkü kulaktan öğretilir.

Ritmi hissetmeleri için ritim çalgılarıyla eşlik edilir. Eğer ritim çalgısı yoksa ritim çubukları, kalem, alkış olabilir (alternatifler üretilebilir).

Ders 19 Tekir

Hedefler

- Şarkıyı temiz söyleyebilme,
- T4'lü re-sol, b3'lü do-mi, k3'lü mi-sol aralığını fonomimi ile gösterebilme,
- K3'lü, b3'lü, t4'lü, t5'li aralıkları öğrenebilme aradaki ses yüksekliklerini fark edebilme.

TEKİR

F.H.Atrek

Allegro

p *mf*

Te ki rim te kir do ğuş tan fa kir

p *mf*

Te ki rim te kir do ğuş tan fa kir

5 *f*

kar nı do yun ca dün ya vız ge lir

f

kar nı do yun ca dün ya vız ge lir

Sabahtan kalkar yüzünü yıkar
Bu iş bitince bahçeye çıkar

Etrafı gezer birkaç böcek yer
Keyfi gelince şarkılar söyler

Tekirim tekir çok oyun bilir
Bir fare görse aslan kesilir

Etkinlik 1

Tekir şarkısı kulaktan öğretilir.

Alt parti öğretmen tarafından söylenir ve şarkı yeniden seslendirilir.

Re-sol geçişi fonomimi ile gösterilir. T4 geçişinin pekişmesi için merdiven şeklinde tahtaya yazılır. Fonomimi ile gösterilir, hayallerinde bu merdiven imgesini kullanmaları istenir.

Do-mi (b3), mi-sol (k3) aralıkları fonomimi ile gösterilir.

Yansılama yoluyla seslendirmelerine yardımcı olunur.

3 adet b3, 3 adet k3 ve 1 adet de t4 olan çalışma kağıtları dağıtılır. Piyano veya klavye varsa bu aralıklar çalınarak, eğer yoksa fonomimi ile gösterilir. K3'den başlayarak hangi aralıklar k3 olabilir diye sorulur. Diğer aralıklar da b3, t4 t5 sırası ile sorun.

ARALIK ÇALIŞMASI

A musical staff in treble clef showing eight intervals. The notes are: B3, K3, B3, K3, T4, T5, T4, B3. The intervals are labeled below the staff: B3, K3, B3, K3, T4, T5, T4, B3.

Ders 20 Kış Baba

Hedefler

- Şarkıyı temiz söyleyebilme,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Ezgi oluşturabilme,
- K3'lü ile b3'lü aralığı arasındaki ayrımı fark edebilme,
- Öğrendiği ezgiyi farklı sestem başlayarak söyleyebilme,
- Bağlı solmizasyon ile tanışma ve kavrayabilme,
- Fonomimi el işaretlerinin pekişmesi,
- K3'lü, b3'lü, t4'lü, t5'li aralıklarımı pekiştirme.

KIŞ BABA

Söz: A.M.Ataman

Müzik: Alman Çocuk Şarkısı

Moderato

A a a bak gel di kış ba ba
E e e bir ka rış kar yer de
İ i i kış don dur du bi zi
O o o bak sır tım da pal to

5
sır tın da ka lın a ba sı e lin de ko ca so pa sı
dağ lar kır lar hep bem be yaz yav ru kuş lar yem bu la maz
bu so ğu ğa da ya nıl maz kış ba ba ya i na nıl maz
kor ku muz yok kar dan kış tan ne so ğuk tan ne rüz gar dan

9
A a a bak gel di kış ba ba
E e e bir ka rış kar yer de
İ i i kış don dur du bi zi
O o o bak sır tım da pal to

D.C.

Etkinlik 1

Kış baba şarkısı kulaktan öğretilir.

Etkinlik 2 La-fa alıştırması

Fonomimi ile la fa alıştırması yapılır.

Fonomimi ile la-fa ses aralığını kullanarak kısa bir ezgi yaratmak isteyen gönüllü öğrenciler seçilir.

Öğrenci tüm sınıfa bu ezgiyi seslendirirken, sınıfın ise fonomimi ile eşlik ederek sesleri içlerinden söylemeleri istenir.

K3 aralıklarından biri çalınır ve bu b3 mü diye sorulur. Bu aralık ayırımı fark etmeleri için alıştırmalar diğer aralıklarla da yapılır.

Aşağıdaki çalışma önce sol sonra mi sesiyle başlanarak söylenir. Notalar hep aynı (la-sol-fa) şeklinde seslendirilir.

The image shows three musical staves, each containing a sequence of five notes: f, s, l, s, f. The notes are connected by a slur, and the sequence is repeated three times. The notes are labeled with 'f', 's', 'l', 's', and 'f' below them. The time signature is 2/4.

Etkinlik 3

Bu alıştırma çubuk notasyon ile tahtaya yazılır.

2/4

f	s	l	s	f
f	s	l	s	f
f	s	l	s	f

Yukarıdaki alıştırma önce fonomimi ile gösterilir ve öğrencilerin göstermeleri istenir.

İlk portedeki alıştırma söylenir ve sınıfa rehberlik edilir.

Aynı aralık yeni sesle verilir (do). Aynı alıştırma yapılır (2. ve 3. portedeki alıştırmalardan sonra çeşitlendirilebilir).

Çocuklara la-fa aralığının mi-do ile eşleştirerek ikisinin aynı aralıklarda olduğu vurgulanır.

La-sol-fa inişli tekerleme ile bağlantı kurulabilir. Burada yağ satarım şarkısı kulaktan duyurulur ve seslendirilir.

Yağ satarım şarkısını mırıldanılır ve öğrencilerin hatırlamaları sağlanır.

Şarkı çubuk notasyonla tahtaya yazılır.

YAĞ SATARIM

2/4

m m m r m m m r d r d r m m m r

d r d r m m r d r d r m m r

m m m r m m m r d d r d d r m m m m r

Şarkının solfeji çubuk notasyonla yeniden örneklendirilir ve ardından hep birlikte la sesinden başlayarak seslendirilir. Bu yeni tonik solfa yöntemi kısaca açıklanır.

Fonomimi ile parçanın solfeji yapılır.

Parçanın sözlerini birim vuruş ile ritmik okunur.

Çubuk notasyon üzerinden tonik sol-fa yazım şekline göre fonomimi yapılır ve parça la sesinden başlayarak söylenir.

Etkinlik 4

Aşağıdaki aralık çalışması sınıfa fonomimi ile örneklendirilir. Sınıfa yansılama yolu ile gösterilir.

Aralıklar sırayla gösterilir ve ilk hangilerinin b3'lü olabileceği sorulur.

Diğerleri için de k3, t4, t5 aynı sıra izlenir.

ARALIK ÇALIŞMASI

K3 K3 K3 T5 B3 K3 T4 B3

Ders 21 Ninni

Hedefler

- Ninniye hissedebilme, kültürdeki yerini fark edebilme,
- Hız ve gürlük terimlerini pekiştirme (p,f-andante, allegro),
- Şarkının sözlerini ritmik okuma ile söyleyebilme,
- Şarkıyı temiz söyleyebilme,
- Doğaçlama ve yaratıcı becerilerinin gelişmesi,
- Ezgi oluşturabilme,

NİNİNİ

Saip Egüz

Andante

p Yav ru kuş nin ni yu va da sin di
Bu ge ce nin ni gül yü zün şim di

5
ay par lar gök te nin ni
na sı l da sol du nin ni

Etkinlik 1

Schubert'n Lullaby eseri dinletilir.

Ninninin kültürümüzdeki yerinden ve öneminden bahsedilir.

Çocuklara bildikleri ninniler sorulur ve söylemeleri istenir.

Soru: Ninni hangi yükseklikte söylenir?

Soru: Nasıl bir ses rengiyle söylenir?

Bu sorulara karşılık gürlük ve hız terimleri (p,f andante, allegro) hatırlatılır.

Ninnin sözleri ritmik okuma ile öğretilir.

Ninni kulaktan öğretilir.

Öğrenciler defterlerine porte çizer ve 8 ölçüye ayırır. Ninninin her ölçüsü tek tek söylenir. Öğrencilerden her ölçüde kaç birim vuruş olduğunu gösterecek şekilde kalp çizmeleri, ardından bu vuruşların nasıl olduğunu çubuk notasyon ve ritim heceleriyle yazmaları istenir.

Etkinlik 2

Yağmur yağıyor şarkısı mırıldanılır ve öğrencilerin hatırlamaları sağlanır.

Parça tahtaya çubuk notasyonla yazılır.

YAĞMUR YAĞIYOR

2/4

l l l l s l l l l l s

f s f s l l l l s

Parçanın solfeji çubuk notasyonla örneklenir. Ardından hep birlikte seslendirilir. Bu yeni tonik sol-fa alıştırmasını hatırlatın.

YAĞMUR YAĞIYOR

2/4

m m m m r m m m m r

d r d r m m m m r

Parçanın solfejini fonomimi ile yapmalarına yardımcı olunur.

Parçanın sözleri birim vuruş vurularak ritmik okuma yapılır.

Çubuk notasyon üzerinden tonik sol-fa yazım şekline göre fonomimi yapılır ve parça la sesinden başlayarak söylenir.

Ders 22 Neşeli Ol**Hedefler**

- Duygu durumlarını müziğe yansıtabilme,
- Şarkıyı ritim heceleriyle ve çubuk notasyonla yazabilme,
- Şarkıyı temiz söyleyebilme,
- Hız ve gürlük terimine uygun şarkıyı seslendirebilme,
- K3'lü, b3'lü, t4'lü, t5'li aralıklarını pekiştirme,
- Ritim motifleri arasındaki süre farklarını ayırt edebilme,
- Ritim hecesi ile duyurulan ritimleri çubuk notasyonla gösterebilme,
- Duyduğu ritim ile öğrendiği eser arasında benzer bağlantıları fark edebilme ve eseri seslendirebilme,
- Ritim hecelerini pekiştirme,
- Fonomimiyi pekiştirme.

NEŞELİ OL

Moderato

Çeviri: Z.Aydıntan
S.Egüz

Neş e li ol ki genç ka la sın
Neş e li ol ki art sın gü cün

5 Bu dün ya dan da zevk a la sın
Yor gun luk ne dir bil me bü tün gün

9 Ü mit ler hep süs le nir neş ey le
Gay ret ler hep bes le nir neş ey le

13 Neş e li ol ki genç ka la sın
Neş e li ol ki hep art sın gü cün

Etkinlik 1

Öğrencilere neşeli olunca nasıl davrandıkları, konuştukları sorulur. Seslerinin yüksekliklerinin nasıl olduğu ve nasıl bir güçle söyledikleri sorulur.

Şarkıya uygun hız ve gürlük terimleri belirlenir.

Neşeli ol şarkısı söylenerek örneklenir.

Şarkının sözleri ritmik okuma yapılır. Şarkı kulaktan öğretilir.

Kalpli çalışma kağıdını öğrencilere dağıtın.

NEŞELİ OL

Çeviri: Z.Aydıntan
S.Egüz

Moderato

2/4

ta ti ti ta ta ti ti ti ti ta sus

ta ti ti ta ta ti ti ti ti ta sus

ta ta ta ta ti ti ti ti ta ta

ta ti ti ta ta ti ti ti ti ta sus

Öğretmen tarafından şarkı ölçü ölçü ritim heceleriyle söylenir. Öğrenciler şarkıyı çubuk notasyonla ve ritim heceleriyle yazar. Bu egzersizde öğrenciler kontrol edilir ve teşvik edilir.

Şarkı baştan sona söylenir. Bazı ölçülerde içten söylenmesi istenir.

Etkinlik 2

Sol-mi alıştırması ritim heceleriyle gösterilir.

ti ti ta
s m m

ti ti ta
s s m

ti ti ta
m s s

ti ti ta
s m m

Notalar yansılarak öğretilir.

Alıştırma fonomimi ile gösterilir.

Ardından b3, t4 ya da t5 aralıklarından birini çalınır bu k3 mü diye sorulur.

Etkinlik 3

RİTİM ÇALIŞMASI

$\frac{4}{4}$

| | | |

| | | |

| | | |

| | | |

| | | |

| | | |

| | | |

| | | |

| | | |

Bu ritim çalışması çocuklara dağıtılır.

Çocuklara çalışma sayfalarına bakmaları için zaman verilir.

Aşağıdaki gibi sorular sorulur:

- Hangi motifler iki sese sahip bir vuruşla biter? (2 ve 3)
- Hangi motifler iki sese sahip bir vuruşla başlar? (1 ve 3)
- Hangi motifte her vuruşta iki ses vardır? (3)
- Hangi motif 1. motifin ters yazılmış halidir? (2)
- Hangi motif sessiz bir vuruşla bitiyor? (4)

Motifler rastgele sırayla alkışlanır. Çocuklar her kalıbı numarasına göre tanımlar.

Alkışlamak yerine ritim heceleriyle de söyleyerek çocukların ritim kalıbını bulmaları sağlanır.

2. ve 4. ritim kalıpları birleştirilerek ritim oluşturulur. Sınıfın ritim motiflerini tek bir ritmi kaçırmadan birbiri ardına alkışlamaları sağlanır.

1. ve 3. ritim kalıpları ritim heceleriyle söylenir. Sınıfın alkışlamak yerine ritim hecelerini söyler.

4. vuruş iki kere alkışlanır. Bu ritmin hangi öğrendikleri parçada olduğu sorulur. (yağ satarım)
Yağ satarım şarkısı hep birlikte söylenir.

Etkinlik 4

La-sol-fa seslerinden oluşan 16 ölçülük mini egzersiz tahtaya yazılır.

$\frac{2}{4}$

l s f s f s l s l f f s l f

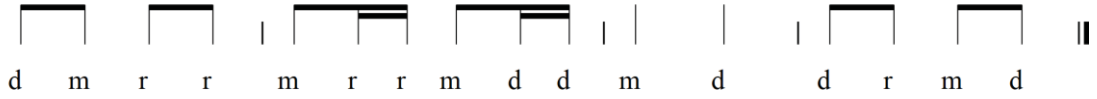
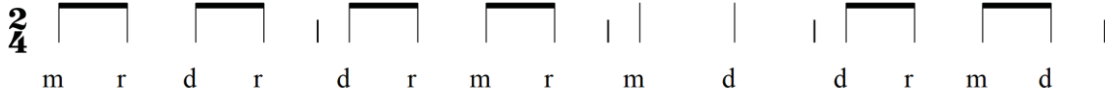

f l s s l s s l f f l f f s l f

Egzersiz ritim heceleriyle solfej yapılır.

Ritim heceleri söylenirken fonomimi ile notalar gösterilir.

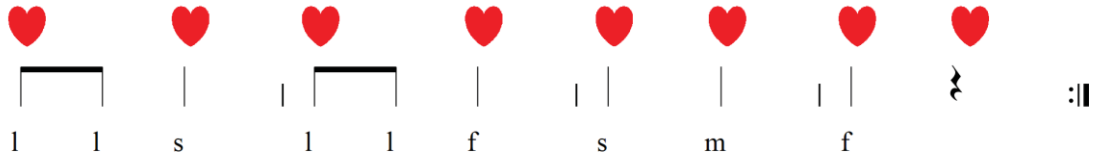
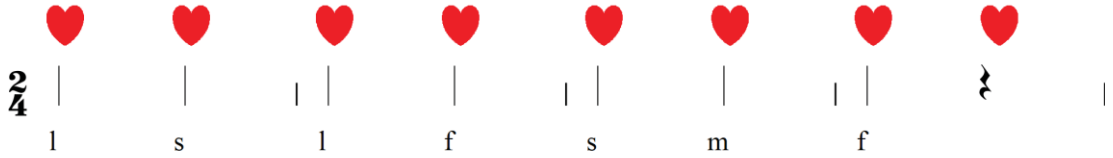
Bu alıştırma çubuk notasyonla tahtaya yazılır. Tonik sol-fa alıştırması yapılır. Çubuk notasyon üzerinden tonik sol-fa yazım şekline göre fonomimi yapılır ve parça la sesinden başlayarak söylenir.

Etkinlik 5

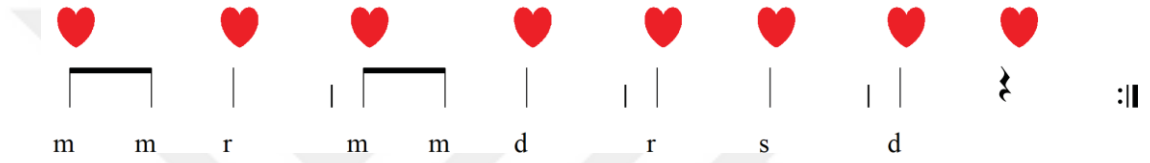
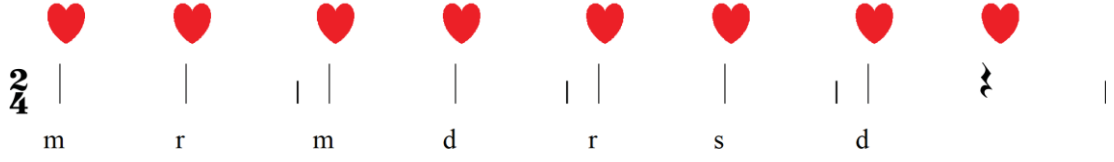
Bingöl Halayı türküsü mırıldanılır ve öğrencilerin hatırlamalarını sağlar.

Türkü tahtaya çubuk notasyonla yazılır.

BİNGÖL HALAYI

BİNGÖL HALAYI

Fonomimi ile türkünün solfeji yapılır.

Türkünün sözleri birim vuruş vurularak okunur.

Çubuk notasyon üzerinden tonik sol-fa yazım şekline göre fonomimi yapılır ve parça la sesinden başlayarak söylenir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı MEB 5. Sınıf müzik eğitim programının Kodaly yöntemine göre yeniden düzenlenmesidir. MEB 5. Sınıf müzik eğitim programı kazanımlarına farklı yöntemle ulaşmayı hedefleyen bu çalışma bir program ihtiyacıyla ortaya çıkmıştır. Bu düzenlemeye; çağın değişmesi, gelişmesiyle birlikte öğrenci potansiyellerinin ve toplumun da ihtiyaçlarının gelişmesi, değişmesiyle gereksinim duyulduğu düşünülmektedir.

Program geliştirme çalışmaları eğitim düzeyini yükseltme açısından önemlidir. Varış'ın (1978) da belirttiği gibi var olan programı iyileştirmek, yeniden bir program yaratmak için hali hazırda bulunan programın incelenmesi, hedefleri, işlevlerinin saptanması gerekmektedir. Bu inceleme sonucu öğreten ve öğrenenin nitelikleri detaylı bir şekilde ortaya sunacak bir çizelge hazırlanır. Bu görüş doğrultusunda çalışmaya temel oluşturması için mevcut MEB 5. sınıf müzik dersi programı her yönüyle incelenmiştir.

İncelemeler sonucunda Kodaly yönteminin ilkelerinin ve hedeflerinin MEB 5. Sınıf müzik eğitim programı ile benzerlik taşıdığı, yöntemin adapte edilebilir bir esneklikte ve çerçevede olduğu düşünülmektedir. Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı eğitim programının MEB 5. Sınıf müzik eğitimi ders programında da yenilikler sağladığı ancak bu yeniliklerin -aktif öğrenme modelleri gibi - programda kullanılmadığı ve MEB özel amaçları ve alana özgü becerilerinin destekleyemediği düşünülmektedir.

Yücesoy (2011)'un "İlköğretim Müzik Dersi Öğretmen Kılavuzlarında Yer Alan Öğretme-Öğrenme Etkinliklerinin Değerlendirilmesi" isimli çalışmasında MEB müzik eğitimi programı öğrenme-öğretme sürecinde belirtilen Orff Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi, Kodaly Yöntemi, Dalcroze Yönteminin öğrenme öğretme süreçlerini içeren ayrıntılı, yönlendirici etkinliklerin ders kitabında ve öğretmen kılavuz kitabında yer almadığı ve kazanımların da bu yöntem ve yaklaşım doğrultusunda gerçekleşmediğini ortaya koymuştur. İncelenen MEB müzik eğitimi programı 2007-2008 öğretim yılından itibaren uygulanan ama şu anda geçerliliği olmayan çünkü 2018-2019 yılında yeniden düzenlenen programdır. Fakat hala bu durum devam etmektedir

Bu çalışmada ana problem cümlesi "Kodaly Yöntemi'ne göre düzenlenmiş ilköğretim 5. sınıf müzik programının hedeflerine uygun müzik programı nasıl yapılandırılır?" olarak belirlenmiştir. Ana problem doğrultusunda; "Kodaly yöntemine göre düzenlenmiş ilköğretim 5. Sınıf müzik dersinin hedefleri nelerdir?", "Kodaly yöntemi ile düzenlenmiş 5.

Sınıf müzik dersine yönelik eğitim programında kullanılabilir etkinlikler nelerdir?” doğrultusunda iki alt problem belirlenmiştir ve hedefler oluşturulmuştur. Yapılan döküman analizi ve uzman görüşmeleri sonrasında 5.sınıf müzik eğitiminde; bağıl solmizasyona giriş yapılması, do pentatonik dizinin de kullanılması, hazırlık ve sunum aşamalarının birlikte verilmesi gerektiği düşünülmüştür. Mete (2019)’nin de benzer şekilde çalışmasında, hazırladığı etkinliklerde bu noktalara önem verdiği görülmektedir.

İlk alt probleme ilişkin hedefler, MEB’in belirlediği hedefler ve Kodaly yönteminin genel hedeflerinin senteziyle oluşmuştur. Bu hedefler doğrultusunda ders planları yeniden düzenlenmiştir. Ders planları planlanırken hem belirlenen MEB 5. Sınıf müzik eğitim kitabındaki hedefler hem de Kodaly yöntemi ders planlama aşamaları ve hedefleri dikkate alınmıştır. Buradan yola çıkarak 22 ders planı yapılmış ve her ders planının altına bir dizi etkinlik planlanmıştır. Planlanan dersler hazırlık, sunum, uygulama basamaklarına göre birbiriyle bağlantılı şekilde ve MEB repertuarına uyarlanabilecek şekilde hazırlanmıştır.

Kodaly, vizyonunda prestijli müzik eğitiminin bireyin anaokulundan başlayacak şekilde sistematik olarak planlanması gerektiğini ifade etmiştir. Kodaly’nin bu bakış açısıyla bireyin yaşantısında ilkokulda müzik eğitimi için geç olunabileceğini ve anaokullarında bilinçli farkındalıkla, iyi seçilmiş, tüm hatlarıyla incelikle planlanmış müzik dersi ile çocukları geliştirmenin önemine değindiğine ve bu doğrultuda çalışmalar yaptığına vurgu yapmıştır (Bakkalbaş, 2019). Ancak Türkiye’de müzik eğitimi 5. Sınıfta başlamaktadır. 5. Sınıfın müzik eğitimi için geç olduğu düşünülmektedir. Bu durum hem geç başlama durumunu kompanse etmek hem de bu düzeydeki öğrencilere uygun eğitim vermek zorunluluğunu ve zorluğunu göstermektedir.

MEB 5. Sınıf müzik eğitim ders programı ve Kodaly yönteminin hedefleri doğrultusunda incelemeler yapılmıştır. Eğitim ve öğretim programları geliştirilirken öncelikle hedeflerin belirlenmesi, sonrasında bu hedeflere uygun içeriklerin ve eğitim durumlarının belirlenmesi gerektiği (Çermik, 2015) belirtilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf müzik dersi programı hedefleri tespit edilmiş, Kodaly yönteminin hedeflere uygun içerikleri ve uygun eğitim durumları belirlenmiştir. Bu hedeflere uygun olarak;

- Sesini kullanabilme,
- Dinleme yeteneğinin gelişmesi,
- İnsanlarla iş birliği içerisinde hareket edebilme,
- Kendi duygularını ve düşüncelerini müzik yoluyla ifade edebilme,
- Dilini doğru kullanabilme,
- Müzik sanatı konusunda bilinçlenme,

- Etkili müzik okur yazarlığını kazanma,
- Müziği oyunsu süreçle keyifle öğrenebilme,
- Kendi kültüründeki zengin repertuarı tanıma,
- Farklı kültürlerdeki zengin repertuarı tanıma,
- Dünyada bilinen ve üzerinde ortak karara varılmış olan yüksek sanat müziğini tanıma,
- Ana dili öğrenir ve konuşur gibi müziği de bu şekilde hayata entegre etmek,
- Bireysel veya toplu müzik etkinliklerinde söyleme ve çalma etkinliklerinde aktif rolde oynaması,
- Müzik yoluyla estetik bakış açısına sahip olma, yaratıcı yeteneklerini fark etme ve geliştirme,
- Bilişsel becerilerini müzik yoluyla geliştirme,
- Kodaly yöntem araç gereçlerini kavrayabilme ve doğru kullanabilme,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkileri pozitif yönde geliştirme,
- Müzik yoluyla kendi üzerinde pozitif gelişim sağlarken; iş birliği, paylaşım, sorumluluk, iyilik erdemlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi,
- Müziğin verdiği kapsayıcı güven, sevgi ve huzurla yaşamı sevme,
- MEB 5. Sınıf müzik eğitimi kitabında kazandırılması hedeflenen müzik bilgilerine ulaşabilme hedefleri belirlenmiştir.

Kodaly yönteminde ritmik, melodik, okuma, yazma, armonik duyum ve yazma, doğaçlama ve dinleme becerilerini geliştirmek önemlidir. Ders planları tüm bu hedeflere göre bütüncül olarak düzenlenmiştir. Türkiye’de sabit (fixed) do sistemi kullanılmaktadır. Kodaly yönteminde ise göreceli do yani bağıl solmizasyon kullanılmaktadır. Kavramsal çerçevede belirtildiği gibi bağıl solmizasyonun; temiz entonasyon gelişimi, erken yaşta müziği okumayı öğrenme, bilişsel düşünme ve duygusal sağlığa katkıları, şarkının solfejini hızla kavrayabilme ve şarkıyı hızla öğrenebilme, doğaçlama becerilerinin gelişmesi, beste yapabilme becerilerinin gelişmesi ve kulak gelişimine katkıları yüksektir (Houlahan ve Tacka, 2015, Choksy ve diğerleri, 2015, Bowyer, 2015). Ancak bu yöntem doğrultusunda gelişim zaman alan bir süreçtir ve 40 dakika ders süresinde bu kazanımları geliştirmek zordur. Uzman görüşlerinden alınan geri bildirimler ve doküman incelemesi sonucu Kodaly yönteminin en önemli araçlarından biri olan bağıl solmizasyon ders planlarında çocuklarla tanıştırılmış ve basit düzeyde kullanılmıştır.

Kodaly yönteminde hazırlık, sunum, uygulama basamakları çok önemlidir. Kodaly yönteminde ders planları hazırlık, sunum, uygulama (3p) basamakları üzerinden stratejik bir

plan izleyerek yapılmaktadır. İlk başta ısınma ve hazırlık ile başlayan dersin devamında bu süreç olgunlaşır sonra uygulamaya dökülür. Bu döngünün devamı için her yeni derste öğrenilen kazanıma, tecrübeye yenisi eklenerek birleştirilir. Planlar dikkatle ve birbiriyle bağlantılı olarak sistematik bir disiplinle yapılmalıdır. Bu uygulama ile hedeflerin gerçekleşmesine ulaşmak daha da kolaylaşacaktır (Özeke, 2007, Geoghegan, 2020). Bu nedenle dersler 3p prensibine göre hazırlanmıştır. Kullanılan parçalar farklı yönleriyle (örneğin ritmik bağlantı kurmak veya melodik benzerliği göstermek üzere) sonraki derslerde tekrar tekrar kullanılmıştır. Bu durum Kodaly'nin prensiplerine göre geç yaşta başlayan öğrencilerde müzik dersindeki açığı kapatmak üzere hem hazırlık (preparation) sürecini doyurucu bir şekilde gerçekleştirmek, hem sunum (presentation) sürecinde bağlantıları kurmak ve böylece kalıcı öğrenme gerçekleştirmenin sağlanmasına zemin hazırlayarak, hem de pratik (practice) yaparak kolayca hedeflere ulaşmayı ve öğrenmeyi gerçekleştirmede yardımcı olmaktadır.

Kodaly yöntemi tüm aşamalarıyla bir bütüncül ve Macaristan'da bu doğrultuda uygulanırken, başka bir ülkede veya eğitim sistemine direkt olarak almak uygun olmayabilir. Böyle olduğu takdirde yöntemin özünün anlaşılamayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda genel çerçevesiyle, uygulanabildiği kadar ve öğretileceği topluluğa göre yeniden şekillendirilmelidir (Yiğit 2000, Yıldırım, 2009). Bu görüşten yola çıkarak MEB 5. sınıf müzik dersi programı Türk kültüründen tekerlemeler, türküler ve çocuk şarkıları kullanılarak düzenlenmiştir.

Kodaly derslerde halk müziğinin kullanımının önemini belirtmiştir. Nite ve diğerleri (2015), çalışmasında Kodaly 'nin çocukların müziğe halk müziği ile başlamaları gerektiğini inandığını çünkü gelişimlerine ve ihtiyaçlarına en uygun olan müziğin halk müziği olduğunu belirtmişlerdir. Peşinci (2014) de Kodaly yönteminin kültürel mirası ve halk müziğini tanımada, müzikal becerileri üst düzeye çıkararak yetkinliğe gelmenin hızla fark sağlayabileceğini söylemiştir. Planlanan 22 derste hem çocuklara ait olan tekerlemeler kullanılmış hem de; Bingöl Halayı, Al Mendili ve Halay türküleri kullanılmıştır. Türkü seçiminde çocukların ses aralığına uygun olması ve öğrenilen notalara uygun olması dikkate alınarak bu türküler seçilmiştir.

Mevcut programdan bir şarkı ve iki türkü bu modelde kullanılmıştır; Benim Bahçem, Bingöl Halayı, Ha Buradan Aşağı. Ancak hedeflere uygun olarak: Uç uç Böceğim, Yağmur Yağıyor, Kuş ve Kış, Yavru Kuş, Mini Mini Kuş, Yağ Satarım, Ay Dede, Merdiven, Al Mendili, Kardeşlik, Postacı, Yurdumda, Guguk, Halay, Tekir, Kış Baba, Ninni, Neşeli Ol eserleri eklenmiştir.

Müzikal olarak kazandırılması hedeflenen MEB programına uygun olarak (do-la arası notalar, ta, ti-ti, ti-ka ritim heceleri, sus süreleri, uzatma bağı, hece bağı, 2/4-3/4 ve 4/4'lük ölçüler, hız ve gürlük terimleri) kavramların öğrenilmesi ile ilgili etkinlikler planlanmış, 5/8, 7/8'lik ölçü sistemleri hazırlık (preparation) aşamasına uygun olarak sadece kulaktan öğretilerek işlenmiştir.

Müzik dersinde çocukların aktif olması ve çocuklara karşı sevecenlikle yaklaşılması gerektiği düşünülmektedir. Çocuklar geleceğin mirası ve umudu olmakla birlikte duyguları hisseden ve derslere de bunu yansıtanlardır. Dersin çocukta bıraktığı izlenimin önemli olduğu düşünülmektedir. Duygular yoluyla öğrenen insanda müziğin; neşe, keyif, sevgi, birlik ve beraberlik, iyilik, güzel gibi duyguları bırakması gerektiği düşünülmektedir. Bu sebeple yapılan ders planlarının öğreticiliği yanında tüm bu duyguları da uyandıracak nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.

Müzikteki değişim, gelişimler dünyada hızla devam ederken ülkemizde de bu seviyeye erişebilmenin eğitimle ve bilinçlendirmeye olması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler belirlenmiştir:

- İlköğretim öğrencilerinin müzik eğitiminde hazır bulunuşluk seviyesi, müzik alanında alanın öncüsü olan yöntemler doğrultusunda öğretmenler tarafından incelenmeli ve müzik eğitimi programı bu özellikler çerçevesinde yeniden incelenmelidir.
- Kodaly yönteminin MEB 5.Sınıf müzik eğitim programına dahil edilmelidir
- Etkili öğretme, öğrenme süreci için müzik eğitimi ders kitabında ve öğretmen kitabında Kodaly yöntemine göre öğrenme öğretme etkinlikleri tekrar düzenlenmelidir.
- Eğitim fakültelerindeki müzik eğitimi anabilim dalı müzik öğretimi ile ilgili derslerde Kodaly yöntemine ilişkin etkinliklere yer verilmelidir.
- Kodaly yöntemi ile ilgili yapılan etkinliklerin uygulamasını gerçekleştirecek deneysel çalışmalar arttırılmalıdır.
- Kodaly yöntemiyle ilgili bilinçlenmeye dair müzik eğitimi alanındaki MEB öğretmenleri ve üniversitedeki öğretim üyeleri arasında iş birliği olmalı, sempozyum, kongre gibi çalışmalarda birlikte paylaşımlarda bulunmalıdır
- Yurtdışında Kodaly yöntemi ile çalışan alanın uzmanlarının Türkiye'de verdiği eğitimler çoğaltılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (2000). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Ahioğlu- Lindberg, E. N. (2011). Piaget ve ergenlikte bilişsel gelişim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 1-10. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/49053/625815>
- Akarsu, S. (2017). İlköğretim (1-8) müzik öğretimi programı kazanımlarının bilişsel, duyuşsal ve devinişsel açıdan incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(44), 279-289. Doi: [10.16992/ASOS.12153](https://doi.org/10.16992/ASOS.12153)
- Alkan V. (2015). Öğretim ilke ve yöntemleri. B. Doğan ve diğerleri (Ed.), *Yapılandırmacı öğrenme kuramı*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Anderson, W. M. ve Lawrence, J. E. (2014). *Integrating music into the elementary classroom*. Boston, MA: Cengage Learning.
- Aşçı, Ü. (2006). *9. sınıf fizik eğitiminde buluş yoluyla öğretim ile geleneksel yolla öğretimin öğrenci başarısına etkisinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Bakkalbaşı, C. (2019). *Okul müzik eğitiminde kullanılan Türk halk ezgilerinin Kodaly yöntemi doğrultusunda incelenmesi ve örnek öğretim planı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Bayhan, P. Artan İ., (2007). Çocuk gelişimi ve eğitimi. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Bilen, S. (1995) *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bilen, S., ve Şimşek, P. R. (2017). Etkili müzikal okuryazarlığa ulaşmak: Kodaly yöntemi. *International Journal of Human Sciences*, 4309-4010. Doi: [10.14687/jhs.v14i4.55050](https://doi.org/10.14687/jhs.v14i4.55050)
- Bodrova, E., ve Leong, D. J. (2010). *Zihin araçları*. (G. Haktanır, Dü., T. Güler, F. Şahin, A. Yılmaz, & E. Kalkan, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bowyer, J. (2015). More than Solfège and Hand Signs Philosophy, Tools, and Lesson Planning in the Authentic Kodaly Classroom. *Music Educators Journal*, 69-76.
- Bruner, J. (1990). *Acts of meaning*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- Butler, L. (2015). *Music education & transferrable skills: An investigation into the usage of early music education theories Kodaly, Dalcroze, Suzuki & Orff in the present day primary school classroom* (Yayımlanmamış yüksek lisan tezi). Hull College, United Kingdom. Erişim adresi: <https://hull-college.academia.edu/LouiseButler>
- Caldwell, L. H. (1983). *Kodaly curriculum guide grade 1*. Silver Burdett Company, New Jersey.
- Choksy, L. (1999). *The Kodaly method I: Comprehensive music education*. (3rd ed.) Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Choksy, L., Abramson, R. M., Gillespie A. E., Woods D., York, F. (2001). *Teaching music in the twenty-first century*. New Jersey: Prentice Hall.
- Çeçen, T. E. (2019). *Millî eğitim bakanlığı ilkokul ve ortaokul müzik dersi 2018 öğretim programının türk müziği açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Çekirdekci, S., Toptaş, V. ve Çekirdekçi, N. (2016). Bruner'in Zihinsel Gelişim İlkelerine Göre Yapılan Bilgisayar Destekli Eğitimin 3. Sınıf Geometri Kazanımlarının Başarı ve Kalıcılığına Etkisi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 5 (5), 82-96. Erişim adresi: <http://cije.cumhuriyet.edu.tr/tr/pub/issue/29854/321428>
- Çermik, H. (2015). Öğretim ilke ve yöntemleri. B. Doğan ve diğerleri (Ed.), *Eğitimde program ve planlama*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Çoban, A. (2020). Eğitim felsefesi. M. Ergün ve diğerleri (Ed.), *Temel kavramlar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çoban, S. ve Mete, M. (2022). Müzik öğretmenlerinin Kodaly yaklaşımına ilişkin bilgileri ve uygulama durumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (53) , 540-557 . Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deubefd/issue/70599/1083145>
- Değirmecioğlu, C. (1997). Eğitim bilime giriş. L. Küçükahmet ve diğerleri (Ed.), *Eğitim felsefesi*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, Y. V. (2015). Öğretim ilke ve yöntemleri. B. Doğan ve diğerleri (Ed.), *Aktif öğrenme ve iş birlikli öğrenme yöntem ve teknikleri*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.

- Dhillon, H. E. (2018). Documenting fifth-grade band students' experiences in a Kodaly-centered beginning band curriculum (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). James Madison University, Virginia.
- Doğan, H. (1979). *Analiz ve program hazırlama*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Doruk, D. (2019). *Orff yaklaşımının bilişsel gelişim süreçlerine katkılarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ekici, T. (2008). *Müzik öğretmeni yetiştirmede bireysel ses eğitimi dersine yönelik bir program geliştirme çalışması* (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Elkind D. (1966). Piaget's Theory of Perceptual Development: It's Application to Reading and Special Education. *The Journal of Special Education*. 1 (4), 357-361. doi: [10.1177/002246696700100404](https://doi.org/10.1177/002246696700100404)
- Er, T. (1997). *Eğitim bilime giriş*. L. Küçükahmet ve diğerleri (Ed.), *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- Erol, M. (1982). *Zoltan Kodaly 1882-1992*. Macaristan Halk Cumhuriyeti Büyükelçiliği.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Geoghegan, L. (2020). https://www.youtube.com/watch?v=p3MZbT_TPa4
- Gülle, A. (2019). *Kodaly yönteminin ortaokul öğrencilerinin blok flüt performanslarına ve müzik dersi tutumlarına olan etkisinin incelenmesi* (yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Gürgen, T. E. (2007). *Orff-Schulwerk ve Kodaly yönteminin vokal doğaçlama, müziksel işitme ve şarkı söyleme becerileri üzerindeki etkileri* (Doktora tez). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Göğüş, G. (2009). *Müzik öğretimi ve yöntemleri*. Bursa: Star Ajans.
- Hamachek, D. E. (1975). *Behavior Dynamics in teaching, learning and growth*. Boston: Allyn and Bacon Inc.

- Houlahan, M. Ve Tacka, P. (2015). *Kodaly Today, A Cognitive Approach to Elementary Music Education*. Oxford University Press, United States of America.
- Jones, A. (2015). *Relationship between primary instrument and elementary music specialists preferred teaching methodology* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Texas Woman's University, Texas.
- Kartal, H. (2005). *Erken çocukluk eğitim programlarından anne-çocuk eğitim programlarının 6 yaş grubundaki çocukların bilişsel gelişimine etkisi* (Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Kesckemeti, I. (1986). *Kodaly, The Composer*. Kesckemet, Petofi Printing House.
- Kodaly, Z. (1974). *The Selected Writings of Zoltan Kodaly* (L. Halápy & F. Macnicol, Trans. F. Bónis Ed.). London: Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd.
- Kol, S. (2011). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21 (21), 1-21. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11217/133954>
- Köksal, H. (2019). IV. Uluslararası rating academy kongresi “Köy Enstitüleri ve Eğitimde Yeni Arayışla”. M. Şahin ve diğerleri (Ed.), *Köy enstitüleri felsefesi ve uygulamalarını günümüze taşımak* (s. 556-560). Çanakkale.
- Küçük, B. (2019). *Kodaly ve Dalcroze yaklaşımlarıyla oluşturulmuş etkinliklerin 5E modeline göre tasarlanan ilkökul 3. sınıf müzik derslerinde kullanımı* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Langford, D. P. (1999). *Eğitimde kalite yönetimi*. (M. Süngür, Çev.) İstanbul: Kalder Yayınları.
- Mete, M. (2019). *Kodaly yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının müziksel bilgi ve becerilerine etkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- MEB (2018). *Müzik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar)*. Erişim adresi: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357>
- Nicolopoulou, A., (2004). Oyun, bilişsel gelişim ve toplumsal dünya: Piaget, Vygotsky ve sonrası, (M. T. Bağlı, Çev.). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37 (2), 137-169. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aubfd/issue/38405/445421>

- Nite, S. B., Tacka, P., Houlahan, M., ve Moreno, P. (2015). The effect of Kodaly training on music teachers' sight singing skills. *Literacy Information and Computer Education Journal (LICEJ)*, 6(3), 2013-2019. Doi: [10.20533/licej.2040.2589.2015.0269](https://doi.org/10.20533/licej.2040.2589.2015.0269)
- Okuroğlu, G. K., Bahçecik, N. ve Alpar E. Ş. (2014). Felsefe ve Hemşirelik Etiđi. *Kilikya Felsefe Dergisi*, 0 (1), 53-61. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kilikya/issue/19246/204478>
- Orff, C. (1932). Thoughts about music with children and non-professionals. In Barbara Haselbach (Ed.) *Texts on theory and practice of Orff-Schulwerk, basis texts from the years 1932-2010* (s. 66-77). Mönih: Schott.
- Ornstein, A.L ve Levine, D.U. (2008) *Foundations of education* (tenth edition). Boston Newyork: Houghton Mifflin Company.
- Özdemir, İ. E. (1997). *Eğitim bilime giriş*. L. Küçükahmet ve diğerleri (Ed.), *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- Özeke, S. (2007). Kodaly Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodaly Yöntemi Uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 20 (1), 111-119. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uefad/issue/16685/173386>
- Özevin, B. (2018). Orff-Schulwerk müzik ve hareket eğitiminin insani, sanatsal ve pedagojik yönleri. *Journal of Human Sciences*, 15(1), 8-23. Erişim adresi: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/4991>
- Peşinci, F.A. (2014) *Kodaly yönteminin Saygun ve Bartok piyano repertuarına uygulanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Penny, L. L. (2012). *The Kodaly Method and tonal harmony: an issue of post-secondary pedagogical compatibility* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ottawa University, Canada. Erişim adresi: <https://ruor.uottawa.ca/handle/10393/23132>
- Piaget, J. (1961). *Les mecanismes perceptifs*. Paris Presses Universitaires de France.
- Piaget, J. (1977). *The development of thought* (A.Rosin, Çev.).NewYork: The Viking Press. (Kitabın orjinali 1975 yılında basıldı)
- Piaget, J. (1999). *Çocukta zihinsel gelişim* (H.Portakal, Çev.). İstanbul: Cem Yayıncılık.

- Russell-Smith, G. (1967). Introducing Kodaly principles into elementary teaching. *Music Educators Journal*, 54(3), 43-46. Doi: doi.org/10.2307/3391185
- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. İstanbul: Gönül Yayınevi.
- Smuta, A. ve Buzás, Z. (2017). Aspects of Kodaly' Music Pedagogy. *Civic Review*, 13, Special Issue, 357-370. doi:[10.24307/psz.2017.0321](https://doi.org/10.24307/psz.2017.0321)
- Stevens, R. (2010). 'Where do you think we come from?': The origin and foundations of the Kodaly approach to music education. *KMEIA Australian Kodaly Journal*, 2010, 7-15. Erişim adresi: https://www.kodaly.org.au/assets/2010_Aus_Kodaly_Journal.pdf
- Şahin. K. Y. (2017). *Ses temelli cümle yöntemine göre oluşturulan metinlerin öğrencilerin bilişsel gelişimine uygunluğunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Denizli.
- Şeker, S. S. (2005). *7-11 yaş grubunda Orff öğretisi destekli keman eğitiminde başlangıç metodu oluşturulmasına ilişkin bir çalışma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Varış, F. (1978). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (1995). *Kodaly yöntemi ile müzik eğitimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım, K. (2009). *Kodaly yönteminin ilköğretim öğrencilerinin keman çalma becerisi, özyeterlilik algısı ve keman çalmaya ilişkin tutumları üzerindeki etkisi* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, E.F. (2000). *Müzik eğitiminde Kodaly metodunun rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Yöndem, Z. D. ve Taylı, A. (2011). Bilişsel gelişim ve dil gelişimi. A. Kaya (Ed.) içinde, *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yücesoy, G. (2011). *İlköğretim müzik dersi öğretmen kılavuzlarında yer alan öğretme-öğrenme etkinliklerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Wen, L. L. (2019) *A Kodaly based music teaching sequence for teaching singing to year one pupils in a Malaysian Chinese primary school* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Faculty of Music and Performing Arts Sultan Idris Education University, Malaysia. Erişim adresi: https://www.academia.edu/39143846/A_KODALY_BASED_MUSIC_TEACHING_SEQUENCE_FOR_TEACHING_SINGING_TO_YEAR_ONE_PUPILS_IN_A_MALAYSIAN_CHINESE_PRIMARY_SCHOOL
- <https://www.musictheorytutor.org/2013/03/25/solfege-hand-signs/> el işaretleri
- <https://kodaly.org.au/kodaly-concept/musicianship-tools/> tonik solfa
- https://www.classicsforkids.com/composers/composer_profile.php?id=41

EKLER

EK 1.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Çilem Beylik		
E-postası/Web Sayfası			
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı			
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	Müzik Öğretmenliği	2019
Tez Başlığı	İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersinin Kodaly Yöntemine Göre Yeniden Yapılandırma Çalışması		
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Banu ÖZEVİN		
Akademik Eserler			
(Makale, kitap, kitap bölümü, bildiri, poster, sergi, konser vb. eserlerden kaynakça yazım kurallarına göre en fazla 10 eser yazılmalıdır.) Tezden üretilen yayınlar * ile işaretlenmelidir.			
Özevin, B., Canakay, U. E., Beylik, Ç. (2021). Müzik Öğretmenliği ve Lisansüstü Eğitim: Dokuz Eylül Üniversitesi Örneği. <i>Yükseköğretim ve Bilim Dergisi</i> , 11(3), 516-526. Erişim Adresi: https://dergipark.org.tr/pub/higheredusci/issue/67698/931336			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			

